

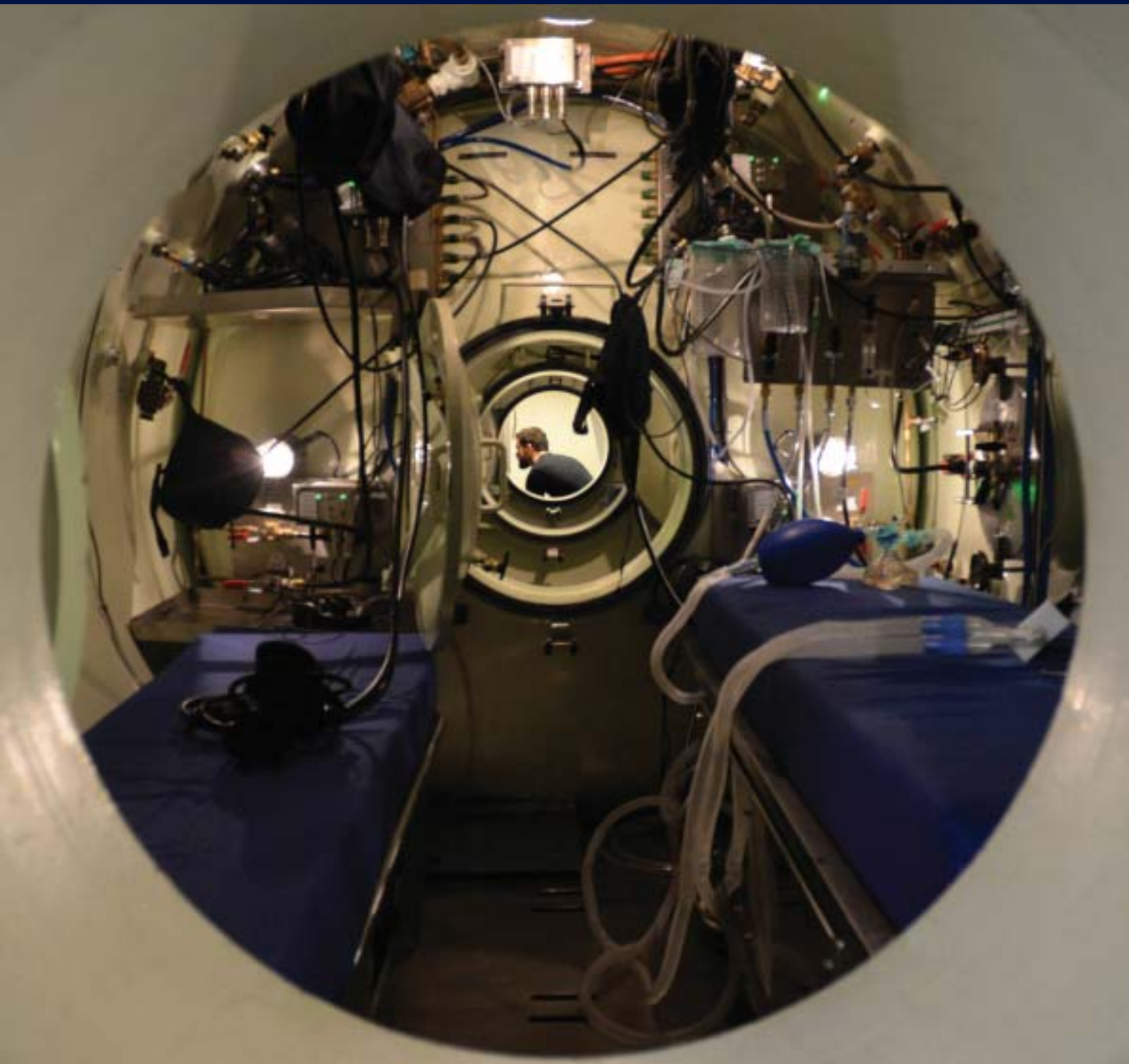
FLOTTANS MÄN

KAMRATSKAP

ÖRLOGSTRADITION

SJÖFÖRSVAR

Nr 1 2018

FLOTTANS MÄN

Tidskrift för Flottans Mäns Riksförbund

Nr 1 mars 2018

Årgång 84

ISSN 0015-4431

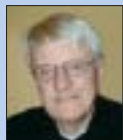
Förbundets Høge Beskyddare:

AMIRALEN H.M KONUNG CARL XVI GUSTAF

Rikshedersordförande:

Jens Nykvist

MARINCHEF

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE:

Olle Melin - bmelinolle@gmail.com

Tel 070-530 01 77

Författarevägen 9, 371 63 LYCKEBY

GRAFISK FORMGIVNING:

Dag Åshage - [epost: paul.assar@gmail.com](mailto:paul.assar@gmail.com)

Tel 0708-322 813

Fasanvägen 4, 370 30 RÖDEBY

TRYCKERI: Printfabriken, Karlskrona

PRENUMERATION:

Kontakta kansliet. Kostnad 200 kronor/år. 4 nummer.

Kostnad lösnummer 60 kronor.

ANNONSER:

Kontakta Anne-Louise Fröding, 054-86 06 83, 070-522 14 73

Epost: annelouise.froding@gmail.com

Kontakta Bo Schagerberg

Epost: bo.sch@bredband.net

08-530 447 57

KANSLI:

Teatergatan 3, 111 48 Stockholm

Tel: 08-678 09 08

Öppet tisdagar 09-16

Internet: www.flottansman.se

Adress e-post: riksforbundet@flottansman.se

PLUSGIRONUMMER:

Riksförbundet: 5 88 19-4

Stora Tratten 35 80 22-2

FLOTTANS MÄNS RIKSFÖRBUND

Ordf: Kommendör Johan Forslund

Tel: 08-571 448 51

Vordf: Kommendörkapten Jan Wikberg

Tel: 0735-637 492.

Sekr och informationsansvarig:

Elektroingenjör Bo Schagerberg Tel: 08-530 447 57.

bo.sch@bredband.net

Kanslichef: Örlogskapten Lennart Bresell

Tel kansliet: 08-678 09 08 Tel hem: 070-774 31 83

lennart.bresell@telia.com

STORA TRATTEN (Arrendator LoF Stockholm)

PL 326, 130 25 Ingmarsö Tel: 070-20 30 743

Telefontid juni-augusti 09-10, 17-18

Ur innehållet:

Ledare	3
Högvakt	4

Att jaga ubåt i skärgården	5
Marinstridsdagar	6-7
Flottan 500 år	8
Vad små satelliter kan göra	9
1. ubåtsflottiljen	10-11
Fartygsmodell till Marinmuseum	12-13

Bokhörnan	16-19
Vad en gammal bild berättar	21
Estonia en sista gång	22
The White empire	23
Gränsöminan	24-26
Räddningsstation Loftahammar	32-33

Jubileum Norrköping	36-37
Nya tyska fregatter	37-38
Skeppsgossar	39-41
Båtsmän del 1	42-43

Lokalföreningarna	44-55
-------------------	-------

Omslagsbild:

Tryckkammare på Belos. Foto Rebecka Signäs FM

Nummer 2 2018 utkommer i juni. Manusstopp den 15 maj

Försvarsfrågan – en valfråga

När vi firar nyår och går in i ett nytt år, är det oftast med stora förväntningar men på nyårsdagens morgon är det mesta sig likt. Inga stora förändringar har inträffat! Men i år kan och bör vi ha stora förväntningar; det är valår i år och vi ställer oss frågan, vilka blir de viktigaste valfrågorna? Vad kommer de olika politiska partierna att lyfta fram och betona, som vi väljare skall ta ställning till och lägga våra röster på. Naturligtvis kommer alla partier att föra fram sina hjärtefrågor och säga, att de frågorna är de viktigaste, men kommer försvarsfrågan att finnas med bland dessa?

Valdebatten kommer troligtvis i stor utsträckning att handla om vård, skola och omsorg precis som under det förra valåret, men också om brott och straff, en fråga som de senaste åren fått stor uppmärksamhet. De här frågorna är naturligtvis otroligt viktiga och angelägna och förtjänar att lyftas fram under ett valår. De är frågor som berör allas vår vardag och vårt välbefinnande. Men de riskerar att bli mindre viktiga, om inte landets frihet och oberoende kan garanteras, vilket är en av statens kärnuppgifter.

En parlamentariskt sammansatt försvarsberedning, under ledning av en före detta försvarsminister och talman, har under ett år arbetat med att ta fram ett underlag för ett försvarsbeslut. Beredningen har redovisat ett dokument, underteckna av sju av riksdagens partier, där den sammanfattande slutsatsen är, att "ett väpnat angrepp på Sverige inte kan uteslutas." Detta borde i sin tur leda fram till en slutsats, att vi ska ha en försvarsmakt, som i samverkan med det civila samhället och andra nationer, kan försvara vårt land mot ett sådant angrepp. Det har vi inte idag! Under den årliga Folk och Försvar konferensen i Sälen framgick det tydligt av bland annat ÖB redovisning, att nuvarande anslagsnivå inte är tillräcklig för att åstadkomma den operativa förmåga, som är nödvändig för att kunna möta den militära förmågan, som kan sättas in i ett väpnat angrepp mot vårt land. Diskussionen kom därefter att röra grunden för en försvarsmakts långsiktiga inriktning – sannolikhet för ett angrepp (hotbild) eller faktisk förmåga (möjlighet).

Redan för drygt 25 år sedan redovisade dåvarande överbefälhavare i sitt underlag till regeringen, en modell för att bestämma storleken på vår försvarsmakt. En analys av omvärlden ger vid handen, att en möjlig angripare kan avdela en viss styrka för ett angrepp och vi kan då i spel visa vilken nivå, som är nödvändig för att fram-

gångsrikt försvara landet. Modellen var giltig då och är giltig än i dag! Om en eventuell angripare sedan avser använda sig av den möjligheten att betvinga vårt land, är en helt annan fråga. Det blir då en fråga om hotbild, det vill säga, hur sannolikt är det, att en aggressiv stat utlöser ett väpnat angrepp mot vårt land. En sådan fråga är omöjlig att besvara inom rimlig tid och kan därför inte ligga till grund för vår försvarsplanering. Däremot är det rimligt att planera ett försvar mot den styrka en eventuell angripare kan avdela för ett angrepp mot vårt land.

Mot bakgrund av en omvärldsanalys som visar en militär uppbyggnad i vårt närområde, drar beredningen slutsatsen att ett väpnat angrepp på vårt land inte kan uteslutas och framhåller därför nödvändigheten av ett försvar, som kan möta ett väpnat angrepp.

Det är därför olyckligt, när ledande företrädare för vår regering redovisar olika uppfattningar om försvarsberedningens slutsats, att "ett väpnat angrepp mot vårt land kan inte uteslutas" vilket signalerar att frågan om försvarsmaktens framtida inriktning inte tas på fullt allvar. Försvarsbeslutet från 2015 bör skrotas och de politiska partierna redovisar för väljarna, vad de har för avsikter med vår försvarsmakt mot bakgrund av försvarsberedningen rapport. Det är därför som försvarsfrågan förtjänar ett stort utrymme som valfråga i årets debatt inför riksdagsvalet i höst!

Johan Bråmberg

3.sjöstridsflottiljen

Högvakt

Mellan den 15 och 23 januari bestred 3.sjöstridsflottiljen högvakt vid Stockholms slott. Förutom den vanliga vaktjänstgöringen bestod uppgiften i ceremonin kring ett isländskt statsbesök och ett franskt örlogsbesök. Vakthavande örlogskapten var Olof Stärnevall.

Jimmie Adamsson

Foto: Johan Fridland

4.sjöstridsflottiljen

Att jaga ubåt i skärgården

Som chef för 4.sjöstridsflottiljen är jag också stridsområdesansvarig för undervattensstriden, vilket innebär, att jag driver metod- och materielutvecklingen inom denna dimension.

Under det kommande året kommer ett stort fokus ligga på introduceringen av vår nya medeltunga helikopter i sin ubåtsjaktroll, men det som kanske främst är föremål för mina ansträngningar är utvecklingen av vår förmåga att bedriva ubåtsjakt inomskärs.

Marinen tillfördes under 2017 tre nya spaningsbåtar vars främsta uppgift är att bedriva passiv spaning med olika sensorer mot undervattensmål. Under förra året kämpande tre besättningar med att bekanta sig med den nya materielen samt att identifiera möjligheter och begränsningar med de metoder, som tidigare har använts inom ramen för ubåtsjakt under 50-meterskurvan. Marinchefen hade glädjen att deklarerat, att de hade nått en initial förmåga under hösten och besättningarna fortsatte därefter metodutvecklingen bokstavligen in på juledigheten. Dessa tre spaningsbåtar var ursprungligen bevakningsbåtar, men genom försvarsbeslutet 2014 beslutades det, att sex av dem skulle byggas om till plattformar för inomskärsubåtsjakt. Projektet delades upp i två faser, där den inledande fasen syftade till att snabbt skapa en förmåga via tre fartyg, men också skulle denna fas medge, att slutsatser kunde dras inför den avslutande fasen, där alla sex fartygen skulle genomföra en ombyggnation.

Ubåtsjakt på grunda vatten är något unikt svenskt och därför är det svårt att lära av andra nationer både avseende metoder och utrustning. Detta har gjort, att vi har fått gräva djupt i våra arkiv och genomfört djupintervjuer

med de kämpar, som var med under 80- och 90-talen. Vatten- och bottenförhållandena är ofta svåra och detta leder till, att man måste kombinera olika typer av sensorer för att kunna ha en framgång. Det är av den anledningen, det både finns passiva och aktiva sensorer med i den sammansatta styrkan men också optiska sensorer till sjöss och till lands för att göra det så svårt för motståndaren som möjligt. Marinen har under förra året tillförts ett kvalificerat undervattensmål, KUT, som är obemannat och själva konstruktionen bygger på en av våra tunga torpeder. Målet kan ges olika egenskaper och kan manövreras i alla de trånga passager, som man kan finna i vår vackra skärgård.

Jag ser fram emot övningsåret, när minröjningsfartyg, bevakningsbåtar från 17.e bevakningsbåtskompaniet, spaningsfartyg, helikoptrar och spaningssoldater kan fortsätta utvecklingen av denna viktiga förmåga. Särskilt glad är jag över, att minröjningsfartygen åter kommer att bestyckas med ELMA-granater – ett granatkastarsystem som används mot undervattensmål. Under året kommer vi att genomföra ett antal samövningar med fokus på våra skärgårdar och jag hoppas att vi i december kan konstatera, att vi gemensamt har blivit lite farligare för en eventuell angripare.

Jag avslutar med att påminna er alla om att hålla väl undan, när ni ser ett örlogsfartyg med NE2 hissat i masten – vi är begränsade i manövern, när vi övar med ubåt eller ubåtsmål.

Fredrik Palmquist

Spaningsbåt

Marinstridsdagar i Karlskrona och på Berga

Arets marinstridsdagar gick av stapeln i Karlskrona 23 – 25 juli med ett uppsamlingsheat på Berga den 26. Arrangör och värd var som vanligt Sjöstridsskolan med kommandör Magnus Jönsson som chef.

Det var nionde året i rad som Marinstridsdagarna genomfördes och årets tema var ”Gråzon, ett tillstånd mellan krig och fred”.

Totalt beräknas cirka 1600 personer ha deltagit och förutom marin personal fanns företrädare från Försvarets forskningsinstitut (FOI), Försvarets materielverk (FMV, Kustbevakningen (Kbv), polisen med flera myndigheter. Detta kan man se som ett sätt att manifesteras totalförsvarstanken, som ju i stor utsträckning varit på tapeten den sista tiden.

Huvuddelen av föreläsningarna och seminarierna var stängda för såväl press som allmänhet, men jag tog chansen att vara med på en öppen del, som bl.a. handlade om erfarenheter från utnyttjande av stridsbåtar i Adenviken under mission ME 05, 2017 samt hantering av farligt gods.

Pressen, dit jag räknar mig, hade möjlighet att första dagen träffa marinchefen Jens Nykvist, marintaktiske chefen Anders Olovsson samt chefen för Sjöstridsskolan Magnus Jönsson.

Ämnen som togs upp var bl.a. situationen i Östersjön kopplad till de 2500-3000 fartyg, som konstant rör sig i området samt detta kopplat till Sveriges import och export, där huvuddelen av varorna transporteras sjöledes.

Marinchefen påpekade vidare vikten av, att nya yt-

Från vänster marintaktiske chefen Anders Olovsson, marinchefen Jens Nykvist och chefen Sjöstridsskolan Magnus Jönsson. Foto Olle Melin

stridsfartyg tillförs inom en inte alltför avlägsen framtid. Visserligen är det snart tid för halvtidsmodifiering av Visbykorvetterna, men ett tillskott är nödvändigt.

Marintaktiske chefen Anders Olovsson tryckte på, att Marinens förmåga att gå från ett läge till ett annat

Man konstaterade vidare, att marinen inte haft några större problem med rekryteringen och att endast ett fåtal har lämnat, vilket kan jämföras med övriga försvarsgrenar och deras avgångar. Detta har inneburit, att frågan om pliktsoldater blivit aktuell. För marinens del innebär detta, att man tar in cirka 40 soldater, alla på Amfibieregementet.

Erfarenheter kring stridsbåtars utnyttjande i Adenviken

Under perioden september – november deltog den svenska marinen i mission ME 05 i Aden viken. Man deltog med två stridsbåtar med fyra besättningar samt två bordningsstyrkor. Basen fanns på det nederländska amfibie-stridsfartyget *Rotterdam*. De områden som redovisades var bl.a.

- Vattentemperaturens påverkan på stridsbåtens fart
- Våghöjdens påverkan på uppdraget
- Utrustning för besättning vad gäller kroppsskydd, föredragande var Ian Björkman från amfibieregementet som flytväst m.m.
- Jämförelse för bordning mellan stridsbåt och Ribbåt m.m.

Presentationen gjordes av David Johansson från Bevakningsbåtkompaniet i Göteborg på tett trevligt och lärorikt sätt.

Nästa föredragande var Ian Björkman från Amfibieregementet, som på ett säkert och trevligt sätt presenterade hantering ombord av farligt gods. Det handlade om definitioner, gällande lagstiftning, godsdeklARATIONER, stuvning, nödåtgärder och mycket annat. Ämnet kan tyckas tråkigt, men ack så nödvändigt. Jag inser så här efteråt, att denna genomgång var nyttig för en civilist, som lämnat Försvarsmakten för 20 år sedan.

Olle Melin

Marinstridsdagarnas logga

Marinchefen Jens Nykvist. Foto Olle Melin

Om fyra år fyller Flottan 500 år

Flottan 500 år

När Gustav Vasa år 1521 blivit svensk riksföreståndare, påbörjade han arbetet med att bygga upp ett försvar för att hålla illasinnade grannar på avstånd. För att säkra hamnar och sjövägar behövdes en flotta, men någon sådan förfogade inte Sverige över. Att bygga egna örlogsfartyg skulle ta lång tid och därför löstes det akuta problemet år 1522, genom att på kredit köpa tio begagnade fartyg i Lübeck. Sedan dess har det snart gått 500 år och Höghkvarteret har beslutat att ge flottans femhundraåriga historia stor uppmärksamhet. Den 17 december 2017 bjöd därför höghkvarteret in företrädare för ett antal organisationer, med mer eller mindre stor marin anknytning, till ett uppstartsmöte. Marinens projektgrupp leds av kommendör Per Öhrstedt. Tillsammans med ett par medarbetare presenterade han projektet, som kommer att vara igång från nu och fram till, att allt är genomfört år 2022. Tanken är, att under hela perioden sätta Flottan i fokus genom olika evenemang såsom uppvisningar, tidsningsartiklar, annonser, föredrag, m.m.

Vid mötet redogjorde de inbjudna representanterna för vad de kunde göra för att ge Flottan den uppmärksamhet, som behövs fram till det högtidliga firandet 2022. Flottans Män representerades av förbundsordförande Johan Forslund, Bo Schagerberg och Krister Hansén. Johan beskrev vår förening som Flottans största supporterklubb och utlovade bl.a. plats i vår tidskrift, både redaktionellt material och annonser och på lokalföreningsnivå skulle vi kunna arrangera föredrag, guidade vandringar på t.ex. Skeppsholmen och Örlogsvärdet eller Nya varvet i Göteborg. Höghkvarterets projektgrupp lovade att kontinuerligt informera om arbetets gång och sprida idéer till lokala initiativ. Nu är det upp till våra lokala styrelser att ställa sig frågan: Vad kan vår förening bidra med för att uppmärksamma vår 500-åriga Flotta?

Krister Hansén

Vasaskepp

Detta föredrag hölls av vår medlem Rickard Nordenberg den 14 november 2017.
Flottans Män i Stockholm framför sitt varma tack för ett mycket intressant och lärorikt föredrag,

Lennart Bresell

Vad små satelliter kan göra

Teknikutvecklingen under de senaste 10 åren har medfört, att det nu går att bygga och sända upp effektiva satelliter med en storlek som en tvättmaskin till de minsta, som är i storlek som en brödskiva.

Ett exempel på detta är ett NASA-projekt, som just nu under hösten skickar upp 12 små satelliter Cubesats, som ska samla forskningsdata om de svåra oväder, som i ökande utsträckning drabbar Karibien och USAs kuster runt Florida.

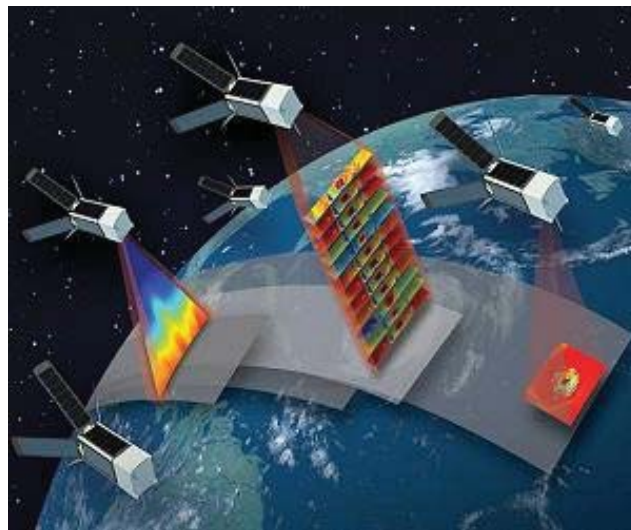
Denna typ av satelliter väger från några hekto upp till cirka 150 kilo. Tekniken är kraftigt miniaturiserad, men med stor kapacitet att registrera data, som sänds ner för bearbetning om väderfenomen.

(<https://tropics.ll.mit.edu/CMS/tropics/Mission-Overview>)

Sedan 60 talet har satelliter konstruerats större och större. Kraftfulla satelliter, som observerar jordytan och haven, kan väga upp till 5-6 ton och kräver mycket stora raketer för uppskjutning i omloppsbana. De allra flesta av dessa tunga satelliter ägs av regeringsorgan och institutioner som NASA och ESA (Europeiska Rymdstyrelsen).

Sedan några år har ett antal nystartade kommersiella projekt drivit på utveckling mot mindre satelliter. Denna typ av små satelliter är i storlek från ca 45 kg upp till ca 500 kg. Affärsidén är att det finns ett ökande behov av bilder över jordytan och haven för många användningsområden.

Användning av satellitdata från jorden i kombination med GPS har blivit regel inom jord- och skogsbruk, stora trafikflöden, miljöövervakning, samhällsplanering för att nämna några exempel.

Har du bara ett kontokort, kan du ha en rykande färsk satellitbild i din dator inom ca en timma. Affärskonceptet har drivit på teknikutvecklingen mot effektivare "kameror" och avbildande radarsystem, så kallad SAR-radar-teknik.

Dessa mindre satellitsystem klarar att ge bilder ner mot cirka 1 meters upplösning och kostar något tiotal miljoner, medan de tunga satelliterna klarar att ge bilder ner mot ca 25 cm upplösning och kostar upp emot en miljard.

Ett annat område för små satelliter är att göra internet tillgängligt, där marknät saknas. Företaget OneWeb (www.oneweb.com) planerar skjuta upp 900 satelliter med början 2018.

Stora delar av Afrika, Sydamerika och Asien har inte tillgång till snabbt internet. Ett kommersiellt nät med satelliter etableras i rymden för att ge tillgång till internet, där markinfrastruktur saknas.

Rickard Nordenberg

HMS Belos och ubåtsräddningsfarkosten

Svenska flottans ubåtsräddningssystem

Med ubåtsräddningsfarkost, tryckkammare, dykklocka och dynamisk positionering har HMS Belos allt som krävs för att fullgöra sina uppgifter inom ubåtsräddning och avancerade dykuppdrag.

HMS Belos byggdes i Nederländerna i början av 1980-talet, ursprungligen som ett så kallat "supply-fartyg" för transporter och brandbekämpning vid oljeplattformar.

I dagsläget utgör HMS Belos tillsammans med ubåtsräddningsfarkosten (URF) i stort det svenska ubåtsräddningssystemet.

Utöver, men som en del av ubåtsräddningssystemet, har HMS Belos möjlighet att genomföra dykning och undervattensarbeten med våtdykklocka eller med undervattensfarkoster, så kallade Remotely Operated underwater Vehicles (ROV).

Fartyget har även en helikopterplatta i fören, där det finns möjlighet att basera och landa helikoptrar. Via helikopterplattan går det även att genomföra olika typer av vinschning. Exempel på detta kan vara medicinska transporter eller förnödenhetsförsörjning. Fartyget är också fullt kompatibel med Natos system för ubåtsräddning, Nato Submarine Rescue System (NSRS).

HMS Belos har även möjlighet att nyttjas för logistiktransporter såväl nationellt som internationellt. Fartyget har under hösten 2017 bland annat använts för att transportera materiel till den internationella insatsen Operation Atalanta, även kallad ME05.

Ubåtsräddningsfarkosten är vanligen placerad ombord på HMS Belos.

Sverige har ett unikt och avancerat ubåtsräddningssystem och HMS Belos med ubåtsräddningsfarkosten är en eftertraktad resurs internationellt. Sverige har ubåtsräddningsavtal med flera länder bland annat Norge, Polen och Storbritannien.

Förutom att transporteras ombord på HMS Belos är ubåtsräddningsfarkosten designad för att på många olika sätt transporteras till ett olycksområde.

Ubåtsräddningsfarkosten är designad för att kunna transporteras på land via lastbil till en lämplig hamn, för att därefter bogseras av ett fartyg ut till platsen för ubåten. Ett annat sätt att transportera ubåtsräddningsfarkosten kan vara via flygtransport. Det senare övades så sent som 2016, då ubåtsräddningsfarkosten flygtransporterades mellan Sturup och Skavsta ombord på en Antonov-124.

Antonov-124 är ett jetdrivet, fyrmotorigt flygplan, som vid större transporter har möjlighet att öppna flygplanets nos och därigenom lasta exempelvis en lastbil till-

sammans med den Svenska ubåtsräddningsfarkosten ombord.

Ubåtsräddningsverksamhet, hur fungerar det?

Det finns två primära sätt att rädda besättningen på en ubåt, som tvingats i bottenläge.

Ett sätt för ubåtsbesättningen att ta sig upp till ytan är genom så kallad fri uppstigning. Fri uppstigning är ett förfarande, där besättningen tar sig ut från en ubåt, som tvingats i bottenläge med hjälp av en sluss. Varje besättningsmedlem klär på sig en dräkt speciellt utvecklad för fri uppstigning, där varje dräkt har en enmannalivflotte fäst till dräkten. Ubåtsbesättningen går in en och en i slussen för fri uppstigning. Väl i slussen fyller besättningsmedlemmen sin dräkt med luft genom ett munstycke på dräktens ena ärm, samtidigt som slussen fylls med vatten. När trycket blivit tillräckligt i slussen öppnas luckan till slussen och besättningsmedlemmen transporteras i snabb fart upp mot ytan.

Det andra sättet att rädda ubåtsbesättningen ur en ubåt som tvingats i bottenläge är genom kollektiv räddning med ubåtsräddningsfarkosten, där man kan rädda en hel ubåtsbesättning i ett lyft.

Förfarandet för att rädda besättningen ur en ubåt i tvingat bottenläge börjar med att HMS Belos med ubåtsräddningsfarkosten anländer till platsen för ubåten, där man sjösätter ubåtsräddningsfarkosten. Därefter transporterar sig ubåtsräddningsfarkosten autonomt ner till ubåten, där den dockar fast till en ubåten luckor. Innan ubåtsbesättningen embarkerar ubåtsräddningsfarkosten trycksätter man farkosten i enlighet med eventuella tryckförändringar i ubåten.

Därefter behåller man trycket i ubåtsräddningsfarkosten från ubåten till tryckkammarssystemet ombord på HMS Belos, vilket genomförs för att undvika, att ubåtsbesättningen drabbas av dykarsjuka.

Väl på HMS Belos ansluts ubåtsräddningsfarkosten direkt till tryckkammarssystemet ombord, vilket kallas för Transfer Under Pressure och besättningen kan transporteras till den första av fyra kamrar för så kallad triage.

Triage är en process för att sortera och prioritera patienter, utifrån vilken typ av vård individen är i behov av. Detta genomförs av sjukvårdspersonal i syfte att kunna tillsätta rätt vård så fort som möjligt.

Medicinska ubåtsräddningsgruppen samövar med personal på HMS Belos några gånger per år för att upprätthålla sin kompetens samt utveckla och förädla räddningsarbetet.

I många övningsscenarier utgår man från en ubåt i tvingat bottenläge, där det inte är möjligt för ubåtsbesättningen att genomföra fri uppstigning. Uppgiften i öv-

ningen är att rädda ubåtsbesättningen med hjälp av *HMS Belos* och ubåtsräddningsfarkosten samt påbörja medicinsk hjälp för eventuella skadade.

Sjukvårdspersonalen utgörs av läkare och sjuksköterskor, som tidvis anställs av 1.ubåtsflottiljen och ingår i den så kallade Medicinska ubåtsräddningsgruppen (MURG). Sjukvårdspersonalen arbetar vanligtvis på Karolinska-, Östra- samt Blekingesjukhuset inom framförallt tryckkammarbehandling, narkos, ambulans samt intensivvård. Det, dessa sjukhus också har gemensamt, är, att de utför behandling med hjälp av tryckkammare, vilket gör personalen van vid denna typ av miljö.

När ubåtsbesättningen genomgått triage blir de tvättade och får nya kläder av en av de så kallade kammarskötarna - detta är ett viktigt steg, då miljön blir mer lättantändlig vid trycksättning och besättningsmedlemmarnas kläder kan ha blivit kontaminerade av exempelvis olja eller liknande. Kammarsköternas uppgift är även att sköta slussningen av materiel från utsida till insida av kamrarna.

Besättningen fördelas sedan mellan de fyra kamrarna efter vilken typ av vård de är i behov av - eventuella lindrigt skadade eller oskadade placeras i en kammare, mer skadade i en annan. En av kamrarna går även att använda som intensivvårdsavdelning, där det bland annat finns tillgång till en respirator.

Många delar skapar en dynamisk helhet

Även utanför tryckkammaren pågår mycket verksamhet, där bland annat *HMS Belos* egna dykare samt personal från andra enheter fungerar som kammarskötare i kammarcentralen.

Kammarsköternas uppgift är bland annat att kontrollera tryck, luftfuktighet och temperatur samt att koppla och handha kommunikationssystemet till kamrarna.

Vidare är det kammarsköterna på utsidan, som slussar in mat, sängkläder och övriga förnödenheter som kan behövas. De ansvarar även för att tömma toaletterna från utsidan av kamrarna. Den, som bär huvudansvaret i kammarcentralen, är dykledaren. Det finns även sjukvårdspersonal, som för journaler samt förser personalen inuti kammaren med sjukvårdsmateriel.

Dessa funktioner samlade under en flottiljchef är unikt i världen och rent tekniskt ligger Sverige på framkant. De allra flesta länder, som har ubåtar har även ubåtsräddning i någon form, oftast genom avtal med andra länder eller organisationer som International Submarine Escape and Rescue Liaison Office. Exempel på detta kan vara Nato med Nato Submarine Rescue System (NSRS) eller Sverige med *HMS Belos* och ubåtsräddningsfarkosten.

Rebecka Signäs

HMS Belos och ubåtsräddningsfarkosten (URF)
Foto Andreas Sannerman FN

Kaffe till personal i tryckkammare.
Foto Rebecka Signäs FM

URF i sitt rätta element. Foto Andreas Sannerman FM

Läkarundersökning. Foto Rebecka Signäs FM

Fartygsmodell till Marinmuseum

Kustjagaren Mode som modell. Foto Sven Appelgren

Flottans Man Arthur Zaar (94) och modell av kustjagaren Mode

Trämodellen, som detta handlar om, föreställer kustjagaren *Mode* och tillverkades 1943 under Arthur Zaars tjänstgöring på samma fartyg. Tidpunkten är alltså under andra världskriget. Arthur värvade sig i mars 1942 till flottan och tjänstgjorde ombord på flera olika fartyg bl.a. kustjagaren *Mode*.

Arthur från Trelleborg och hans kollega Lennart

Fransson från Norrköping tillverkade var sin trämodell av jagaren i skala 1:100. Tillverkningen skedde ombord i en snickarverkstad belägen i akter om fartygets kajuta.

Både Arthur och Lennart tjänstgjorde i maskin som eldare. Maskinrummet var beläget i fartygets mitt. Skansen fanns i fartygets för.

Arthur Zaar med sin modell. Foto Sven Appelgren

Modellen byggdes efter fartygets ritningar. *Mode* levererades från Götaverken 1942

Vid lediga stunder ombord kunde Arthur och Lennart arbeta med sina modeller. Chieften fick nys om deras verksamhet och besökte snickarverkstaden. ”Nu får vi säkert ovett”, trodde de båda, men nej, inte alls; chieften frågade, om de inte kunde tillverka en modell åt honom också.

Så fick det bli med en smärre justering. Chieften ville ha sin modell kamouflagemålad, inte bara grå som Arthurs och Lennarts. Vad chieften hette, minns inte Arthur. Delar som ankare, kättingar och propeller inhandlades vid permission inne i Stockholm.

Större delen av Arthurs tjänstgöring befann man sig på Hårdfjären, men någon gång gick man in till Örlogsvarvet i Karlskrona för service och underhåll.

Det var vid ett sådant tillfälle, som Arthur vid en permission och efter dans på Wämöparken träffade sin blivande fru Dagmar Ericsson boende på Pantarholmen i Karlskrona.

Arthur verkade på flera fartyg under sina 4 år och 8 månaders tjänstgöring vid Flottan. Arthur blev furir och ”muckade” i oktober 1946. Mera finns att läsa om Arthurs tid vid Flottan i hans berättelse ”Min väg till flottan”, som planeras i kommande nummer av tidskriften. Efter uttryckningen blev Arthur tulltjänsteman i Trelleborg.

Arthur byggde själv sin egen villa i Västra. Tommarp nordväst om Trelleborg och gifte sig och flyttade ihop med sin Dagmar. Dagmar dog i okt. 2012. Arthur har haft sin modell av *Mode* stående i sin villa för alla besökandes påseende sedan slutet av 1940-talet.

Arthur föddes den 5 april 1924 och var, när detta skrevs, snart 94 år gammal och bodde då fortfarande kvar i samma villa. Tyvärr avled Arthur, innan artikeln hann publiceras. Detta skedde den 24 januari 2018.

Arthur skänkte sin kära modell till Marinmuseum i Karlskrona. Arthur skänker den till ett mycket passande museum, där modellen har en signifikant betydelse.

Sven Appelgren presenterar modellen och berättar om Arthur. Foto Olle Melin

Sven Appelgren, till vänster samt Johan Löfgren och Siglind Budahl Dunge från Marinmuseum. Foto Olle Melin

Överlämnandet till Marinmuseet i Karlskrona skedde den 30 november 2017.

Överlämnandet genomfördes av undertecknad Sven Appelgren, systerson till Arthurs fru. då Arthur själv inte orkade ta sig till Karlskrona.

Sven Appelgren

HMS Mode, här ombyggd till fregatt. Arkivbild

HELSINGBORGS HAMN PORT OF HELSINGBORG

hermes
REDOVISNING AB

Lars-Erik Nilsson

Auktoriserad Redovisningskonsult SRF

Vi erbjuder hjälp med;
Bokföring, moms, lönehantering
bokslut, årsredovisning och deklaration

Box 33, 263 21 Höganäs mail: hermes.redovisning@telia.com
Tel 042-33 20 15 fax 042-34 19 16 mobil 070-339 12 99

 båttjuristen
juridiskt ombud
**Specialist på
båttjuridik!**

Kontakta oss så får du kostnadsfritt
en kortare telefonrådgivning om hur
du bör gå vidare i ditt ärende.

0520-22 10 20

batjuristen.se
info@batjuristen.se

Från Ivan den förskräcklige till Putin "den förskräcklige"

Krig och andra konflikter mellan Ryssland och Sverige 1550-2017

Krig och andra konflikter har i nära 500 år under långa tider kännetecknat relationerna mellan Sverige och Ryssland / Sovjetunionen. Det sista kriget var Finska kriget 1808-1809, men under 1900-talet har frivilliga svenska officerare och soldater stridit mot ryssar i finska inbördeskriget/frihetskriget 1917-1918, vid Estlands frigörelse 1918-1921, under finska/ryska vinterkriget 1939-1940 och fortsättningskriget 1941-1944.

Efterkrigstiden har präglats av ett flertal allvarliga konflikter såsom Baltutlämningen 1946, nedskjutningen av Catalina och DC 3-an 1952, Wennerströmmaffären 1963, Berglingaffären 1974, ubåtskränkningarna under lång tid, annekteringen av Krim och ett stort antal andra affärer eller konflikter. I denna bok finns alla dessa konflikter skildrade och rikt illustrerade.

Den svenska utrikespolitiken under parollen alliansfrihet i fred och neutralitet i krig har, som läsaren kommer att finna, satts på hårda prov och ifrågasatts eller underkänts från flera håll. 208 sidor. Pris: 450 kr.

En närmare presentation av boken finns på magnusullman.com
Du kan beställa boken på telefon: 0708 1919 29 eller
e-mail: bok@magnusullman.com

Boken levereras med en inbetalningskort till angiven adress. Priset inkluderar porto och emballage. För leverans till adress i utlandet tillkommer extra porto med 50 kr.

BOKFÖRLAGET MAGNUS ULLMAN

Min- och minröjningsminnen söks!

En bok "Minkriget under VK II och efterkrigsmin-svepningarna" är under utarbe-tande av pensionera-de kommendörkaptenen Hans Bergström. Arbetet med fakta-underlaget för mineringsverksamheten är i stort sett klart och nu pågår arbete med faktainsam-ling om minröjningsverksamheten (efterkrigsmin-svepningarna).

Resultatet skulle dock bli ganska torftigt om inte faktatexten kan kompletteras med personliga minnen och bilder. Deltagare från mineringsföretagen och kont-rollsvepningar mm söks. Men det inte är många kvar av de som var med då. Men några som var i 20-årsåldern 1940—1945 kanske ännu har minnen att dela.

Ni som var med under efterkrigssvepningarna (1945—1975) är ofta yngre och vi hoppas att några av Er kan och vill bidra med Era minnen och bilder.

Berättelserna behöver inte direkt vara knutna till minröjningsföretag, det kan lika gärna vara en händelse/episod som inträffade under aktuell tid och speglar den ti-den och verksamheten i främst min-och minröjningsförbanden.

Kontakta någon av oss nedan om Du bär på min-nen från denna verksamhet/dessa perioder och vill

delge dessa för boken om vårt "minkrig" under och efter andra världskriget.

Hans Bergström e-post:

hans.g.bergstrom@telia.com

alt. mobil: 070-587 48 77

eller genom Lars-Erik Uhlegård Flottans Män
Göteborg

e-post: lars-erik@uhlegard.se

alt mobil: 072-397 21 86.

MGAB

Maskin- och Fartygsservice Skeppshandel

Beckholmen

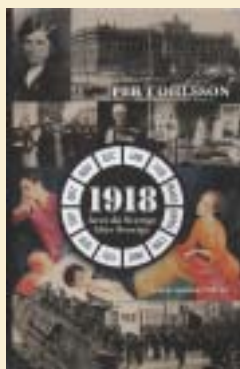
+46 8 611 81 30 | info@mgab.org | www.mgab.org

**SERVICE & REPARATIONER
RENOVERING & OMBYGGNAD
SKEPPSHANDEL**

MOTORER
ELKRAFT
MEKANIK

GENERATORER
HYDRAULIK
ELEKTRONIK

1918. Året då Sverige blev Sverige

1918 var året, då allt hade kunnat gå gale. Ute i Europa rasade första världskriget, det neutrala Sverige var avspärrat och livsmedelsbristen skriande. Ransoneringsåren hårdnade. I Ryssland hade Lenins bolsjeviker gripit makten, i Finland utkämpades ett grymt inbördeskrig och i Tyskland reste sig en krigstrött befolkning.

En ny tid randades, luften dallrade av revolutionära stämningar. På hösten var läget så nervöst, att slutstyckena avlägsnades ur värnpliktiga soldaters gevär och Gustaf V förberedde sig på att fly. Och mitt i detta politiska drama svepte spanska sjukans lie över land och folk. När året var till ända, hade 27 000 svenskar duktat under för den värsta influensaepidemin någonsin. Samtidigt närmade sig striden för allmän och lika rösträtt ett slutligt avgörande. Vänstern drev på, högern stretade emot.

På område efter område – politiken, kulturen, arbetsmarknaden, jämställdheten, näringslivet – tog landet viktiga kliv mot det öppna välfärdssamhälle, som vi tar för givet idag: 1918 var året, då Sverige blev Sverige.

I tolv kapitel, ett för varje månad, beskriver författaren utvecklingen hemma och utrikes. Han gör det på ett mycket bra och lättöverskådligt sätt.

Författaren, Per T. Ohlsson är flerfaldigt prisbelönad författare och journalist. Han utsågs 2017 till hedersdoktor vid Lunds universitet.

Albert Bonniers förlag.

ISBN 978-91-0-015627-5

Olle Melin

Det nya Kina - den repressiva stormakten.

Kina förändras i ett rasande tempo, men supermaktens utveckling har nått ett kritiskt skede. Hur ser det nya Kina ut? Hur hanteras utmaningar som korruption, miljöproblem, stagnerande ekonomi och krav på mänskliga rättigheter? Vad händer, när Kina kraftigt ökar sin militära förmåga och driver en aktiv utrikespolitik, många gånger i konflikt med sina närmaste grannar?

Trots att Kina är ett av världens mäktigaste länder, så brister rapporteringen och kunskaperna om landet är ofta dåliga. I denna bok berör författaren områdena korruption, mänskliga rättigheter, kampen om kulturen. Miljöförstörelsen och ekonomiska problem. Även viktiga omvärldsförhållanden såsom relationerna till Tibet, Hongkong och Taiwan behandlas samt Kinas utrikes- och säkerhetspolitik. Boken ger en heltäckande bild, av vad som pågår bakom kulisserna och skildrar dagsaktuella händelser, övergripande förändringar i samhället och ger samtidigt en historisk bakgrund till dagens utveckling.

Författaren Jojje Olsson bor i Peking sedan 2007 och detta är hans tredje bok om Kina.

Utgiven av Historiska Media och Jojje Olsson 2016.

ISBN 978-91-7545-360-6.

Stellan Andersson

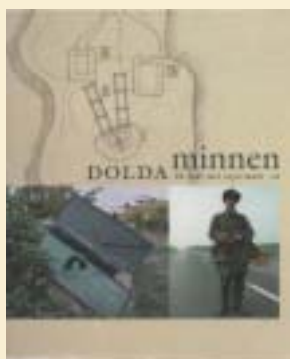
Gotland under kalla kriget - Sveriges bastion i Östersjön.

Under kalla kriget hade Gotland ett mycket utsatt läge och större strategisk betydelse än tidigare. Sovjetunionen behärskade då nästan ensam Östersjön. Det innebar, att på Gotland hölls högre beredskap än på andra håll i landet. Det som inte fanns på ön vid ett invasionsförsök, det skulle knappast kunna föras dit i kritiskt läge. Därför övades årligen överföring av fastlandskontingenten, innan direkt hot uppstått. Skyddet av ön ålåg flotta och flyg samt öns utbildningskontingenter, varav några alltid fanns i tjänst.

Bokens författare, överstelöjtnant Bengt Hammarhjelm, tidigare chef för Gotlands regemente P 18 och planläggare vid staben vid VII milo, har stor erfarenhet av dessa övningar från pluton till brigad. Han är också förtrogen med utvecklingen efter det kalla kriget.

Gotlands militära beredskap har trappats ned till nästan 1808 års nivå, då ryssarna intog ön utan strid. Att detta är en säkerhetspolitisk risk har statsmakten nu insett. Gotland kommer nu att återupprustas med ett nytt regemente, innehållande bl. a. en stridsgrupp och ett stridsvagnskompani. Boken innehåller 10 illustrativa kartor över Gotlands försvar från 1813 till 1993. Boken är utgiven av SMB Förlag 2015. ISBN 978-91-88053-05-3.

Stellan Andersson

Dolda minnen – På vakt mot supermakt

Under hela det kalla kriget, d.v.s. perioden från andra världskrigets slut till Sovjetunionens sönderfall i början av 1990-talet, behöll Sverige sitt unikt starka totalförsvar. Både den militära delen och de civila delarna av totalförsvaret disponerade omfattande och välutrustade fasta anläggningar och stora välövade organisationer. Nu cirka 25 år efter kalla krigets slut är större delen av dessa totalförsvarsresurser avvecklade.

Mot den utgör Samuel Palmblads detaljerade och mycket intressanta kartläggning av totalförsvarets anläggningar och organisationer i Kalmar län en värdefull dokumentation, av vilka militära och civila resurser vi då kunde ställa upp med i händelse av ofred.

Boken är mycket rikt illustrerad, vilket höjer värdet.

Länsstyrelsen Kalmar län, Kalmar läns museum, Klamra läns hembygdsförbund. ISSN 0451-2715

Olle Melin

Gustaf VI Adolf. Regenten som räddade monarkin

Konung Gustaf VI Adolf föddes den 11 november 1882 och avled den 15 september 1973, dagen före valdagen och efter några dramatiska dagar dessförinnan; Norrmalmstorgsdramat och militärkuppen i Chile.

Om Gustaf VI Adolfs liv handlar denna bok, som inte bara är en biografi över monarken utan samtidigt är ett stycke svensk nutidshistoria, när den är som bäst.

Kungen had att kämpa med många problem och tragedier. Barndom en och förhållandet till föräldrarna, särskilt modern, var svår, hans första hustru, kronprinsessan Margareta avled 1920, inte ens 40 år gammal, äldste sonen och tronföljaren Gustaf Adolf omkom i en flygolycka 1947.

Som kronprins var han med om att rädda monarkin som styresform, när han var med och pressade kungen och dåvarande högern till en demokratisk rösträttsreform 1918-19. Han åtnjöt en mycket stor popularitet, som verksamt bidrog till att frågan om monarki eller republik kunde avföras från dagordningen i samband med Grundlagsberedningens arbete i slutet av 1960-talet. Relationerna med Sveriges mesta statsminister, Tage Erlander, var till en början dåliga, men kom efterhand att bli bättre och var enligt Erlanders dagböcker mot slutet mycket bra.

Vi får i boken en stark skildring av familjen Bernadotte och dess problem – från en stark kungamakt fram till dagens mer symboliska uppgifter, men också följa det politiska spelet kring våra stora händelser under perioden – unionsupplösningen, världskrigen, rösträttsreformen, kalla kriget och mycket annat.

Författaren Roger Älmeberg, som är son till den pilot, som framförde den svenska DC 3:a, som ryssarna sköt ned 1952. Norstedts.
ISBN 978-91-1-307358-3

Olle Melin

Den besvärlige Gyllenkrok

Det har funnits många officerare i den svenska försvarsmakten, som har kallats profiler. Ordet profil kan ha såväl positiv som negativ klang.

En speciell officer var utan tvekan Axel Gyllenkrok (1888-1946). Gyllenkrok var en officer, som det oftast brände till om. Det var säkert många inom den svenska krigsmakten, som gärna sett att han aldrig blivit född. En kompromisslös sanningssägare är inte alltid omtyckt.

När första världskriget bröt ut 1914, var Gyllenkrok löjtnant vid Svea Livgarde och han kom därefter att tjänstgöra såväl vid infanteriet samt flygvapnet och generalstaberna.

Hans motståndare kunde motvilligt medge, att han var intelligent och hade en avsevärd viljekraft. Men till slut stod inte militärledningen ut med honom. Hans sätt att med ett synnerligen grovt språkbruk kritiserade sina officerare, ledde till, att han suspenderades 1938, då han var regementschef för Hallands regemente, I 16, i Halmstad. Det fanns mot honom ett antal MO-anmälningar och ett antal krigsrättsärenden. I samband med suspenderingen placerades Gyllenkrok på reservstat och som sådan fick han en sista kommendering under andra världskriget, då han placerades som infanteribefälhavare i Karlskrona fästning.

Trots allt detta, blev han ändå befordrad till överste och han var utan tvekan en av dåtidens stora militära begåvningar.

Författaren Göran Nilzén, historiker och i många år verksam vid Riksarkivet, har skrivit en mycket intressant bok om en av 1900-talets stora profiler inom den svenska krigsmakten.

Carlssons bokförlag.

ISBN 978-91-7331-84-9

Olle Melin

Krig med Ryssland Baltikum ockuperat, Nato i strid och Sverige oförsvarat!

Boken är skriven av general **Richard Shirreff** och skildrar ett storkrig, som är på väg att bryta ut i Östersjöområdet inom en snar framtid. Eller har det rentav redan börjat?

Krig med Ryssland slog ner som en bomb i den europeiska försvarsdebatten förra året. Den skrevs våren 2016 och för sågs med en högst alarmerande titel: **War with Russia**. Den handlar om ett uppseendeväckande debattinlägg som technothriller och reaktionerna lät inte vänta på sig. Boken hamnade på Sunday Times bästsäljarlista och omskrevs i flera tidningar.

Ryssland spelar högt och räknar med, att Nato skall låta bli att svara på rysk aggression i Östeuropa. Man har tidigare njöt sig med diplomatiska protester, hänvisningar till folkrätten och rätt tandlösa sanktioner. Men denna gång bryter kriget ut och konsekvenserna är dramatiska.

Richard Shirreff menar, att det europeiska storkriget inte är något, som riskerar att bryta ut i framtiden - det är redan här. I boken drar han paralleller till 1930-talets Europa och den dåtida eftergiftspolitikens gentemot Adolf Hitler. Rysslands krig i Georgien 2008 motsvarade inmarschen i Rhenlandet 1936, vilket världen valde att blunda för. Ockupationen av Krim 2014 motsvarar ockupationen av Sudetlandet 1938, vilket även den tilläts passera ostraffat. Putins nästa steg - ett anfall mot de baltiska länderna - blir motsvarigheten till anfallet mot Polen 1939, vilket ledde till världskrig.

Oroväckande? Absolut. Osannolikt? Kanske inte. Läs *Krig med Ryssland* och bedöm själv.

General sir Richard Shirreff, som bland annat varit ställföreträdande Natobefälhavare, har åstadkommit en bok utöver det vanliga. Väst har drastiskt rustat ned sedan kalla kriget. Såväl i Sverige som i övriga Europa talas det om att stärka försvaret, men mycket litet görs. Fortfarande är man i allt väsentligt beroende av, att ett allt mer motvilligt USA är berett att offra amerikanska liv för Europas säkerhet!

Utgiven av SMB Förlag 2017. Översättning av Mikael Dahlgren.
ISBN 978-91-88053-64-0.

Stellan Andersson

Sprickor i järnridån - Svensk underrättelsetjänst 1944-1992.

Kalla kriget framstår som en allt viktigare epok i svensk historia - inte minst när det gäller bilden av underrättelsetjänsten. Vad var syftet med den? Vilka hemliga operationer genomfördes? Hur såg relationerna till andra länder ut?

Boken är uppdelad i tre delar. Första delen har rubriken **Den stora kylan, 1944-1962**. Då inrättades C-byrån vilken senare ersattes av T-kontoret. Dess verksamhet var i många avseenden ifrågasatt. Exempel på detta är de baltiska agentoperationerna under andra världskriget. De olika svenska underrättelse- och säkerhetstjänsterna etablerade också olika former av samarbeten med utländska motsvarigheter, vilket många gånger var en balansgång mellan de krigförande och vår alliansfrihet.

Del 2 har rubriken **Vaksamhet och väntan 1963-1979**. Denna period inleds med att Stig Wennerström avslöjas och grips. Han hade arbetat för sovjetiska GRU sedan slutet av 1940-talet och fram till gripandet. Under 1960 kom IB-kontoret upp som en politisk bomb i säkerhetsdebatten. Detta berörs ingående i denna del. Inga tecken till höjd beredskap trots att höjd aktivitet av främmande stridskrafter i närområdet kan noteras under denna period.

Del 3 benämns **Skymningsläge 1980 - 1992**. Efter avspänningen på 1970-talet steg den på ett påtagligt sätt i Östersjöområdet. Detta berodde inte enbart på försämrade öst-väst relationer utan också till stor del på utvecklingen i Polen, Sovjetiska inmarschen i Afghanistan och den ökande undervattensverksamheten, vilken blev ett stort politiskt ämne i Sverige.

Wilhelm Agrell, författare till boken, är en av Sveriges främsta experter på underrättelseanalys. Utifrån tidigare otillgängligt källmaterial ger han i boken en fascinerande och heltäckande bild av det hemliga arbetet under den farofyllda tid, som präglade Europa efter andra världskriget. Utgiven av Historiska Media och Wilhelm Agrell 2017.

ISBN 978-91-7545-547-1.

Stellan Andersson

Sveriges militära beredskap

En annorlunda bok om Sverige, svenskarna och den svenska krigsmakten 1939-1945. I boken medverkar bland annat *Sir Victor Mallet*, som var Storbritanniens representant i Stockholm under krigsåren 1940-1945, med en tidigare hemlig rapport från krigsåret 1941 om framstående personer i Sverige. Det är framförallt om den kungliga familjen, de högre militärerna, ministrar, politiker och högre tjänstemän i statsförvaltningen. Men även den tidens betydande bank- och industrimän, journalister och tidningsfolk. Sammanlagt omfattar sir Mallets rapport 132 namngivna svenskar.

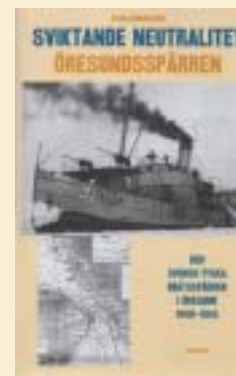
Den mest fylliga rapporten skrevs 1949 av generallöjtnant *Bruno von Uthmann*, som åren 1938-1945 var militärattaché vid tyska beskickningen i Stockholm. I rapporten behandlas, hur Tyskland såg på Sveriges militära förmåga. Hur nära var Sverige att drabbas av grannländernas öde, en tysk invasion? Utifrån sin position fick von Uthmann en unik inblick i Sverige och våra förhållanden under andra världskriget.

Boken är försedd med ett 75-tal fotografier av personer och händelser från krigsperioden och dessutom ett 10-tal intressanta kartor. En av dem visar, hur von Uthmann ser Sveriges inlåsta läge vintern 1941-1942 och som enkelt kunde delas upp i mindre bitar och besegras styckvis! En annan karta visar von Uthmann svenska eftergifter gentemot Tyskland, vilka är okända för de allra flesta. Eftergifterna är bl. a. militära kurirvägar och ett antal kontor och depåer på olika platser i Sverige.

Boken är utgiven av SMB Förlag 2015 och förordet är skrivet av överstelöjtnant, mst Bertil Nelsson.

ISBN 978-91-88053-03-9.

Stellan Andersson

Sviktande neutralitet. Öresundsspärren

Väldigt mycket har skrivits om Sverige och svensk politik under andra världskriget. Nya, för många okända händelser, kan dyka upp som en sensation. Detta gäller främst händelser i anslutning till krigets inledningskede.

Den 9 april 1940 ockuperade Tyskland Danmark. Två månader senare, den 10 juni, samarbetar Sverige med Danmarks ockupationsmakt och lägger ut nät i den svenska delen av Öresund, så att inte främmande ubåtar, i första hand brittiska, ska kunna komma in i Östersjön. Östersjön blir ett tyskt innahav. Utläggningen av ubåtsnätet är inget Sverige tvingas till. Tvärtom! Tyska marinofficerare ger sina svenska kollegor beröm, för att de så snabbt och tjänstvilligt gick de tyska önskemålen till mötes.

I Storbritannien registreras åtgärden som ovänlig svensk handling. Den svenska informationsbyrå försökte med desinformation förneka händelsen, men en radiotelegrafist och scoutledare lydde inte order, utan filmade det hela. Först 61 år efter händelsen kunde författaren av en slump se filmen. Ubåtsnätet kom att finnas kvar under hela kriget, även om Sovjetunionen vid krigets slut hade tagit över som maktnation i Östersjön.

Men boken handlar inte bara om ubåtsnätet. Den ger också en bild om kampen om Öresund under 400 år och mycket av det samarbete med Tyska land, som skedde framför allt under de två världskrigen.

Ur detta perspektiv är ubåtsnätet intressant. Författaren ser det som ett symptom på Sveriges nära knytning till Tyskland. Här är en naturlig utgångspunkt boken *Vor vi neutrala?* utkommen 1946 och skriven av den engelskorienterade kommendörkaptenen Emil Boldt-Christmas. Denne svarade nej på sin egen fråga och samma svar ger bokens författare Sten Henriksson.

Författaren är intressant. Han är akademiker, lärare och forskare, dock inte i historia utan i datavetenskap. Dessutom är han kustartillerist, vilket i sammanhanget inte är ointressant.

Olle Melin

Svenska armén under kalla kriget

Boken har undertiteln Från Stridsvagn S till Haubits 77 och är egentligen en hyllning till militärfotografen Lasse Sjögren, verksam vid Arméstaben åren 1958 till 2000. Sjögren är, förmodligen utan konkurrens, försvarets "mesta" fotograf, inte bara för armén, utan även för marinen, flygvapnet och hemvärnet. Men han gjorde också resor till oroshärdar som Kongo och Libanon, alltid med kameran i högsta hugg. Vid två tillfällen vann han världsmästerskapet för militärfotografer i Paris.

Boken innehåller ett mycket stort antal bilder från Försvarmaktens stora invasionsförsvar under kalla kriget, alla med mycket god kvalitet.

Men boken innehåller dessutom en utmärkt beskrivning av arméns stora organisation under dessa år. Denna del är författad av professor Kent Zetterberg och ger en utomordentlig resumé över organisation, uppgifter, gruppering m.m. I bokens slut finns beskrivning av de vapensystem, där Sverige var världsledande.

Boken utgör ett viktigt dokument om det kalla kriget och hur det påverkade vårt land. Boken utgör ett enastående historieverk om en orolig tid i vår historia. Svenskt Militärhistoriskt Bibliotek. ISBN 978-91-88053-67-1

Olle Melin

Den siste skeppsgossen

Gunnar Nilsson föddes den 27 oktober 1921 på Fagerhults gård i gränstrakterna mellan Småland och Blekinge, det s.k. Dackelandet. År 1936 antogs han som skeppsgosse i Karlskrona och kom på så sätt bli en av de sista skeppsgossarna i landet. Han karlskrevs med den sista kullen den 15 april 1939 och därmed var en institution i landet förpassad till historieböckerna.

Boken beskriver Gunnar Nilssons levnadsöden från barndomen i Fagerhult till och med karlskrivningen 1939. Som alla förstår, är det en personligt hållen berättelse och man får många detaljrika beskrivningar om livet i kasern och livet ombord under de tre år, som utbildningen innebar.

Ett ämne, som återkommer, är den penalism, som förekom mellan eleverna i de olika årsklasserna. Visst förekom den, skriver Gunnar, men den var ändå inte lika grym, som man kan läsa i andra skildringar om skeppsgosselivet. Det finns ju också berättelser, där åren i kåren betraktades som ett himmelrike. Sanningen låg väl som vanligt någon stans mitt emellan.

Boken kom ut redan 2013 och finns att köpa på Marinmuseum.

Olle Melin

Årsbok för Marinmusei Vänner 2017

Årsbok för Marinmusei vänner årgång 2017 handla i huvudsak om traditioner, som örlogssjömän tillämpar. Författare är den i ämnet mångkunnige Sixten Svensson och man kan säga, att uppsatsen är en fortsättning från 2016, där Sixten inledde ämnet. Ytterligare ett avsnitt finns tillgängligt för en eventuell fortsättning.

Artikeln innehåller ämnena som Engelska ord och uttryck, Flaggor och fanor, Salut, Klädsel och graders ursprung, Medaljer och andra utmärkelsetecken samt Musik och signaler inom försvaret.

Sixten Svensson torde vara en av landets verkliga experter vad gäller traditioner och uniformer. Se därför årets bok som ett värdefullt uppslagsverk kring dessa ämnen. Marinmusei Vänner och Bengt Olof Melin 2017.

ISBN 979-91-979955-4-2

Olle Melin

Sverige och första världskriget

Sverige och första världskriget. Maritima perspektiv är namnet på Sjöhistorisk årsbok för 2016-2017. Den innehåller 17 uppsatser, med olika kopplingar till första världskriget och skrivna av 16 olika författare, verksamma vid olika institutioner som högskolor, museer m.fl.

Det är ett synnerligen intressant urval av artiklar som redaktörerna Mirja Arnshav och Andreas Linderöth fått med i denna utmärkta årsbok. Det handlar om enskilda händelser som Albatrossaffären, Ålandsexpeditionen, marinarkeologi för att nämna några kapitel i denna mycket väl skrivna bok, som också har en mycket attraktiv layout.

Det rika bildmaterialet höjer kvaliteten på boken ytterligare.

Boken ingår också i Forum Navale skriftserie som nr 63.

Sjöhistoriska samfundet och Historiska media.

ISBN 978-91-7545-514-3

Olle Melin

Allmän sjökrigshistoria 1965-2000

För jämt 100 år sedan, 1918, påbörjade kommandörkaptenen av 1.graden Otto Lybeck arbetet med verket Allmän sjökrigshistoria. Delarna I, II:1 och II:2 utgavs 1919, 1928 respektive 1932. De följande tre delarna skrevs av Magnus Starck och kom ut 1971, 1972 respektive 1975. Därmed hade den allmänna sjökrigshistorien behandlats från tiden för ångans införande till sjöss fram till supermaktens kamp i kärnvapenkrigets skugga i början på 1960-talet.

Nu har den sjunde delen kommit och den omfattar tiden 1965 till och med år 2000. Författare är Magnus Haglund, välkänd marin skribent med åtskilliga publikationer på sitt samvete. Han fick uppdraget redan på 1980-talet, men arbetet kom av olika anledningar inte i gång förrän för några år sedan.

Boken omfattar ett antal avsnitt av mycket stort intresse såsom

- Några drag i den världspolitiska utvecklingen 1965-2000
- Den marina tekniska utvecklingen
- Vietnamkrigen 1965-1975
- Kriget i Mellanöstern
- Falklandskriget 1982
- Marina insatser på lägre nivåer

De olika avsnitten är mycket detaljrika men samtidigt skrivna, så man får en mycket bra bild av helheten. Av förklarliga skäl, vilket inte minst framgår av bokens titel, lämnas armé- och flygoperationer endas ett perifert intresse och då för att sätta in dessa i det stora sammanhanget. Vad gäller flygoperationerna, så beskrivs dock omfattande de operationer, som utgått från hangarfartyg.

Den här boken är en efterlängtd fortsättning på det arbete, som startade redan 1918. Boken är försedd med ett antal kartor av hög klass liksom ett stort antal fotografier, vilken jag tycker, avsevärt höjer bokens värde.

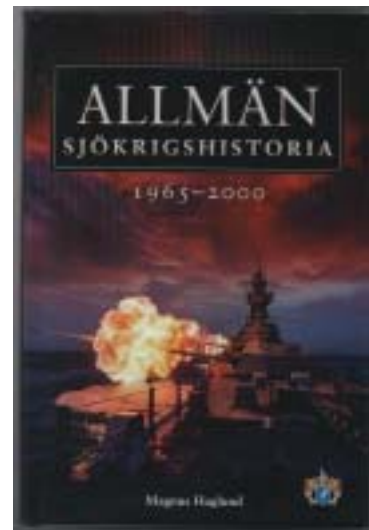
Magnus Haglund inledde sin marina karriär 1956 och var sedan verksam i marinen fram till pensioneringen 1997. Han har varit fartygschef på torpedbåt, flaggadjutant, kurschef vid Militärhögskolan och haft tjänst i försvarsstab och marininstab med inriktning på underrättelsetjänst. Hans bana kröntes med befattningen som marinattaché vid svenska ambassaden i Moskva åren 1992-1995.

SMB förlag. ISBN 978-91-88053-75-6

Är Du intresserad att köpa boken kan Du vända Dig till Lennart Bresell på kansliet.

Magnus Haglund

En liten historia

Nedisning i Guineabukten

Några år efter andra världskriget återupptog man under vinterhalvåret långresor till främmande länder.

Kadettfartyget, som under kriget ingått i Kustflottan, stod formellt kvar där även under den första långresan efter kriget. Detta hade bl.a. till följd, att alla order och meddelanden, som Flaggen strödde omkring till Kustflottans fartyg, naturligtvis även hamnade på långresefartyget.

Detta år blev det en ovanligt kall vinter med risk för farlig överisning och andra besvärligheter som följd härav. Från Chefen för Kustflottan utsändes därför till samtliga fartyg följande order:

Rapportera förekomst och fördelning av is ombord samt vidtagna åtgärder.

Signalmeddelandet nådde även långresefartyget, som sedan en vecka befann sig i Guineabukten och vars besättning vändades i en tryckande fyrtiogradig hetta. Till CKF avsändes följande svar:

Is förekommer blott i begränsad mängd i officerares och underofficerares pentrys kylskåp. Åtgärd: nedsmältes i glasbägare med väl fungerande katalysvätskor.

Trots sitt lugnande innehåll, lär rapporten ej ha uppskattats.

Ur Gunnar Schoerners När skepparpipan drillar.

Vad en gammal bild kan berätta

Mul 4 med besättning på 1920-talet

Mul 4, Läggut och minarbeitsbåtar

Bilderna ovan visar kustartilleriets minutläggare nr 4, byggd 1893 vid Örlogsvarvet i Karlskrona. Namnet minutläggare kom först 1920. Dessförinnan kallades fartygen för ångkranpråmar.

Ångkranpråmarna byggdes med start 1875 för Flottans fasta minförsvar, som etablerades på 1870-talet och blev en egen organisation inom flottan från 1888 till och med 1901, varefter de från den 1 januari 1902 överfördes till det nyuppsatta kustartilleriet. Ångkranpråm nr 4 kom att tilldelas KA 2 i Karlskrona.

För kommendering till Fasta minförsvaret krävdes vissa kvalifikationer och eftersom organisationen var förenad med särskilda ekonomiska villkor, kom tjänsten att få en privilegierad ställning. Fasta minförsvaret bestod av officerare och underofficerare samt av det värvade minkompaniet från Sjömanskåren i Karlskrona. Till detta kom årligen ett antal beväringar.

Ångkranpråmarna var korta, relativt djupgående och framdrevs med två ångmaskiner, vilka vid forcering under skickliga maskinisters ledning kunde ge en fart av 6,5 knop. Arbetsdäcket låg för om bryggan och dominerades av en stor ångdriven kran plus två ångdrivna vinschar. Genom ångdriften var fartygen mycket tystgående. Vid full verksamhet i minfältet stördes idyllen endast av diverse pysande, fräsande och slamrande från ångmaskinerna, en intensiv vit dimma från läckande vattenånga samt då och då av svart rök från skorstenen. Manövreringsförmågan var helt en följd av fartygschefens skick-

lighet och maskinistens välvilja, vilket i elakartade fall innebar, att förmågan helt uteblev.

På 1930-talet gjordes försök med att bygga om fartygen och prototyp blev Mul 3 från 1875. Hon uttrangerades först 1955 och då var hon världens äldsta i bruk varande örlogsfartyg.

Efter ombyggnaden beskrev elaka tungor fartyget som en högsjöjagare framifrån och ett flytande skithus bakifrån.

Först på 1950-talet fick kustartilleriet nya då moderna minutläggare (Mul 12 – Mul 19) och de flesta av dessa var i tjänst fram till kustartilleriets nedläggning år 2000. Mul 4 uttrangerades på 1930-talet.

Olle Melin

Mul 2

Estonia en sista gång

Från Jarl Ellsén har följande reaktion inkommit med anledning av referatet om Estonia i tidskriften nr 4 2017.

Jag reagerade kraftigt, när jag läste referatet om Estoniakatastrofen i vår tidskrift. Ingen skugga på recensenten H-C Ageman, men det är författaren Stefan Torssell jag vänder mig emot med följande genmäle. Torsell har hamnat i samma fallgrop, som så många andra i den här historien. Detta beror främst på, att den skyldige omkom vid katastrofen och av hänsyn härtill, har hans roll i katastrofen inte vidare behandlats, med en massa myter som följd, dessvärre. En ledamot av Kungl Örlogsmannasällskapet skrev i dess tidskrift, TIS, någon gång i början av detta sekel en artikel med det raka beskedet i rubriken: "Befälhavaren var skyldig till Estoniakatastrofen". Nog så rätt! Mycket skall till, om ett fartyg går på grund eller förliser, om inte dess befälhavare är den närmast skyldige.

Författaren Torssell har tydligen inte förstått vad det betyder, när en hel frontvägg försvinner från ett fartyg i hög fart i kraftig motsjö. Innanför denna "vägg" finns fartygets största lastutrymme med fullt av parkerade last- och personbilar. Detta utrymme vattenfylls naturligtvis på kort tid och ger skeppet slagsida, som ytterligare förstärks av bilar som kommer lösa. Görs ingenting i detta läge, är katastrofen ett faktum. Vad, som möjligen kunde ha gjorts, var, att omedelbart slå stopp och börja backa fartyget för att möjligen få vatten att rinna ut föröver. Antagligen var dock en sådan åtgärd redan för sen.

De flesta ombord kände de kraftiga stö-

tarna, när förskeppet dök in i de kraftiga vågorna, men befälhavaren, som en kort tid före bogvisiret havererade, var uppe på bryggan, frågade endast vakthavande styrman när Estonia skulle anlöpa Stockholm, varvid han fick rapporten: "I tid!" Därefter är han försvunnen ur berättelsen. Självfallet skulle han ha dragit ner på farten och låtit undersöka eventuella skador eller uppkomna läckor. Därmed borde han i tid ha kunnat förhindra katastrofen.

Allt tal om en explosion eller att någon militär last skulle ha orsakat en sådan är spekulationer utan grund.

Jarl Ellsén

**Bli medlem i "FLOTTANS MÄN",
kamratföreningen som värnar
om örlogstradition, kamratskap
och sjöförsvaret.**

**HOS "FLOTTANS MÄN"
FINNS ALLTID EN VÄN**

På näst sista sidan i tidskriften hittar du de lokala föreningarnas kontaktmän

Vetus CENTER

Marindieslar och
tillbehör från Vetus

www.vetuscenter.se
Tel: 0523-12340

SKÅNSK GRÄDDGLASS
- sommar året runt sedan 1937

ENGELHOLMS
glass

Engelholms Glass AB - ett svenskt familjeföretag Tel. 0431-108 51 www.engelholmsglass.se

The White Empire

A

r 2000 sattes punkt för en organisation, som har kunnat spåras tillbaka till 1840-talet om än i lite olika skepnader och med lite olika benämningar.

Begreppet "The White Empire" syftar på den vita rand, som marinintendenterna bar på sin uniform. Men detta tecken har stundtals varit ifrågasatt, inte minst på 1960-talet, då Försvarets intendentkår bildades som en gemensam kår för intendentur ur samtliga försvarsgrenar och arméns tygofficerare.

Ursprunget till dagens förvaltningsofficerare finns bl.a. i den gamle skeppsskrivaren, en civil befattningshavare ombord, som under fartygschefen hade ansvar för fartygets ekonomi och försörjning. På samma sätt var mönsterskrivaren att jämföra med dagens personalchef.

Under 1800-talet sköttes förvaltningsärendena av personal ur flottans civilstat, där begreppet intendent förekommer tillsammans med titlar som sekreterare, kamrerare, advokatfiskal, auditor, kammarförvaltare, proviantmästare, beklädnadsförvaltare, sjukhusförvaltare, inventarieförvaltare, materialförvaltare, kassör, revisor, regementsskrivare bokhållare och kammarskrivare.

Undan för undan blev det nödvändigt att utöka civilstatens personal och förbättra dess kvalitet. Härvid uppkom också frågan om en omorganisation av staten.

Personalen på civilstaten antogs för tjänstgöring antingen vid Karlskrona eller vid Stockholms station och utnämning skedde till viss befattning, då med fullmakt eller konstitutorial, vilket innebar, att innehavaren i princip satt kvar på befattningen, så länge han själv inte begärde entledigande. Han kunde dock beordras till högre befattning eller till tillfällig tjänstgöring ombord på flottans fartyg. Många av civilstatens tjänstemän saknade erforderlig utbildning bland annat beroende på, att man en gång anställts enbart för kamerala uppgifter och att kraven på andra kunskaper undan för undan ökades.

I början av 1900-talet föreslogs civilstaten omorganiseras till en marinintendenturkår med civilmilitär status. 1903 års riksdag beslöt enligt förslaget och 1903 får ses som startår för marinintendenturkåren.

Redan året efter startade en marinintendentskola i Karlskrona, en skola som var direkt underställd stationschefen.

Fördelen med det nya systemet var, att personalen kunde kommenderas mellan statinerna, till tjänstgöring i central förvaltning och till tjänstgöring ombord på fartygen.

1936 års riksdag beslöt att ombilda marinintendenturkåren till en militär kår med samma tjänstegrader som inom flottans officerskår. Utbildningen ägde rum vid Sjökrigsskolan, först på Skeppsholmen och från 1943 vid Näsbypark.

Marinen och flygvapnet direktrekryterade sina intendentur, medan armén valde att omskola personal efter erhållande av dåvarande kaptensgraden.

1966 drogs marinintendenturkåren in i samband med att Försvarets intendentkår bildades som en för försvarsmakten gemensam kår. Siste marinintendenten i det gamla systemet blev Björn Ericson, som utnämndes till fänrik 1969.

Den gemensamma kåren kom att bestå till 1980-talet, då personalkåren avskaffades och all personal oavsett yrkestillhörighet placerades förbandsvis.

Idag är det Managementenheten (ManE), på Militärhögskolan Karlberg, som är Försvarsmaktens främste företrädare inom området management. Managementenheten leder och samordnar myndighetens samlade behov inom management- och förvaltningsutbildning. Den utbildning, som Managementenheten tar fram, ska ge Försvarsmaktens personal erforderlig kompetens inom managementområdet, så att myndighetens verksamhet genomförs i enlighet med förvaltningsmässiga krav.

Managementenheten är en enhet som ingår i Militärhögskolan Karlberg. Tidigare fanns enheten lokaliserad i Solna och senare i Östersund, där enheten fick sitt nuvarande namn och blev en del av Militärhögskolan Östersund. Under en period var enhetens ansvarsområde en del av Försvarshögskolan. Idag är Managementenheten sedan 1 juli 2005 åter i Solna, men på Militärhögskolan Karlbergs slottsområde. Enheten identifierar också samordningsmöjligheter inom managementområdet med andra myndigheter och verk inom offentlig förvaltning.

Olle Melin

Carl Emil Petersson
Adjutantintendent inom
Förvaltningsdirektionen
1887 - 1911

Gränsöminan – den 6 maj 1918

Mitt intresse för händelsen väcktes av en kort artikel under rubriken "Explosionen vid Glasbruket" införd den 7 september 2016 i Västervikstidningen. Nu hör till saken, att min bakgrund med 40 år i flottans tjänst inom tjänstegrenen min och minröjning triggade min nyfikenhet kring, vad som låg bakom rubriken och denna händelse. Nedanstående berättelse är resultatet av, vad jag kommit fram till efter forskning dels i Västerviks föreningsarkiv och i Västerviks museums gömmor samt efter kontakter med tidigare officerskollegor vid flottan.

Måndagen den 6 maj 1918 inträffade en ohygglig tilldragelse, som krävde 10 människors liv i vår lilla stad Västervik. Därtill hör, att första världskriget samtidigt pågick som värst (VK I 1914 - 1918) och inte nog med det; Avsaknaden av livsmedel var sedan lång tid tillbaka stor och arbetslösheten rekordhög. "Nöden manade till handling" och i april 1917 startade revolutionen i Västervik, Den tändande gnistan var den ojämna fördelningen av ransoneringskort för bröd, så kallade påbrödkort. I Västervik, liksom på andra håll i landet var bristen på mat mycket svår. De, som var med 1917, berättade om svält och ett ständigt jagande efter mat. Med detta som bakgrund slog olyckan extra hårt mot vår lilla stad.

Det var en fiskare vid namn O. J. Johansson, förr bosatt på Händelöps skärgården, men sedermera boende i Västervik, som hade hittat ett okänt rostigt föremål i samband med fiske utanför Gränsö udde. Han var djärv nog att plocka upp pjäsen i båten och ta med sig den hem. Fiskaren trodde först, att det var en torped och för en sådan kunde man få hittelön. Han hade även hört, att för en mina kunde man få fem kronor. Som liten jämförelse kostade tidningen Westerviksposten eller Westerviks Veckoblad sju öre vid den tiden. Väl hemma vid bryggan, som låg nedanför dåvarande glasbruket kontaktade han polisen, som i sin tur meddelade Marinmyndigheten i Stockholm om fyndet, som beordrade en desarmeringsgrupp till Västervik. Såväl polisen som fiskare Johansson hade aldrig sett något liknande fynd och viste inte, vilka risker det innebar att handskas med detsamma. Därefter kontaktades fyrmästaren C. E. Lundgren från Spårö, som befann sig i Västervik under söndagen den 5 maj och polisen bad honom att titta på fyndet. Pjäsen såg inte ut som de minor, han hade sett förut och fyrmästaren lär ha uppmanat till stor försiktighet vid fortsatt hantering. Efter att Lundgren lämnat platsen lyfte fiskare Johansson och polisen upp den rostiga minan, som till storleken var mycket liten och vägde cirka 40 kilo, på

Minnet av minolyckan lever fortfarande

V13 ankommer Västervik.

Gropen efter minsprängningen

bryggan och bar in den i en sjöbod vid glasbruket i avvaktan på desarmeringsgruppens ankomst. Hur detta kunde ske utan en olycka, kan beskrivas som ett mindre underverk.

Vid middagstid på måndagen den 6 maj anlände ved-ettbåten V13 från Stockholm för att oskadliggöra minan. Båtbefälhavaren, reservlöjtnant Olsson, samt tre män av besättningen begav sig vid halv tvåtiden tillsammans med överkonstapeln C. V. Torell från staden ut till platsen, där minan förvarades tydligen i avsikt att desarmera densamma. Flera andra personer kom också, troligen av nyfikenhet, till platsen. Minan plockades ut ur sjöboden och bars ner mot stranden, där den troligen skulle oskadliggöras, men när man var 20 meter från stranden, exploderade minan. Huruvida man påbörjat ett försök att desarmera minan på denna plats är oklart, eftersom ingen av de närvarande överlevde explosionen.

Då - detta skedde strax före klockan två - inträffade katastrofen. En våldsamt detonation skakade hela staden. Fönstren i de närliggande husen sprack sönder, stenar, grus och likdelar slungades 100-tals meter från platsen. Minan borrade ett hål i marken om 1,5 meter i diameter och en meter djupt. Personer skyndade till olycksplatsen och möttes av en hemsk anblick. På stranden och i vattnet låg likdelar och klädrasor om varandra och av de dödade var de flesta till oigenkännlighet massakrerade. Två befanns ännu vid liv och forslades omedelbart till lasarettet, där de avled av sina sår utan att kunna lämna några uppgifter. Olyckshändelsen väckte stor uppståndelse över hela landet och händelsen beskrevs nogsamt i dåtida tidningsartiklar.

FÖLJANDE 10 PERSONER DÖDADES:

- Överkonstapel C.V.Torell från Västervik 46 år gammal efterlämnade hustru och ett barn
- Glasblåsare Karl Emil Berg från Västervik 43 år efterlämnade hustru och ett barn
- Arbetaren A. P. Andersson 54 år från Västervik efterlämnade hustru och vuxna barn
- Arbetaren Hugo Nilsson från Västervik 15 år
- Fiskaren O. J. Johansson från Västervik 52 år
- Skepparen Anton Karlsson från Västervik 49 år
- RO/Löjtnanten E. J. Olsson från Kalmar 31 år
- Konstapeln Johan Vahlström från Värnamo 26 år
- Sjömannen av 2.klassen Karl Vilhelm Karlsson från Liljeholmen 23 år
- Sjömannen av 3.klassen Valter Jansson från Täby 18 år

Medelåldern på de omkomna var 35,7 år

V13 och V14 i Västerviks hamn

Nyfiken allmänhet på olycksplatsen. Bild vykorta

FC:s kista tas ombord på V13

Två av de förolyckade vid minesexplosionen i Västervik. Löjtnant E. J. Olsson och fiskaren O. J. Johansson.

Nedanstående tidningsartikel återfanns i Västerviks-posten någon dag efter olyckan.

Hvad undersökningarna gifvit vid handen angående den uppskakande olyckan

Den smygande olycka och den oblideligt samt blint förkrossande katastrofen med den objudne och oväntade döden som gäst har försänkt flera familjer här i staden i den djupaste förtviflan.

Man begråter där en fader, make eller broder, som nyss frisk och rask var de sinas stöd och försörjare. Sorgen och förstämningen är allmän i vårt samhälle. I står undrande och spörjande inför det fruktansvärda som inträffat.

Katastrofen har slagit. Frågan är nu endast, i hvad mån människor kunna hjälpa, där olyckan fallit som tyngst och hårdast.

Med anledning av att det i år är 100 år sedan katastrofen inträffade, avser Flottans Män i Västervik uppmärksamma den ohyggliga tilldragelsen med en minnesstund på årsdagen för händelsen söndagen den 6 maj 2018.

Tony Wärdig

Alla bilder utom vykortet är tagna av Arwida Ljunqvist, Västervik.

Vykortsbilden är publicerad i tidskriften Hvar 8:de Dag i slutet av maj 1917

Sprängningsolyckan i Västervik 6 maj 1918

Den 6 maj 1918 skedde en svår olycka i Västervik. 10 människor omkom, när en mina sprängdes.

Detta är nog en av de svåraste minsprängolyckor, som skett på land i Sverige.

Flottans Män i Västervik ämnar ha en minnesstund för de omkomna på 100-årsdagen av det inträffade, söndagen den 6 maj 2018 kl 15.00.

Är du intresserad av att delta, hör av dig till Christer Warfvinge, telefon 0706009266, eller Tony Wärdig telefon 0739230949 **senast den 29 april.**

Plats: Marinstugan i Västervik. Eventuellt Västerviks Museum

Program

Samling kl 15.00

Flaggan halas till halv stång

Kort predikan av kommunister Mikael Eriksson

Välsignelse

Tapto

Föredrag om olyckan av Tony Wärdig

Flottan idag. Föredrag.

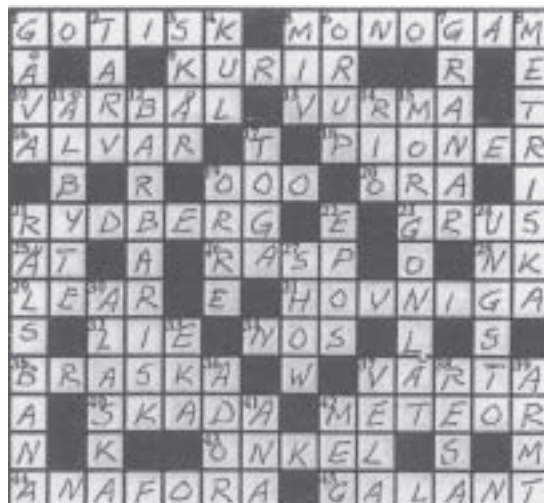
Gemensam fisksoppa i Marinstugan

KORSORD NR 1

De som hade turen att vinna denna gång var
Lennart Lindgren KARLSKRONA
Jan Johansson VÄXJÖ
GRATTIS!

Som vanligt kommer priser från Jonny Ekdahls produktion
Nu är det dags för korsord 1-2018. Lösningar ska vara in-
sänd senast 1 maj 2018 under adress
Redaktören Flottans Män
Författarevägen 9
371 63 LYCKEBY
LYCKA TILL!

Lösning Korsord 4 2017

Vågräta ord

- 1 Kan häst och stabbläggare
- 5 Småappar
- 10 Vita berget med cedrar
- 11 Internationell signalbok
- 12 Skulle påven kunna kallas
- 14 Himlen över Valhall
- 17 För. Pensionärer
- 18 Löska
- 19 Medmänniska
- 21 Celest vovve
- 23 Gotlandsgårdsgård
- 24 Verkligt genuin
- 26 Icke påtänkta
- 28 För mödan
- 29 Då var det hett vid Hastings
- 30 Professioner
- 31 "Fjärran" i Grekland
- 34 Två for
- 36 Luras
- 38 Som kan sjungas – eller kanske kör
- 40 Sju
- 41 Med skickligt förfaringssätt
- 42 Avlagringsmaterial
- 43 Vass t.ex.

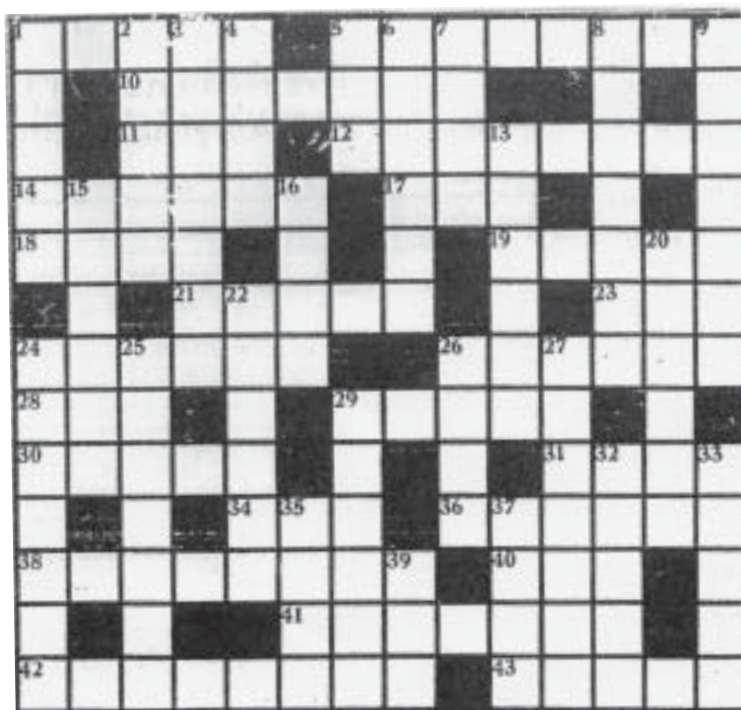
Lodräta ord

- 1 Fullständig
- 2 Eller
- 3 Trubadurs erkänsla
- 4 Fiskkonserverfabrik
- 5 Uppsala Nya Tidning
- 6 Stjälas
- 7 Knogar och stretar
- 8 Anspråkslösa
- 9 En smidig herr filur
- 13 Inåtvälvd
- 15 Inte för kroppkakor

Jonny Ekdahls Knåp och Knep

16 Suspekt kvinna	29 Metalliskt grundämne
20 Halvera	32 Kvinnonamn
22 Från harmoni	33 Församling med möllmord
24 Penelopes gubbe; latinskt	35 Ringa
25 Högförmänt efterbliven	37 fågel
26 Kreatur i Zodiaken	39 Handling
27 Självklarhet i lotteri	

VÄLKOMMEN
RIKSÅRSMÖTE 2018
TILL TALLINN

Flottans Män Stockholmsföreningen arrangerar Riksårsmötet 2018 ombord på Östersjöns största rederi. Vi på Tallink och Silja Line hälsar dig välkommen **20-22 maj** ombord på vårt omtyckta fartyg Baltic Queen.

Räkna med ett inspirerande möte under resan till och från Tallinn och ett mycket intressant program i Tallinn under tiden vi är i land, cirka 7 timmar. Du kan välja mellan ett besök på Marine Academy och marinemuseet eller en stadsrundtur.

Välkommen ombord!

GAMLA STAN I TALLINN

MARINMUSEET; SJÖFLYGHAMNEN

Välkommen till Rikssårsmötet 2018

FM lokalförening i Stockholm har fått förtroendet att arrangera Rikssårsmöte 2018 och hälsar dig hjärtligt välkommen den 20 – 22 maj ombord i Tallink Silja Lines m/s Baltic Queen till Tallinn.

Vi hoppas på en fin tur genom Stockholms skärgård och ett givande årsmöte med möjlighet att återse gamla vänner, och ett intressant besök i Tallinn. Som du kommer att se längre fram finns det ett antal hyttalternativ att välja på och givetvis också handikapphytt för den som behöver det.

För dig som kommer resande till Stockholm kan Tallink Silja erbjuda busstransport direkt till Värtaterminalen från Mora, Härnösand, Karlstad och Göteborg. Dessa bussar tar upp passagerare vid alla större orter efter färdvägen. (för närmare information se Rikssårsmötetets hemsida). De som vill boka transferbuss ringer tfn nr: **08-666 33 33** och anger bokningsnummer: **GM 55091839**.

Kommer du med tåg till Stockholm C går bussar till hamnen från Cityterminalen Gate 2, Klarabergsviadukter 72. Linjen trafikeras av Båtbussarna. Bussen avgår 13.25, 14.40 och 15.35. Bussförbindelsen till Värtaterminalen tar cirka 20 min.

Föredrar du istället tunnelbana ska du åka röd linje mot Ropsten och stiga av vid Gärdets tunnelbanestation. Därifrån är det ca 750 meter till terminalen och vägen är tydligt skyltad. Egen bil kan du parkera intill terminalen där det finns en stor parkeringsplats.

Terminalbyggnaden är nyuppförd och innehåller allt vad du kan tänkas behöva i avvaktan på embarkering.

Vid inmönstringen tar deltagarna själva ut sina boardingkort i avgångshallen. Därefter tar vi hand om dig och ditt sällskap och ser till att du/ni får övriga resehandlingar. Fartyget avgår klockan 17.30 men du/ni får tillgång till hytten redan klockan 15.30.

Viktigt!

Du måste kunna visa upp pass eller nationellt id-kort innan du får embarkera.

Svenska pengar kan användas ombord. I Estland används euro och det finns möjlighet att växla valuta i terminalen eller ombord. Pengar kan man ta ut i en Bankomat i Värtaterminalen både i euro och kronor men ombord kan man enbart växla pengar, inte ta ut.

Flottans Män i Stockholm hälsar dig välkommen ombord och hoppas att du ska få en fin upplevelse i goda vänners lag!

Örjan Sterner

Ordförande

Program för Rikssmötet 2018

Söndagen den 20 maj

13.30 – 16.30	Inmönstring i Siljaterminalen, Värtahamnen D-terminalen.
14.00 – 15.30	Förbundsstyrelsemöte, Konferensen däck 5.
15.30	Hytterna klara.
16.00 – 17.30	Lokalföreningskonferens. 2 deltagare per förening. Konferensen däck 5.
17.30	Fartyget kastar loss.
18.00	Välkomstdrink, information och underhållning med musik. Seaside däck 6.
20.00	Förbrödringsmiddag, Bufférestaurangen däck 7. Buffé, vin eller öl och en snaps ingår. Fri bordsplacering.

Måndagen den 21maj

OBS! Estnisk tid = svensktid + 1 timme

07.00 – 10.00	Specialfrukost på Grill House däck 7.	Din mobil följer med i förändringen av tidzonen: i Estland kommer den att visa estnisk tid
09.00 – 10.15	Rikssmötet. Konferensen däck 5.	
09.00 – 10.00	Damprogram: föredrag om "En pilgrimsvandring el Camino". Konferensen däck 5.	
10.00	Fartyget förtöjer i Tallinn.	
11.00 – 13.30	Alternativ 1: Busstur med besök på Marine Academy och marinmuseet. Alternativ 2: Stadsrundtur. Bussarna förenas i de båda alternativen vid en restaurang där vi äter lunch. Restaurangen ligger mellan Gamla staden och fartyget.	
13.30 – 17.00	Fria aktiviteter.	
17.00	Alle man ombord.	
18.00	Fartyget kastar loss.	
18.00 – 20.30	Underhållning med musik. Seaside däck 6.	
20.30	Bankett i Buffématsalen däck 7. Bordsplacering endast vid honnörsborden.	
22.30	Mingling, Kaffe och underhållning med musik, Seaside däck 6.	

Tisdagen den 22maj

Svensk tid

06.00 – 10.00	Specialfrukost på Grill House däck 7.
10.15	Fartyget förtöjer i Värtahamnen. Avmönstring.

Anmälan till Rikssårsmötet 2018

Namn Födelsedata (ÅÅMMDD)

Postadress Lokalförening

Postnummer Telefon

Ort Mailadress

Medresenär: Födelsedata (ÅÅMMDD)

För singelresenär: jag vill dela hytt med:

I priserna ingår: resa två nätter, välkomstdrink, förbrödringsmiddag med öl eller vin och en snaps, två specialfrukostar, och bankett med vin eller öl. Vi bor i något av nedanstående alternativ och kan delta i våra aktiviteter.

	Pris per person	Antal	Kostnad
Boende			
Enkel lyxhytt	3.350	☐	
Dubbel lyxhytt	2.300	☐	
Enkelhytt med fönster	2.000	☐	
Dubbelhytt med fönster	1.750	☐	
Enkelhytt utan fönster	1.750	☐	
Dubbelhytt utan fönster	1.600	☐	
Dubbel handikapphytt med fönster	1.700	☐	
Aktiviteter			
Lunch i Tallinn	150	☐	
Busstur alternativ 1	100	☐	
Busstur alternativ 2	100	☐	
Total kostnad			

Fyll i uppgifterna och skicka in till: Flottans Män, Stockholmsavdelningen, Teatergatan 3, 111 48 Stockholm. Du kan också anmäla dig via vår hemsida som finns på www.flottansman.se/stockholm. Senaste anmälningssdag är den 10 april. Anmälan är bindande efter denna dag. Pengarna betalas in senast denna dag på Plusgiro 358022-2. Glöm inte att ange avsändare. Om du har några önskemål beträffande maten ombord eller något annat, kan du vända dig till kansliet på tisdagar på 072-363 8554.

Flottans Män kallas härmed till Riksårsmöte ombord på m/s Baltic Queen på väg till Tallinn måndagen den 21 maj 2018 kl. 09.00.

Förslag till dagordning:

1. Flaggpärad. Parentation. Årsmötet öppnas. 2. Fastställande av den fortsatta dagordningen. 3. Fråga om årsmötets stadgeenliga utlysande. 4. Val av årsmötespresidium (ordförande och sekreterare). 5. Val av två justeringsmän att jämte mötesordförande justera protokollet. 6. Val av två rösträknare (kan vara samma som i punkt 5 ovan). 7. Fastställande av röstlängd. 8. Styrelsens verksamhetsberättelse . 9. Ekonomisk årsredovisning. 10. Revisorernas berättelse.	11. Beslut angående ansvarsfrihet. 12. Eventuellt beslut angående medels disposition. 13. Beslut angående slutlig budget för år 2018 och preliminär budget för år 2019, samt årsavgift till riksförbundet för år 2020. 14. Kort orientering om verksamheten år 2018. 15. Val av förbundsstyrelse, revisorer och valberedning enl. § 12 i stadgarna. 16. Eventuellt förslag från lokalförening eller enskild medlem enl. § 15 i stadgarna. 17. Avtackningar. Avslutning. Flaggpärad.

Förbundsstyrelsen

Räddningsstationen RS Loftahammar

Vid förra sekelskiftet var svensk sjöräddning utomordentligt svag. Åtskilliga fartyg strandade utefter den svenska västkusten och många sjömän omkom. Den svenska kusten var fruktad och de boende vid kusten drog sig inte för att plundra vrak, ja, rentutav låta sjömännen drunkna för att kunna ta hand om lasten. 1903 var ett svårt år med många stormar. Många fartyg strandade och sjömän omkom. Vid en internationell sjöfartskongress i Tyskland utpekades Sverige och den svenska kusten som allra värst utsatt. Det var på Hallandskusten

det började. Med en öppen åttahuggare på en utsatt plats och frivilliga krafter, så började sjöräddningen sin verksamhet.

1907 bildades Svenska Sällskapet för Räddning av skeppsbrutne med stöd från företrädare för svensk sjöfart. Det är den organisationen, som kom att utvecklas till Sjøräddningssällskapet i dess nuvarande form. Från en försiktig början har nu organisationen vuxit sig riksomfattande och har idag 110 000 medlemmar och 70 sjöräddningsstationer runt Sveriges kuster.

Sjøräddningen är en frivillig organisation och dess

Tiohuggaren Hjälparen var en av Sjøräddningen allra första båtar 1907.

verksamhet finansieras med medlemsavgifter och donationer. Som medlem har man tillgång till assistans från Sjöräddningen, utan särskild kostnad och medlemsavgiften är 800 kronor per år, 500 kronor för pensionär. Till detta får man också medlemstidningen Trossen.

1997 öppnades sjöräddningsstationen RS Loftahammar. Dessförinnan hade entusiasten Hugge Kahnborg försökt att starta en Sjöräddningsstation i Västervik. Men intresset var inte tillräckligt stort för att få ihop bemanning, men i Loftahammar gick det bättre. Hugge hade en båt med militärt förflutet, en öppen 8-meters aluminiumbåt med utombordsmotor. Denna ställde han till det nya gängets förfogande. Den ersattes efter något år med räddningsbåten Elsa Golje. Den ideella föreningen Livbojen i Loftahammar kom in i bilden och de samlade in pengar till inköp av båten Rescue Loftahammar. Så erhöll RS Loftahammar en donation från Tjustbygdens Sparbank och Tjustbankens stiftelse, så den större båten *Tjustbanken* kunde förvärvas. Bägge båtarna har dieselmotorer med drivande vattenjet. Detta innebär stor manöverbarhet. Bromssträckan från full fart till stopp är en båtlängd och de kan styras precision även i svår sjö.

Sjöräddningen i Loftahammar har 19 aktiva sjöräddare. De har 4 jourgrupper om 4-5 medlemmar, som påbörjar sin jourvecka varje måndag kl 1900. Då inleds med en övning och genomgång av båtar och utrustning.

Stationschefen för RS Loftahammar heter Torbjörn Karlsson. Han gjorde militärtjänst i Flottan 1991/92 och tjänstgjord då i maskin på HMS Nämdö – M67. Hans erfarenheter från militärtjänstgöringen passar utmärkt i sjöräddningsjobbet.

RS Loftahammars upptagningsområde gränsar i norr till RS Arkösund och i söder till RS Simpevarp.

Ett exempel på en räddningsinsats är från den 2 december 2017. "Samtal från JRCC om en träskuta med motorproblem syd Kungsgrundet. RS Loftahammar ombeds vara backup-enhet till Rescue Burre från Simpevarp, som redan larmats ut. Framme vid haveristen

18.02. Rescue Burre påbörjar bogsering mot Västervik. Vi återgår till stationen, när de är inne i lä i skärgården."

Christer Warfvinge

Rescue Loftahammar är en öppen och relativt liten sjöräddningsbåt främst avsedd för insatser i skärgården och kustnära områden.

Längd: 8,4 meter. Bredd: 2,7 meter. Djupgående: 40 cm.

Material: Byggt i komposit

Displacement: 2,7 ton. Motorer: en motor på 315–370 hk, Yanmar eller Volvo Penta dieselmotorer, drivande en Rolls-Royce KaMeWa FF-jet 240/270 vattenjet. Fart: 34 knop. Aktionstid: ca 8 timmar

Besättning: 2–3 personer. Konstruktör: Proffjord och Sjöräddningssällskapet. Nybyggnadskostnad: 2,3 mkr

Rescue Tjustbanken

Torbjörn Karlsson är stationschef på RS Loftahammar

MANY COMPANIES TALK ABOUT MULTI-DIMENSIONAL DEFENCE. **FEW CAN DELIVER IT.**

GRIPEN
Gripen is a new generation of multi-role fighter aircraft featuring state-of-the-art technology.

RBS15 surface-to-surface missile system for anti-ship engagements and land attack missions.

Advanced surveillance and command systems, such as Sea Giraffe radars and 9LV Combat management system.

SURFACE SHIPS
Stealth corvettes and other vessels, dedicated for their missions. 300 years of shipbuilding in the making.

Unmanned underwater systems for MCM, anti-submarine warfare, anti-surface warfare and counter terrorism.

THE A26
The disruptor in submarine design and operations. Over 100 years of world-leading submarine development.

With centuries of innovative shipbuilding experience, 80 years of evolutionary steps in the air, few companies can match our defence solutions. We work relentlessly to create fighters, stealth vessels, future proven submarines, weapons, radar and communications systems one step ahead of the competition, that's what we at Saab call our *thinking edge*.

www.saab.com

SAAB

SÖK UNDERSTÖD ELLER STIPENDIUM HOS SJÖOFFICERARNAS ENSKILDA UNDERSTÖDSFOND!

Vilka kan söka?

Sjöofficerare, medlemmar i sjöofficerssällskapen i Stockholm, Karlskrona och Göteborg samt änkor och barn till sjöofficerare och till medlemmar i ovan nämnda sällskap.

Hur söker man?

Ansökan skickas per post till följande adress:

SEU - Sjöofficerarnas Enskilda Understödsfond

c/o Drottning Victorias Örlogshem

Teatergatan 3,

111 48 STOCKHOLM

För vad kan man söka ?

Stiftelsens ändamål är i första hand att hjälpa änkor och barn till avlidna sjöofficerare och medlemmar som är i behov av ekonomiskt stöd och underhåll.

I andra hand så kan sjöofficerare och medlemmar i sällskapen söka stöd för tillfälliga ekonomiska trångmål.

I tredje hand så kan man söka stipendier för studier och skola vid läro-anstalt såväl i Sverige som utomlands.

Förfrågningar görs med e-post till kansli@soss.se

**Observera att ansökan måste skickas per
reguljärpост för att vara giltig!**

Ansökningsformulär finns på hemsidan www.soss.se
under fliken medlem och sök stipendier, SEU.

**Ansökan skall vara inlämnad till kansliet senast den
15 april 2018 för vårterminen 2018 och terminen
framåt**

VÄLKOMMEN MED DIN ANSÖKAN!

Flottans Män Norrköping 80 år 2018

Föreningens 20-åriga tillvaro i lokalerna på Saltängsgatan, beskrivs i en artikel i FM nr 4, 2016. Något olyckligt blev här en tidigare omorganisation framställd som en tudelning med nystart, fast det för den gamla föreningen enbart handlat om att återta sitt ursprungliga namn, Flottans Män Norrköping.

Att föreningen kan se tillbaka på en betydligt längre tillvaro, gav dessutom en plötsligt uppdykande ordförandeklubba från 1938 förra sommaren en påminnelse om. Viss känd dokumentation kan också verifiera föreningens tidiga historia och här följer ett exempel på detta.

I en notis i Norrköpings Tidningar den 11/6 1938 står följande att läsa:

"Kamratföreningen Flottans Män får lokalavdelning i Norrköping."

"Den livaktiga Flottans Män kommer att bilda lokalavdelning i Norrköping vid sammanträde på Kafé Björkdungen den 14 juni klockan 7.30 em."

Vidare nämns, att Flottans Män bildats 1935 och fanns etablerad på 7 orter i landet. Huvudförening var Stockholm med viceamiral Carl Fredrik Riben som ordförande de första åren. Efter en kort beskrivning av vad Kamratföreningen är och står för, avslutas notisen med detta:

"Vi äro övertygade om att många unga och gamla sjömän kommer att hörsamma kallelsen till Kafé Björkdungen den 14 juni kl. 7.30 em."

Denna junikväll för 80 år sedan, bildades således den ursprungliga föreningen Flottans Män Norrköping. Den fortlevde under ganska många år och efter ett mellanspel i annan organisationsform återkom föreningen 1978 som lokalavdelning i Flottans Män.

Den fick då namnet Flottans Män Östergötland och mötesaktiviteterna pendlades mellan Norrköping och Linköping. Emellertid blev detta förfarande med tiden alltmer obekvämt, varför det 1994 beslöts att Linköping skulle bilda en egen förening och att den gamla föreningen, följdriktigt skulle återta sitt ursprungliga namn.

Efterhand fick dock den nya föreningen en negativ utveckling, vilket slutligen ledde till att den helt avvecklades. Från 2012 kom därför Flottans Män Norrköping, att återigen omfatta och representera hela länsregionen. Ett minne från Linköpingsföreningen är den fina modell av pansarskeppet *HMS Drottning Victoria*, som nu finns att beskåda i en glasmonter hos Flottans Män i Norrköping.

Med sina drygt 160 medlemmar är det idag en förening, som uppvisar vital verksamhet, med regelbundna träffar och andra aktiviteter. Efter att ha tvingats lämna Saltängsgatan, har Flottans Män från och med förra året sitt hemvist i en enplansbyggnad på forna flygvapenområdet Bråvalla i stadens nordvästra kant.

Lokalerna, som hyrs av kommunen, omfattar såväl inom- som utomhusmiljöer och är väl lämpade för ordinarie verksamhet och smärre sammankomster. Till de välbesökta måltidsträffarna krävs det däremot ett något större utrymme och här har lösningen hittills varit att hyra en sal hos Frimurarna i centrala staden.

I stora drag belyser detta föreningens historia från start till nuläge och eftersom det marina kamratskapet hela tiden har varit gällande tema, framstår här en ganska klar kontinuitet i enlighet med Flottans Mäns intentioner. Tillsammans med den tidigare nämnda ordförandeklubbans tydliga budskap, stöder det uppfattningen, att Flottans Män Norrköping kan betrakta torsdagen den 14 juni 2018 som sin 80-årsdag.

Någon gång i maj kommer detta jubileum att celebreras, samtidigt med officiell invigning av Bråvallalokalerna, som har adress:

Lansengatan 38, 602 09 Norrköping.

Bo Petersson

Lokalerna på Bråvalla

En gammal klubba Nya tyska fregatter

En sommar dag förra året fick Flottans Män i Norrköping ett besök, som innebar en mycket trevlig överraskning. Det handlar om en ordförandeklubba, där tillhörigheten framgår av gravyrtexten på det av ålderns patina färgade silverförbandet. Utöver FM-loggan står det såhär:

FLOTTANS MÄN NORRKÖPING 14/6 1938

Texten talar sitt tydliga språk, som säger, att detta är vår förenings ursprungliga ordförandeklubba och kanske var det så, att den togs i bruk redan vid det sammanträde på Kafé Björkdungen, där föreningen bildades detta datum. Det kan nog antas att den skänkts av någon prominens i sammanhanget.

På vilket sätt klubban tillkommit, var den befunnit sig under alla dessa år och hur den hamnat där den återfanns i second hand-butiken Hjärta till Hjärta i Linköping, kommer vi sannolikt aldrig att få veta något om.

Något vi däremot vet och som gör oss ödmjukt tack-samma, är att en klarsynt och generös man, som heter Rolf Karlsson och är från Ösmo i Sörmland, den 9 juni 2017 hade vänligheten att överlämna sitt fynd som gåva till vår förening.

Det är naturligtvis här klubban skall ha sin plats och återta sin funktion, när den nu slutligen har hittat hem efter sin mångåriga utflykt, en till synes inte alltför äventyrlig resa, med tanke på det välbevarade skicket.

För oss blev denna osannolika händelse en i allra högsta grad verklig solskenshistoria, där den gamla klubban på ett ärevärdigt sätt symboliserar ett fint och varaktigt kamratskap i sann marin anda och i en anrik sjöfartsstad, som även kan uppvisa ett stolt varvsförflutet.

För kamraterna i FM Norrköping
Robert Hillgren, ordförande

FM Norrköping firar 80-års jubileum den 19 maj.

Mer information kommer att finnas på vår hemsida.

Fyra nya tyska fregatter till en kostnad av 3 miljarder Euro har fått problem 30 månaders försening, 1 milliard i extra kostnader

Efter en längre byggnadsperiod på Blohm and Voss i Hamburg (i samarbete med ThyssenKrupp och Lürssen, Bremen) är nu den nya typen av tyska fregatter F125 *Baden-Württemberg*-klass klar för leverans.

De blir med 7000 tons displacement världens största fregatter, samtidigt Europas modernaste stridsfartyg och ett av världens mest sofistikerade.

Som Ni alla vet, är det så, att nya fartyg skall helst byggas bättre än de föregående. Detta är inte alltid lätt att åstadkomma!

De nya fartygen har blivit försenade. Provturer till sjöss planerade till 2016 har senarelags gång på gång.

Jag kommer till svårigheterna senare. Tyska Marinen har återbördat första skeppet till byggnadsvarvet för en mängd rättelser av felaktigheter.

De fyra fartygen är tänkta att avlösa åtta av den äldre Bremenklassen, byggda enligt kalla krigets principer.

Fartygen är konstruerade med ett ytänkande enligt "fredsprincipen" Det vill säga att medverka till att bevara fred i oroshärdar. Samtidigt skall fartygen vara tekniskt avancerade med låg upptäckningsprofil i likhet med våra korvetter.

De byggs enligt "Two island"-principen d.v.s. allt är dubblerat ombord. Med två separata system ökar fartygets "överlevnad" vid bekämpning eller haveri.

Nytänkandet gäller också framdrivningsmaskineriet. I stället för en stor huvudmaskin är fartygen utrustade med flera kompatibla mindre diesel-elektriska gasturbin-enheter på 41 000 kilowatt.

Baden-Württemberg-klassens fartyg är också framtagna enligt ett nytt koncept, skapade och utrustade för långa insatstider.

De skall kunna uppträda varhelst i världen inkluderande tropiska område med en bortovarotid på upp till två år utan varvsunderhåll.

Detta innebär ändrat bemanningstänkande. Man går från, som det är ombord i Bremen-klassen, en besättning per fartyg, till två, detta i likhet med systemet på *HMS Orion*, där jag var i sex år.

Tidigare skulle fartygen avlösa varandra i insatsområdet. Nu sker besättningsbyte ombord. Det betyder, att bemanningskravet på 220 man sänks till 120 man under en 2-års intervall.

En växelperiod på fyra månader gör, att den enskilde sjömannen, enligt nya principer, inte gör längre insats till sjöss än 120 dagar per år.

Av de fyra fartygen kommer två att regelbundet vara i yttre tjänst. Det tredje kommer att vara "skolfartyg" för blivande besättningar och det fjärde ersättningsfartyg, när något av de två första i serien ska på varvsöversyn.

Dock, i likhet med våra Gripenplan, som hade svårigheter med styrsystemet, så har ofta nya avancerade enheter "barnsjukdomar".

Andra fartyget *Nordrhein-Westfalen* kommer 2019 och de två sista *Sachsen-Anhalt* och *Rheinland-Pfalz* är ännu inte sjösat.

Beklagligt nog har de nya tyska fartygen så alvarliga brister, att tyska Marinen vägrar ta emot fartygen, något som inte hänt tidigare.

Tyske viceamiralen Andreas Krause menar, att tyska Marinen aldrig tidigare låtit bygga ett sådant komplicerat fartyg.

Den tilltänkta utrustningen av den obemannade drönaren EuroHawk fungerar inte tillfredställande. Den har inte fått flygtillstånd. Automatkarbinerna G36 har alvarliga funktionsproblem.

Vidare handlar det om felaktig brandskyddsfärg, felaktig kabeldragning och kanske värre, fartyget har en permanent slagsida av nära 2 grader.

Militära experter menar, att fartyget saknar tillräcklig eldkraft för att försvara Östersjöns sjötrafikleder mot ryska enheter, eller att motstå väl beväpnade terroristfartyg.

Jag citerar en tysk försvarsexpert i Berlin: "ett helvetes, komplett misslyckande. Det kommer att ta årtal att rätta till problemen".

Som ett exempel har inte det centrala datasystemet, som skall möjliggöra en minimal besättning, kunnat godkännas.

Några menar, att fartyget saknar, i motsats till föregångarna Bremen klassen, sonarer och torpeder, vilket gör det till ett lätt mål, "sitting duck", för ubåtar.

Andra experter menar, att fartyget har blivit alltför

tungt. Det kan därför inte manövreras och uppnå önskad fart effektivt. Vidare medför detta, att ytterligare framtida utrustning inte får plats eller medför en icke önskad displacementökning.

Det är inte lätt att bygga örlogsfartyg. Vi skall vara stolta över våra korvetter och ubåtar.

Det blir säkert hyggligt när olyckskorparna slutat kraxa. I vilket fall blir det spännande att möta och kanske samarbeta med våra vänner i syd.

Måns Suneson

Information från en mängd tyska, amerikanska och engelska militära tidningskällor

Fartygsdata

Längd 149 meter
Bredd 18 meter
Djupgående 5 meter
Max fart 26 knop
Displacement 7000 ton
Besättning 120, max 190

Skeppsgossar

– en släktkrönika

Inledning

I min släktforskning på min mors sida har jag kunnat konstatera, att jag är 9:e generationen efter Karlskronas förste borgmästare Blasius König. I släktleden König finns det många lotsar och skeppsgossar. Min mormors yngre bror Sven Anselm Svensson var en av de sista skeppsgossarna. När jag 17 år gammal tagit värvning i flottan, frågade mormor ofta, hur befäl och kamrater behandlade mig. Hon hade dåliga erfarenheter från sin brors tid som skeppsgosse.

Skeppsgossekåren har intresserat mig och jag har hittat en hel del bl.a. i gamla tidningar. Flottans Män har ju redan haft två artiklar som beskriver kårens historia, så det utelämnar jag här och försöker istället förmedla vad jag fått fram om, hur skeppsgossarna hade det.

En av de sist antagna skeppsgossarna 1936-39, Bertil Stubbendorff, har skrivit tre böcker om sin tid i skeppsgossekåren och flottan. De heter "Måsarna", "Matrose-rna" och "Furirerna". I boken "Måsarna" beskrivs, hur tre unga pojkar från Stockholm tog värvning i Skeppsgossekåren. Det blev en brutal upplevelse för dem med hårt arbete, en sträng hierarki och pennalism. Som kanin första året stod man lägst i rang. Efter de tre första månaderna hos skeppsgossekåren i Marstrand fick de åka hem på sin första julleddighet. Där beskrivs, hur skönt de tyckte det var att vara hemma. Inte med ett ord beklagade de sig, utan istället förskönade de hur det var i "Måsa-kåren". De hade ju själva valt det och var för stolta för att tala om att de ångrade sig.

Gladans besättning

Skeppsgossekåren

var en utbildningsinstitution inom den svenska flottan mellan 1685 och 1939, således verksam i 254 år, med uppgift att värva, fostra och utbilda unga pojkar i sjömanskap. År 1692 bestämde Karlskrona prästerskap, att eleverna också skulle lära sig att läsa och skriva, vilket då var ovanligt bland unga pojkar. De elever, som visade prov på goda resultat och blev duktiga i sjömanskap skulle få lära sig navigation för att längre fram i tiden kunna utbildas till styrmän. Skeppsgossekåren skulle även fostra sina elever till goda och gudfruktiga medborgare. Hård disciplin och husaga var dagligt förekommande och pennalism uppmuntrades. Enda sättet att lösa kontraktet var genom sjukdom, försörjningsplikt i hemmet eller olämplighet. Många pojkar rymde från kåren. Pojkar som gick in i skeppsgossekåren hamnade i en institution, där kompanichefen blev deras förmyndare med strafflag för krigsmakten som rättesnöre. Många förstod inte heller, att de skrev ett nioårigt kontrakt med skeppsgossekåren och flottan, utan tänkte nog bara på de tre åren i skeppsgossekåren.

Skeppsgossar ombord på skolfartyget Jarramas

Skeppsgossar kallades allmänt för "Måsar" och Skeppsgossekåren för "Måsakåren". Det första året var man "Kanin", andra året "Flagghane" och det tredje "Gammal grabb". På 30-talet hade man som "Kanin" 15 öre om dagen, som "Flagghane" 25 öre och som "Gammal grabb" 35 öre. De som blev utnämnda till ordningsmän hade ett tillägg om 5 öre. Utöver det hade man mat, kläder och husrum. Den civila arbetsmarknaden i Sverige på 30-talet var mycket dålig, få arbetstillfällen och dåligt betalt.

När man fyllde 18 år karlskrevs man och överfördes till flottan som matros med tjänstgöring under sex år. Under vintertid ägnades den mesta tiden åt studier och gymnastik. Sommartid tillbringade man på olika fartyg till sjöss. Några av skolfartygen var *Skirner*, *Snappopp*, *af Chapman*, *Jarramas*, *Najaden*, *Gladan* och *Fal-*

Skolfartygen Najaden, Jarramas och Falken

ken. Varje sommar under tre månader användes fartygen för seglingsutbildning av skeppsgossar. Besättningen var 20 befäl och cirka 100 skeppsgossar mellan 15-17 år. Seglaterna utgick från Karlskrona, huvudsakligen utmed svenska väst- och ostkusten, men även till de Nordiska länderna, Baltikum, Tyskland, Holland och Storbritannien.

Skeppsgossarna hade ett par längre ledigheter varje år med betald hemresa. Den första var vid påsk, när vinterns studier var över, den andra efter sommartjänstgöringen ombord på segelfartygen och den tredje över jul och nyår. Eftersom inte alla skeppsgossar hade ett hem att åka till över dessa ledigheter, tillskrev kompanichefen de som stod som föräldrar/förmyndare i det civila, för att förvissa sig om, att skeppsgossen hade någonstans att bo under ledigheten.

Redan i slutet av 1800-talet kunde man i tidningar läsa om rymningar från skeppsgosseåren och orsaken till dessa. Det var inte det hårda arbetet ombord eller de bestraffningar, som förekom av befäl i uppfostrande syfte, som fick pojkar att rymma utan främst det översitteri och pennalism, som förekom från äldre pojkar.

Ett exempel på bestraffning från befäl var den, som skedde varje söndag efter korum, då alla var uppställda på däck. Då tog man fram den så kallade "driftarsäcken". I den fanns klädesplagg, som var "på driven". Varje plagg var märkt med ägarens namn. Man läste upp namnen och gossen fick stiga fram och ta emot ett rapp med "jocken", en repstump, som straff. När det gäller be-

straffningar från äldre kamrater, så fanns många varianter. Få näsan omvriden och ett slag i baken med "jocken" tillhörde vardagen. "De gamla grabbarna" ansåg sig ha rätten över alla "kaniner". Han skulle alltid stå i givakt, när han tilltalades av en "äldre grabb". Det kunde hända att en "kanin" beordrades att med en blyknapp som betalningsmedel springa och köpa en ask cigaretter och därefter återlämna 50 öre i växelpengar. De äldre kunde också pränta in en förnedrande ramsa som "kaninen" skulle rabbla på befallningen, "Knäppen kanin", t.ex. "Du är min förman, jag är din dräng. Slött är mitt sinne och lat är min kropp. Anhåller vördsamt om att får en redig sittopp". Varpå den äldre svarade bifalls och sedan fick "kaninen" ett slag i huvudet. Förutom att sköta de äldres tvätt och persedelvård, utsattes de för slag och rapp, förnedrande tilltal och uppdrag samt blev de ofta fråntagna sina egna pengar. Den här "uppfostran" från de äldre kamraterna skedde under förevändningen, att den skulle dana och forma dessa unga "kaniner" till skötsamma oduktiga sjömän?

Westerwiks Weckoblad lördag den 25 augusti 1894

Pennalismen inom Karlskrona skeppsgosseår. Den 15 d:s afweko ur tjensten skeppsgossarna wid 2:a kompaniet af skeppsgosseåren i Karlskrona nr 115 Westerberg och 165 Fors under det briggen Falken å hwilken de woro anstälde, låg i Matwik. De togo vägen till Karlshamn, der de ämnade taga hyra å något handelsfartyg, men blefwo anhållna af polisen, Som de woro minderåriga sluppo de at buras in i den riktiga finkan och fingo plats i yttre kontoret, hwarifrån de dock i ett obewakat ögonblick - rymde.

De fasttogos dock igen och fördes under bewakning till Matwik. De berättar, säger Karlshamns Allehanda, att de af sina äldre och starkare kamrater warit föremål för ständig misshandel och af fruktan för ytterligare våld ej vågat anmäla saken för befäler. När de hade några penningar, fråntogs dessa dem med våld.

Westerwiks Weckoblad tisdagen den 11 september 1894
Rymda skeppsgossar. Af kon. bef. i Blekinge län efterlyses skeppsgossarna Gustaf Wilhelm Karlsson och Karl Alfred Jakobsson, hwilka olofligen afwikit från flottans station i Karlskrona. Pojkarna är mellan 15 och 16 år gamla.

Westerwiks Weckoblad torsdag den 20 september 1894

Rymningar från flottans station i Karlskrona höra fortfarande till ordningen för dagen. På senaste tre dagarna ha polisen i Wexjö från Karlskrona begärts handräckning för fattagande af 4 förrymda sjömän vid flottan och 4 d:o skeppsgossar. Pennalismen bland skeppsgossarna i Karlskrona synes, enligt en från kårchefen gjord anmälan, alltjemt wara oförminskad. De yngres behandling från de äldres sida ombord har, heter det, warit sådan, att då någon från kasernen blifwit under sjöexpedition kommenderad att gå ombord, har han warit så intagen af rädsla för den hårda behandlingen af de äldre kamraterna, att han antingen rymt eller ock har kroppen skälft och darrat.

Så redan i slutet av 1800-talet började skeppsgossekåren få ordentligt dåligt rykte hos allmänheten genom skriberierna i tidningarna. Detta föranledde, att chefen för skeppsgossekåren Wilhelm Hamilton gick ut till tidningarna med ett långt försvarstal, där han förnekade att det förekom pennalism - det fanns bara vanligt pojkgruff med lite hårda tag ibland - precis som det alltid har gjort i t.ex. skolan.

Här är ett par utdrag ur Västerviks-Weckoblad 1905

Sålunda undervisas de t. ex. i svenska, räkning, geometri, historia, geografi, fysik och kemi, naturhistoria och välskrifvning. Dessutom meddelas undervisning i enkla slöjdarbeten med stöd af program och modeller från Näs slöjdskola af undervisningsvana snickare. Af skomakeri och skrädderi få de så mycket undervisning i respektive yrken, att hvarje gosse sjelf kan halfsula och klacka sina skor samt lappa och laga mindre skador å sina kläder.

Till upplysning för föräldrar som möjligen aspirera på plats för någon sin gosse inom kåren få vi därför upplysa att disciplinen och andan inom kåren nu kan anses för mönstergill och att penalism d. v. s. allt öfversitteri från äldre kamrater är undertryckt. Man är äfven ytterst angelägen om att endast få in verkligen hyggliga och välartade gossar i kåren, då deras utdanning afser att af dem skapa underbefäl vid flottan.

Trots försäkringar från Skeppsgossekåren kunde man läsa i

Västerviks-Weckoblad onsdag den 28 augusti 1907.
Uppgaf sig vara från skeppsgossefartyget Falken förrymde skeppsgossen vid flottans station i Karlskrona Karl Gunnar Holmberg, född 1890 i Målilla, Kalmar län. Ynglingen, som föreföll trovärdig, berättade att han

rymt från någon dag under sistlidne maj, medan detta låg utanför Espejerde på Sjaeland, och orsaken till rymningen var den misshandel, som såväl han som öfriga rekryter fick undergå af äldre kamrater. Klagomål hade anförts af ynglingarne hos befälet, som också straffat de skyldige, men misshandlingarna hade ej upphört utan snarare ökats, när de äldre kunnat utöfva detsamma utan att befälet märkte det.

Precis som vi idag kan läsa om översitteri och pennalism på internatskolor, så var det även i Skeppsgossekåren svårt att utrota ett mycket gammalt system med pennalism från äldre kamrater. Man får nog anta, att det fanns kvar under hela Skeppsgossekårens epok. Men jag kan konstatera, att när jag drygt 20 år efter Skeppsgossekåren lagts ned, 17 år gammal, kom in som "kanin" i Flottan, så existerade inte någon pennalism eller något översitteri. Tvärtom så var det en fantastisk kamratskap, som jag inte upplevt någon annanstans och som fortfarande består.

Några skeppsgossar i mitt släktled

Josef Natanael König 1908-1911 i 1:a skg. komp. med nr 15. Senare i livet står han som snickare Englewood, California, USA.

Per Adrian König 1915-1918 i 2:a skg. komp. nr. 43. Står senare som eldledningsstyrman 2 gr.

Edvin König 1916-1919 i 3:e skg. komp. med nr. 113. Är sedan artilleristyrman 2 gr.

Edvin Alexander König 1921-1924 2:a skg. Komp, år 1924 överförd till 1:a skg. komp, 1924 karlskriven och överförd till 5:e matroskompaniet. År 1930 begär han avsked efter att ha fullgjort sin kontraktstid om 9 år.

Arvid Emanuel König 1924- 1927 1:a skeppsgossekompaniet, 1932 avsked efter fullgjord kontraktstid 9 år. Står senare som Tulltjänsteman i Karlskrona.

Sven Anselm Svensson, 1926 - 1929 1:a skeppsgossekompaniet med nr 71. 1930-35 3:e matroskompaniet i flottan.

Jan Nilsson

Om båtsmän och båtsmanshåll

I kriget mot Danmark 1675-1679 (Skånska kriget) framträdde bristerna i den svenska krigsmakten på ett markant sätt. Utskrivningarna gav inte den personal, som verksamheten krävde och detta trots en form av indelningsverk (det äldre) hade startats. Det blev nödvändigt att ersätta utskrivningsförfarandet med ett system, som rekryterade god personal, samtidigt som allmogens bästa tillvaratogs.

Karl den XI blev indelningsverkets stora organisatör och han biträdades av sin rådgivare Johan Gyllenstierna. Landskapsidén bevarades, men metoder för manskapets anskaffande och underhåll förändrades helt.

Vid riksdagen 1682 genomdrev kungen sin vilja. Adeln och bönderna motsatte sig tankarna och önskade bibehålla den gamla ordningen. Adeln hade ju varit befriade från utskrivningar och bönderna befarade, att systemet skulle komma att tunga dem hårt

Efterhand från 1682 följde uppgörelser mellan kungen och allmogen om det ständiga knekt- rust- och båtsmanshållet.

Först ut var Upplands, Södermanlands, Östergötlands, Västmanlands och Närke's allmoge och detta skedde under 1682-83. För Blekinges del rörde det sig om Båtsmanshåll och förordning om detta fastställdes den 27 april 1685.

Begrepp

Knekthåll – avsedda för infanteriet

Rusthåll – avsedda för rytteriet

Båtsmanshåll – avsedda för flottan

Båtsmännen

Båtsmän fanns i Blekinge, långt innan landskapet blev svenskt. Redan 1562 ålade den danske kungen alla städerna i Blekinge att uppsätta båtsmän för kronans fartygs räkning. Ronneby, som var den största staden, skulle svara för 10 båtsmän, Lyckå för 5 och Avaskär (Kristianopel) likaså ned 5, medan småstäderna Elleholm och Sölvesborg slapp undan med 4. Allmogen hade dessutom vid flera tillfällen att i skatt erlägga en så kallad båtsmanspenning.

När Blekinge 1658 efter freden i Roskilde blev svenskt, blev en av de första åtgärderna att indela landskapet i båtsmanshåll, men av en eller annan anledning stannade detta beslut på pappret och istället fick samtliga hemman och gårdar i Blekinge motta till underhåll ryttare

och dragoner, vilket åstadkom en hel del trassel och tråkigheter. Till slut blev detta förhållande olidligt för de blekingska bönderna och flera av dem tvingades lämna sina gårdar och hem, vilka då öppet och utan vidare spisning togs i bruk av de svenska krigsmännen.

Till den stora undersökningskommission, som under 1669 för genom landskapet

för att granska de lokala förhållandena, framfördes också ett otal behjärtansvärda klagomål av de pinade blekingebönderna, men ingenting tycktes hjälpa. Allt fort måste blekingebönderna ta emot objudna gäster i form av svenska eller utländska knektar. Dessa skulle i gårdarna ha både husrum och kost för sig själva och foder för sina hästar. Dessutom skulle deras kontanta lön betalas av bönderna. Åtskilliga av dessa ovälkomna gäster hade med sig hustru och barn, vilka således alla skulle underhållas av den stackars bonden, som fick lämna ifrån sig allt han ägde för att tillfredsställa de pockande legosoldaterna. Stundomförde dessa ett vilt och utsvävande liv på gårdarna och bjöd till sig kamrater till dryckesgillen, vilket allt bonden fick bestå. Gick det så långt, att en be-

Rekonstruerad uniform för båtsman modell 1778.

Foto Marinmuseum

Ångkorvetten Vanadis, fartyg med många båtsmän som gemenskap. Arkivbild

stämmelse utfärdades, att den inkvarterade soldaten kunde av bonden istället för underhåll ta fjärdedelen av hans gård och bruka den för sig själv.

Denna anordning blev ett verkligt gissel för blekingarna, som nu inte bara fick lämna ifrån sig sina bästa åkrar utan också i allmänhet bruka dessa åt knekten, som endast levde som en herreman och betraktade bonden som sin tjänare.

För att få slut på dessa vidriga förhållanden, anhöll blekingebönderna att själva få utrusta sitt krigsfolk och sedan underhålla dessa åt svenskarna. Men det var lättare sagt än gjort att få svenskarna att ge efter på denna punkt. Östblekingarna satte emellertid upp ett ryttarkompani och skickade det till mönstring i Lyckeby. Då blev deras anskaffade mundering underkänd. Två år efteråt lät de på nytt mönstra sitt manskap. Då godkändes munderingen, men underkändes folket, därför att de som gamla blekingar givetvis var danskfödda. Och nästa år igen, då blekingarna lyckats värva smålänningar och klätt upp och beväpnat dem, blev det på nytt ett underkännande, emedan hästarna inte var så bra, som svenskarna ville ha dem.

Som en verklig befrielse för blekingarna kom därför på 1680-talet efter Karlskronas anläggning beslutet, att Blekinge skulle indelas i ständigt båtsmanshåll och att och att båtsmännen skulle efterträda de inkvarterade knektarna. Denna händelse blev också, skulle man kunna säga, det band som knöt, som knöt Blekinge fast vid Sverige, ty när väl knektarna på gårdarna försvann och bönderna egna söner blivit båtsmän, då blev relationerna med kronan och krigsmakten helt annorlunda och landskapets bebyggare kom att se på sina svenska herrar med något mildare ögon.

För Blekinges del gällde det att sätta upp omkring 1 500 båtsmän. Det var en mycket hög siffra, för flottans hela bestånd vid denna tid till något över 10 000, varav landets minsta del skulle ställa upp med en sjundedel. Den första mönstringsrullan innehåller 1 564 nummer, fördelade på tre kompanier. Förhållandet för båtsmännen reglerades i tidigare nämnd förordning från april 1685. Enligt denna förordning skulle varje hemman utrusta en båtsman, förse honom med uniform och avlöna honom

Båtsmanstorp. I dag museistuga på Vämöparken i Karlskrona. Fotograf okänd

samt dessutom avstå åt honom ett torp och hålla detta bebyggt enligt särskilda bestämmelser. Det var således mycket strängare krav att hålla båtsmän än knektar, om man betänker varje hemmans skyldighet. I gengäld skulle bonden slippa betala påförda jordeboksräntor intill 20 riksdaler årligen. Om hemmanets ränta till kronan – i vår tid skulle vi väl närmast kalla den för statsskatt – var bestämd till större belopp än 20 riksdaler, skulle han betala resten kontant till kronan, som av dessa överskottspengar utbetalade så kallade till de hemman, vars räntor eller kronoskatt inte gick upp till de 20 riksdaler, som det kostade att hålla båtsmän. Och på det viset skulle alltså, menade man, både bönderna och kronan bli tillfredsställda. Här ser vi exempel på skatteutjämning redan på 1600-talet.

Man kan säga, att vid denna tidpunkt skapades det svenska folkförsvaret, som fram till våra dagar bibehållits med den allmänna värnplikten. Den indelte soldaten och båtsmannen kom att känna sig samhörig med den övriga befolkningen, på ett helt annat sätt än de legosoldater, som nästan alla andra länder i Europa vid denna tid måste dras med.

Även förhållandet mellan båtsmännen och deras befäl sökte Karl XI reglera till det bästa. Officerarna fick som löneboställe sådana genom reduktionen beslagtagna gårdar, som låg väl till i förhållande till torpen.

I ett av Karl XI:s exercisreglemente står bl.a., att soldaterna skall vara lydiga och hörsamma. Om fänriken skrivs, att han bör vara nykter och kysk samt medynksam mot sina soldater, när de skola straffas. En kapten bör vara som en fader för sina barn, så bör han sitt kompani försvara, beskydda och försörja.

De familjära förhållandet mellan indelningsverkets officerare och manskap belyses för övrigt rätt bra av den kungliga föreskriften, att en officer alltid måste vara närvarande vid soldatens trolovning för att denna akt skulle anses vara bindande. Likaledes skulle officerarna föra sina soldaters talan och försvar inför rätta.

Olle Melin

Båtsman med uniform från 1800-talet. Arkivbild

Fortsättning i nästa nummer

Lokalföreningarna informerar

Region Nord

Sundsvall

Några vintriga rader ifrån Sundsvall med vargavinter och snödjup nära rekordnivå. Den 13 - 14 november deltog vi tillsammans med styrelsen för Härnösandsföreningen i en planeringskonferens ombord i färja Cinderella på resa Åland tur och retur. Vi tackar kamraterna i norr för en välordnad och trevlig resa samt för en givande konferens. Årets agenda finns nu utlagd på hemsidan.

Glädjande nog kommer vi, den 22/3, kl 10.00, att kunna bjuda på gratisfika på kulturmagasinet igen. En ny krögare, Stair Culinar, har tagit upp verksamheten. Ett utmärkt tillfälle att ta med intresserade kamrater för eventuellt nytt medlemskap.

Lördagen den 2/12 genomförde vi vår julfest, Lille Jul, tillsammans med Skepparegillet i Sundsvall. Trevligt som vanligt med stort deltagande, god julmat, fin underhållning av vår mångsidige spelman Sture Nordlund samt med ett storslaget lotteri som avslutning.

En liten udda grej, som inträffade under julfesten, kan vara värd att berätta. 1966 köpte 11 ungdomar i Sundsvall en lastskuta nere i Kalmar. Skutans namn var *Ynez*, byggd 1916 och hon gick fortfarande i trafik, mestadels med spannmål. Under tre år riggades *Ynez* om ifrån galeas till ursprunglig skonertrigg samt ny inredning med 11 hytter, salong m.m. Åtta nya segel, jagare, inre och yttre klyvare, stagflock, två gaffelsegel och två toppsegel, sammanlagt 350 m² daronsegel, som inköptes på utförsel ifrån Hong Kong.

Sommaren 1969 avseglade *Ynez* från Sundsvall på en resa, som blev två år lång. Atlantseglingen, ifrån Kap Verde öarna till Barbados tog sexton dygn. Väl i Västindien seglade man charter med sportdykare och gäster ifrån Sverige och USA och hann under denna tid besöka de flesta öarna i Karibiska havet, ifrån Trinidad upp till Cuba och Bahamas.

Ynez såldes i Miami sommaren 1971 och några av besättningen seglade med de nya ägarna norrut. Ny hemmahamn skulle bli Chicago.

Sista kvällarna ombord kunde man sitta på fördäck och se, hur World Trade Center sakta reste sig upp mot skyn. Aldrig kunde man då föreställa sig, att man skulle få se

bägge tornen rasa. Efter hemkomsten till Sverige 1971 blev deltagarna inbjudna att bli medlemmar i FM Sundsvall och har sedan dess varit trogna medlemmar.

Styrelsen ser nu fram emot ett nytt verksamhetsår, där den stora uppgiften blir att försöka vända den nedåtgående medlems-trenden samt att samla fler deltagare till våra aktiviteter.

Mats Andersson

Här ses 5 av de manliga och 3 av de kvinnliga deltagarna från *Ynez* på Lille Jul. Fin sammanhållning fortfarande.

Ynez i förgrunden och *Pride of the Ocean* i bakgrunden under "kappsegling" över Atlanten.

Region Mitt

Gotland

Årets sista ärtmiddag genomfördes den 30 november i Marinstugan. Ett 30-tal medlemmar hade hörsammat kallelsen. Kvällen inleddes med, att Christer Wallin berättade om en färd med hyrd kanalbåt på kanalsystemet Cheshire Ring i nordvästra England strax sydost om Liver-pool, en rundtur som tar en förbi Manchester. Kanalen, som färden gick fram på, var ursprungligen avsedd som transportled för industrierna i området. Nu är den till 99 % en turistattraktion. Cheshire ring är 160 km lång och tar cirka 50-55 timmar (1 vecka) och man reser genom fem län på de högsta vattenvägar i England, ibland på höga akvedukter med magnifik utsikt. På promenad-avstånd från kanalen når man 102 pubar, några kan man t.o.m. förtöja vid. Den kanalbåt som hyrts var 21,5 meter lång och knappt 2 meter bred. Båten är bland de större kanalbåtarna för uthyrning i England med plats för upp till 10 personer. Längden på dryga 21 m innebar en stor utmaning, då kanalen på vissa ställen hade en del skarpa kurvor. 92 obemannade manuella slussar passerades. Höjdskillnaden var emellanåt upp till sex meter. Även låga broar och långa tränga tunnlar fick sällskapet att ducka, så att man inte fick skalpen avsliten. Den viktigaste erfarenheten, som Christer gav oss, var, att man bör vara en grupp på fyra personer för att orka med alla slussarna på en vecka, då ingen maskinhjälp var att finna, utan mänsklig kraft var det enda, som öppnade slussarna. Inte heller fanns det några slussvakter.

Som seden bjuder, avslutade vi året den 9 december med traditionell jullunch i Marinstugan med glögg, jultallrik med tillbehör och sång samt en inbjuden dragspelsmusikant. Ett 30-tal medlemmar hade hörsammat inbjudan. Vice ordföranden Lars Ellebring informerade inledningsvis om framtiden för vår verksamhet, när vi efter många år av diskussion med Region Gotland inte fått gehör för förlängt arrendekontrakt och därmed nu tvingas att lämna vår kära Marinstuga. Eler som vi valt att i stället kalla det för en omlokalisering av namnet "Marinstugan" och vår verksamhet till annan lokal i Visby-området. Medlemmarna uppskattade informationen, så nu uppfat-

tar styrelsen, att det nu är klartecken för det fortsatta arbetet.

Sammanfattningsvis kan 2017 beskrivas som ett intensivt och intressant år med sex sammankomster (tre under vardera våren och hösten), alltid med ett intressant maritimt föredrag och med servering av ärtsoppa med tillbehör.

Det som dock bekymrar oss, som så många andra liknande föreningar, är det svårt att rekrytera nya och yngre medlemmar. Den relativt höga medelåldern innebär dock inga hinder för att ha trevligt, när vi träf-fas. Men i det längre perspektivet måste en förnyingring ske. Annars - hemska tanke!!

Under 2018 står främst på agendan att omlokalisera till den lokal, som ligger i Visby med goda möjligheter att ge oss den rätta miljön såväl utom- som inomhus. Vi ser starkt fram mot denna nystart, som förhoppningsvis ger oss den kraft, som vi under lång tid fått lägga på byråkrati, när det är kamratskap och social gemenskap, som ska prioriteras. Mer om Nya Marinstugan i kommande nummer. Vi kommer också att söka ett ökat samarbete med Sjövärns-kåren på Gotland. Förhoppningsvis kan vi där ha hittat en nyckel till ökad rekrytering. Hoppas kan man ju få göra.

Sista lördagen i februari genomfördes vårt årsmöte. Den nyvalda styrelsen kommer efter flytten att målmedvetet arbeta för att fortsatt vårda och utveckla kamratskapen med ett allsidigt sammansatt programinnehåll med främst maritimt intressanta föredrag och diskussioner, vilket alltid lockat och förhoppningsvis även framgent lockar många till våra ärtmiddagar och övriga samkväm. Samarbete med andra föreningar, främst Sjövärns-kåren, är förhoppningsvis en framgångsfaktor. Gutar är sega och envisa och ger aldrig upp.

Lars Ellebring

Marinstugan

Norrköping

Vid styrelsemöte i november beslöts att tillställa redaktionen ett förslag till artikel, att införas i marsnumret av tidskriften. Artikeln skall beskriva bakgrund till förestående jubileum och avisera planerat evenemang i samband med detta.

Måltidsträffen den 15 november var tänkt som test av Marinstugans möjligheter, när det gällde optimalt antal sittande deltagare. Erfarenheten blev, att en realistisk numerär torde ligga ganska nära de 36 kamrater, som samlats till denna första ärtmiddag i de nya lokalerna, där även punschflaskan kunde hävda sin självklara rätt till plats bland grytorna på spisen.

Träffen avslutades med att Janne Knutsson förevisade några filmer, bland annat från flyttarbetet tidigare under året. Tyvärr var bilderna ganska avslöjande, när det gäller arbetsviljans utbredning i föreningen. Heder åt det trogna gäng, som hela tiden ställer upp med insatser av skilda slag och en extra honnör åt Janne, för hans påpasslighet att föreviga dessa historiska ögonblick.

I det här sammanhanget kan nämnas, att utrustning och utsmyckning av lokalerna pågår fortlöpande och att såväl hörslinga som övervakningskameror har installerats. En tillbakablick på detta första år säger, att Brävallasatsningen kan anses ha fallit väl ut,

men självklart går det inte att bortse från avsaknaden av de förra lokalernas gynnsamma läge och framför allt dess generösa utrymmen. Frågan om möjlighet att överta husets idag outnyttjade delar står därför under ständig bevakning.

Den 8 december var det dags för julfest i Frimurarnas lokaler och till detta traditionella firande, som ofta varit förlagt till Ålands hav, kunde medlemmarna på sedvanligt sätt bjuda med någon närstående. Iklädd tomteluva välkomnade ordförande Hillgren med varm glögg och sålde samtidigt lotter till den dragning, som så här inför julen utföll med lite extra fina "klappar".

Efter upprepade angrepp på det välkomponerade och delikata julbord, som några styrelseledamöter dukat upp, kunde de 52 i sällskapet koppla av till en stunds musikalisk underhållning. Det var trubaduren Hans Karlsson, som framförde en till den mogna och medsjungande publiken väl anpassad repertoar.

Hans var på grund av sjukdom hastigt inkallad som underhållare och kom därför förklarligt nog en aning sent. Som mellanspel i väntan på trubaduren, ställde Ulf Jonsson förtjänstfullt upp med gissningstävling och frågesport till glädje för de, som hade förmånen att sitta tillräckligt nära för att se och höra det, som pågick.

I samband med styrelsemöte onsdagen före jul, var medlemmarna inbjudna till Marinstugan för att efter mötet fira lillejul med tomtegröt och skinkmacka. Några av de cir-

Styrelsemöte med från vänster, ledamot Birger, sekreterare Ove K, vise ordförande Ove H, ordförande Robert, kassör Rolf och på väg in, ledamot Sten-Åke. Saknas här gör ledamöterna Björne och Claes.

ka 25 deltagarna tog då tillfället i akt att vara mötesåhörare, innan det blev samling runt gröttfattet.

Första måltidsträffen på det nya året blev en ärtmiddag i Frimurarsalen den 17 januari och den här gången fick Ståke hjälp av föreningens erfarne ubåtsentusiast, Willy Almqvist, vid rekrytering av underhållare. Willy hade engagerat Bengt Lundin och Mats Eriksson från Försvarets Materielverk, som före måltiden gjorde en intressant presentation av svenska ubåtar och då främst den framtida ubåten A26.

Exempel på det nya fartygets specialiteter är de två, cirka 200 ton tunga utrustningsplattformar, som färdigmonterade placeras på chockdämpande bäddar. En annan och för svenska ubåtar unik funktion är, att nere på djupt vatten kunna slussa dykare, vapen, farkoster och utrustning för undervattensverksamhet. Första bygget är planerat att levereras från Saab Kockums 2022.

Föredragningen stöddes av bilder och avslutades med en visning av hur Karlskronavarvet "lyft" efter Saabs övertagande 2014. Den nästan en timma långa föreställningen rönt stor uppskattning hos de blandat sakkunniga åhörarna, som ställde en mängd mer eller mindre intrikata frågor. Så långt sekretessen tillät, besvarades dessa frågor av de initierade och entusiastiska föreläsarna, vars proffsiga presentation kan rekommenderas, som god och givande underhållning.

Vi ser nu fram mot att fira det 80-årsjubileum, som beskrivs i den inledningsvis nämnda artikeln, men först vill vi tillönska alla FM-kamrater en riktigt härlig vår.

Bosse Petersson

Norrtälje

Av förra årets 52 veckor har vi träffats under 31. Vi uppskattar vår nya lokal i FOS-huset, där vi numera känner oss hemma-stadda. Medlemsantalet är drygt 100 och medelåldern är hög. Trots detta kommer

Frukost i det gröna på det fagra Sundskär

många till våra torsdagsträffar. Kanske beror det på den välsmakande ärtsoppa, tillagad av kocken på såväl kryssaren Göta Lejon som ubåten Uttern Göran Hagström. Kanske drar den sociala samvaron, de livliga diskussionerna eller Bengt Hylanders ny-skrivna punschvisor.

Men det är utflykter och föredrag, som drar mest, visar det sig. Under 2017 har höjdpunkterna varit många. En båtutflykt till den underbara ön Sundskär, där barnfödd guiden Åsa Fogelström navigerade oss runt, kommer vi att minnas länge. Ett privat museum skapat av vår medlem Torild Eriksson på hans släktgård beundrades. Vi deltog i skördefesten på Åland, besåg Kapellskärs utbyggda hamn och avnjöt den traditionella sillunchen på Svante Janssons altan i Gillberga. Den sedvanliga minnestunden över omkomna sjömän vid vårt ankare utanför Norrtälje kyrka leddes av förre sjömansprästen Per Rydberg. Året avrundades med julfest på Sundsta säteri.

Hos våra medlemmar finns mycken kunskap och berättarglädje, som vi utnyttjar. En flitig man med breda kunskaper inom såväl historia som båtbyggeri är Göran Hedberg, som vi fått lyssna till flera gånger.

Vår fartygsdoktor Jan-Åke Juhlin berättade en kväll om sin tid som dykläkare, och många ubåtare kände igen sig från dyktan-ken i Karlskrona. Lars-Göran Berg berättade om s/s Norrtäljes snart 120-åriga historia och om framtidsplanerna för Norrtälje hamn, som ska bebyggas med nästan två tusen lägenheter. Ett proffsigt genomfört föredrag om gamla Norrtälje med massor av fina bilder till lågmälda kommentarer hölls av Hans Landberg.

Men vi tar också hjälp utifrån. Närpoliserna har berättat hur man lurar äldre, ja, alltså, hur man ska undvika att bli lurad. Vi har också fått lära oss att hantera en hjärtstartare och fått information om MSB och inte minst om hemvärnet, som idag har 22 000 av försvarets totalt 50 000 män och kvinnor i sin tjänst.

Ingvar Jacobsson

Stockholm

Lille Jul på m/s Cinderella

Till Lille Jul med avresa söndagen den 26 november hade 32 personer anmält sig. Efter inledande mingel med bubbel och snacks, och att var och en hade presenterat sig, väntade ett dignande julbord. I år hade Svenska kocklandslaget komponerat detta. Vi sjöng snapsvisor med egna texter som var anpassade för dagens julfest, varav en innehöll texten "att det är något visst med en flottist". Det är så det är, att FM har trevligt tillsammans, när vi träffas.

86-åriga Leif Kronlund, med sitt storband, höll i taktpinnen och de ackompanjerade Loa Falkman som sjöng evergreens, så vi var i gott sällskap. Larz Kristerz stod för julshowen.

På hemresan kunde vi betrakta vår vackra skärgård, som ännu inte var snöbegrädd.

Luciakaffe

Den 12 december avslutade vi höstsäsongen med att bjuda medlemmarna på Lucia-kaffe. I år var det cirka 50 personer, som ville vara med och det var rekord. Vi hade dukat upp med kaffe, lussebullar, pepparkakor samt glögg med tillbehör och stämningen var hög. Örjan Sterner tackade alla för det gångna året och önskade God jul och Gott nytt år och på återseende.

Birgitta Nordenbris

Vad gjorde de här?

Föreningen gästades den 13 februari av Per Andersson, som höll ett mycket intressant föredrag om rysk undervattensverksamhet. Per Andersson är pensionerad officer i Kustartilleriet, där han började sin karriär inom minvapnet. Han kom senare att arbeta med analys av ubåtskränkningar, bl. a. i samarbete med dåvarande FOA.

Per menade, att när Sverige var utsatt för omfattande främmande undervattensverksamhet, förekom liknande aktiviteter samtidigt i många andra länder, men det var bara i Sverige, man talade öppet om det. Per hävdade, att den ryska undervattensverksamheten är det största enskilda hotet mot Sverige.

Föredraget berörde områdena

- Rysk materiel för undervattensverksamhet
- Rysk verksamhet i Sverige

och byggde till största del på information som lämnats av mänskliga källor.

Ryssland har en ubåtstyp med en längd av 160 meter, som kan ta med sig en mindre ubåt. En annan typ kan operera ner till 1000 meters djup.

Andra typer är specialutrustade för

- att förstöra kablar
- inhämtning av underrättelser

Cinderella

- utplacering av atomvapen
- utplacering av undervattensfyrar

Operationer på svenskt territorium brukar pågå i tre veckor och det har förekommit, att man genomfört 9 - 12 operationer per år. Huvudmålet har varit våra bottninstallationer.

Man prioriterar säkerhet och låter t.ex. inte samma personer placera ut utrustning som de, som tar hem den.

Föredraget illustrerades med ett stort antal bilder på materiel och på anläggningar för träning av personal och för utrustning av ubåtar.

Krister Lundvall

Region Syd

Kalmarsund

En tillbakablick på året 2017 visar på ett tämligen aktivt år med förhållandevis god tillslutning på våra medlemsträffar, 25-30 deltagare, intresserade damer medräknade. Vanligen har vi åtta träffar under ett år och detta är de aktiviteter vi haft 2017:

Vid januariträffen berättade vår medlem Ulf Wikström engagerat om ett av sina "skötebarn", nämligen jagare, äldre och modernare, lite extra om Halland och Småland.

Till februarimötet hade vi bjudit in stationschefen vid sjöräddningen i Kalmar, Anton Kock, som berättade om alla olika räddningsuppdrag, man får rycka ut på.

Årsmötet i mars avlöpte friktionsfritt och efter förtäring berättade kocken Anders Lindgren om sitt 15-åriga arbete som fartygskock på världshaven. Mellan varven arbetade han också på olika krogar i Kalmar och 1985 flyttade han till Stora Rör på Öland, där han sedan ett antal år framgångsrikt driver en sommarkrog.

I april fick vi lyssna till kommandörkapten Rolf Edwardson, som gav oss en livfull beskrivning av sjökrig på 1800-talet då engelsmännen med bl.a lord Nelson var den förhärskande sjönationen. Rolf gav oss även en inblick i Falklandskriget 1982.

En strålande dag i maj åkte ett 20-tal

medlemmar med damer till Karlskrona, där vi åter träffade Rolf Edwardson, som med turbotåg tog oss med till Kungsholms fort för en gedigen guidning.

Nationaldagen den 6 juni representerade vi med 7 personer i fanborgen. Tyvärr blev det rätt avslaget, eftersom musikkåren inte hade möjlighet att ställa upp, så någon marsch med fanborgen blev det inte. Vi fick dock se en fin uppvisning av Smålands karoliner, som spelade upp krigsskådespel från 1600-talet.

Ett par veckor in i augusti kunde vi i lokalpressen läsa, att ubåten Halland skulle besöka Kalmar. Märkligt att vi inte hört något om detta från marinens sida. Vi lyckades dock med god hjälp av Göran Löfgren från Karlskronaföreningen få till stånd en visning exklusivt för oss i Kalmarsundsföreningen, och den 25 augusti välkomnades 16 anmälda medlemmar ombord av fc. Vi fick en gedigen visning av fartygets inre, tränga utrymmen, vilket nog bleven upplevelse för många av oss. Dagen efter var det visning för allmänheten, och när man såg den oändliga kön, kände man sig extra privilegierad.

Septemberträffen gästades av Björn Mårtensson, VD för Kalmar City, som är ett samarbete mellan kommunen, näringslivet, fastighetsägare m.fl. för att utveckla citykärnan. Vi fick ta del av många idéer, förslag och visioner om, hur Kalmar så småningom skall kunna uppvisa den bäst utvecklade stadskärnan i Sverige.

Till träffen i oktober hade vi engagerat Christer Warfvinge från FM Västervik som underhöll oss med berättelsen om båtsman Humblas strapatser vid världsomseglingen med ångfregatten Vanadis åren 1883-85. Berättelsen grundas på Humblas dagböcker. Christer framförde också några visor á capella.

Vi avslutade året i november med ärtsoppa och punsch och slutade kvällen med en nog så knepig quiz, konstruerad av medlemmen Max Albién.

När vi så lagt 2017 till handlingarna, kan konstateras, att medlemsantalet håller sig runt 50-strecket, att tillslutningen till medlemsträffarna är relativt god, men att vi gärna ser fler. Vi har också haft ett antal av våra damer med, som visat intresse och tycker det har varit trevligt.

Bengt Hammarlund

Karlskrona

Andra halvåret 2017 inleddes den 17 augusti med vår traditionella grillfest på Skönstavik. Cirka 65 deltagare möttes av strålande sommarväder och vackert dukade bord.

Efter en svalkande välkomstdrink företogs

tipspromenad i den vackra omgivningen. Därefter serverades en välsmakande grillbuffé bestående av fläskytterfilé, fläskkarré och grillkorv samt potatisgratäng och sallad. Barmästarna Arne Askeröth och Per Nejdefelt såg till att alla önskemål beträffande lämpliga drycker tillgodosågs. Efter grillbuffén serverades glass och blandad frukt samt kaffe. Musikunderhållning gavs av Mats Eurenus och Lars-Erik Andersson med visor och allsång, vilket skapade en gemytlig stämning i Flottans Mäns anda.

Vid medlemsmötet den 7 september mötte ett 25-tal medlemmar upp och fick aktuell information av Räddningstjänsten i Östra Blekinge och Ambulanssjukvården samt Akutkliniken verksamheter, mycket uppskattade presentationer, vilka följdes av flera frågor från åhörarna.

Efter presentationerna serverades landgång och därefter informerade ordföranden om höstens kommande aktiviteter.

Medlemsmötet den 19 oktober samlade ett 30-tal medlemmar. Efter det formella mötet hälsades tre underhållare från Visans Vänner Karlskrona välkomna. De underhöll med ett varierande program med inslag av Taube, Bellman, Allan Edvall m.fl. Vår medlem Ingeman Jönsson, medlem i Visans Vänner, visade hög faktakunskap och musikalitet vad gäller Evert Taubes visor. Det blev ett professionellt uppträdande, som uppskattades med rungande applåder.

Efter musikunderhållningen bjöd klubbmästaren Ingvar Stenmark till bords med en välsmakande sjömåltid med tillbehör, vilken vi alla njöt till fullo av.

Vid medlemsmötet den 9 november kunde ordföranden Göran Löfgren hälsa ett 30-tal medlemmar välkomna. Han informerade om, att 2018 års program är under framtagning. Vår förening fyller 80 år 2018 och det blir ett program med jubileumsfest, resa till vår vänförening MK Peenemünde i Tyskland, bussutflykt, grillfest och föredrag.

Efter medlemsmötet bjöd klubbmästaren Ingvar Stenmark till bords med en välsmakande ärtsoppa och pannkakor.

Efter måltiden hälsade ordföranden örlogskapten Mats Holm välkommen till vår förening. Mats Holm informerade om Marinbasens uppgifter och utmaningar kommande år. Information gavs också från den nyss avslutade övningen NOCO, där

Från julsamkvämet

Sverige stod som värd i år. Vi fick lyssna till ett mycket intressant och uppskattat föredrag.

Den 3 december hade vi flaggvakt i Amiralitetskyrkan. Bo-Inge Andersson och Lars Saager var våra flaggvakter i år. Som vanligt blev högmässan första advent välbesökt med över 100 deltagare.

Den 9 december hölls vårt traditionella julsamkväm på Fylgia. Ett 40-tal deltagare välkomnades med glögg och trevligt mingel. Ordföranden hälsade alla välkomna till vackert dukade bord. Klubbmästaren Ingvar Stenmark, med assistans av Elving Gustafsson, hade dukat fram ett välförsett julbord. Kalla rätter med olika sillsorter, lax och rökt ål, småvarma rätter, Jansons frestelse, ris a la Malta, ostbricka, frukt och godisbord samt kaffe. Allt av högsta kvalitet och smak. Göran Kullving svarade för julmusik, allsång och snapsvisor. Ordföranden överlämnade julblommor till Ingvar Stenmark och Elving Gustafsson med tack för det eminenta julbordet med alla dess rätter.

Kjell Hartvig, i egenskap av äldste och hedersmedlem, tackade styrelsen på sina och deltagarnas vägnar för "det kanske allra bästa julbordet hittills".

Den 14 december utdelade ordföranden

Grillfest

premie för goda prestationer vid Specialist-officersexamen i Amiralitetskyrkan. År 2017 erhöll Max Eriksson vid 1:a ubåtsflottiljen vår bokpremie.

Nu ser vi framåt inför jubileumsåret 2018

och hoppas, att våra medlemmar skall delta flitigt i våra programaktiviteter.

Stellan Andersson.

Malmö

Sedan förra numret av vår fina tidning, till manusstopp för detta nummer, har det bara hänt en sak hos oss i FM Malmö, vårt senaste möte den 27 november i fjol. Denna mörka novemberkväll bjöd byssan på läcker, varm Gulaschsoppa med bröd, smör, ost och folköl till detta. Men först, så klart silamackor och efteråt pannkakor med sylt och grädde.

Kvällens föredragshållare, vår egen Ture Anderberg, hade fått 25 medlemmar att komma till mötet. Det skulle handla om kriget i Vietnam på Mekongfloden.

Först fick vi lite allmän historia om Vietnam och allt elände, som försiggått där. Sedan fick vi se och höra om de många olika sorters små "krigsfartyg", som USA använde i Mekongdeltat för att förhindra Viet Cong att transportera sina vapen och annat. USA fick väldigt snabbt ta fram en helt ny slags miniflotta med massor av diverse små flytetyg, som oftast var flatbottnade för att kunna ta sig fram i de grunda vattenkanalerna i deltat i södra Vietnam. De flesta var rena plastbåtar som man skaffade fram från olika vanliga civila båttillverkare i södra USA och sedan byggde man om dessa, så att de fick olika sorters beväpning och skydd. Det fanns t.o.m. en del som blev som små hangarfartyg, där helikoptrar kunde landa.

Det var farliga farvatten i det jättestora

deltat. Fienden dök ofta upp längs strandkanterna på bara 15-60 meters avstånd. Förlusterna var stora bland de amerikanska "sjömännen", men ännu större bland Viet Cong, eftersom dessa båtar var starkt beväpnade. Man ville ju förhindra alla transporter av vapen och ammunition, men släppte igenom spannmålstransporter till

dessas södra delar av Vietnam, t.ex. till Saigon. Så alla båtar i deltat skulle kontrolleras. Dessa amerikanska patrullbåtar opererade aldrig ensamma, utan alltid minst två och två, ibland tre så att de kunde skydda varandra.

Om en patrullbåt blev alltför skadad, fick stopp i maskin eller kanske gick på grund,

Till Vänster Ture Anderberg tillsammans med ordförande Hans Carlsson. Foto Stefan Leo

kunde en större helikopter komma till undsättning och lyfta med sig hela båten. På grund av risken för anfall och beskjutning hade man inga fasta hamnar för dessa, utan istället använde man ombyggda fartyg och pråmar som ett slags rörliga hamnar. Men dessa låg aldrig länge på samma plats utanför deltat, utan flyttade sig nästan varje dygn.

Två av våra medlemmar dekorerades även högtidligt denna kväll. Det var f.d. ordförande Jörgen Persson, som fick FM Malmös tecken för 25 års medlemskap. Ronny Hultman fick hederstecknet för förtjänstfullt arbete i styrelsen.

Hans Carlsson och Stefan Leo

Bilder med anledning av föreläsningen om kriget i Vietnam på Mekongfloden.

Trelleborg

På vårt sista möte innan sommaruppehållet gästades vi av museipedagogen Per-Olof Andersson från Fotovikens museum, även kallad "Per Viking" eller "Per Krut". Per berättade med stor ingivelse om våra förfäder vikingarnas liv och leverne. Vikingarna var ett resande folk och mycket driftiga i handel och ett och annat härnadståg. Till Gårdarike(Ryssland), Särkland(Arabien), Miklagård(Istanbul) gick bl.a. deras resor i Österled. I Västerled härjade vikingarna i England och Frankrike och på många andra ställen i Europa!

På Grönland regerade Erik den Röde, vars son Leif Eriksson år 1001 gjorde en resa, som gick till Vinland(nuvarande Newfoundland). Således blev Leif den förste europe som gick i land i Nordamerika.

Det blev ett mycket livfullt och intressant föredrag av Per-Olof!

Till middag fick vi en utmärkt god gulasch. Tidigare på kvällen utdelade ordförande Göte Lindberg Flottans Mäns Ankar-

medalj i silver "för mångårig insats till fromma för Flottans Män" till Jonny Svenning, Lanny Göransson och Veikko Bern.

Årets sommarutflykt gick av stapeln lördagen den 17 juni med stor anslutning av medlemmar och inbjudna vänner. Guide var vår ordförande Göte Lindberg, som på ett mycket kunnigt och proffsigt sätt visade oss runt i halva Skåne. Huvudtemat var "i Piratens spår" men på väg till Österlen fick vi många berättelser om människor och byggnader, som vi passerade. I rask takt reste vi förbi Källstorp och Jordberga, Tullstorps kyrka, där Esaias Tegnér's son Kristoffer var kyrkoherde i början på 1800-talet. Färden gick vidare till Wämunds högar från bronsåldern, där Nils Holgerssons började sin resa. Skivarv, "Grevebanan" och Marssvinsholm avverkades med mycket av historia på alla platserna. Så for vi vidare till Vannarp, där det i början av 1900-talet begicks många möllebränder och mord och där "Veberöds mannen", Martin Svensson slut-

ligen åkte fast på livstid och senare dog på Långholmen.

Efter en kaffepaus vid den vackra Sövdesjön passerade vi Brandstads prästgård, Skånes äldsta, vidare till Vollsjö och bankvaktshuset! Här berättades om Piraten, Eli och Bombi Bitt, vi tittade på statyerna och hörde om Piratens "goa" föräldrar och om Piratens liv och leverne, kanske inte alltid ett gott föredöme! Lunch intogs på Brörsarps Gästgiveri. Därefter besökte på kyrkogården med Yngsjömordets Hanna Johansdotters grav. Vidare fick vi veta att Christina Pipers Alunbruket var en liten stad med 1200 personer, tingshus, sjukhus och skola. Givetvis besöktes Ravlunda kyrkogård med den berömda gravstenen på Piratens sista viloplats. I Kivik såg vi Piratens staty på platsen för det årliga utdelandet av Piratenpriset.

Efter ett uppehåll i Kivik for vi vidare till Simrishamn, där det blev en behövlig kaffepaus. På sista etappen hem passerade vi

Hammenhög och i Glemmingebro såg vi den omtalade Klövastenen. På Smygehus Havsbad skrev Piraten boken "Vänner emellan" 1955. I kvällen var vi åter i Trelleborg med mycket kunnande om Fritiof Nilsson "Piraten". En härlig dag i vänners lag och med ett nyväckt intresse för Piratens litteratur tack vare en superduktig guide i Göte Lindberg.

Höstmötet hölls den 12 oktober i den egna lokalen. Medlemmarna informerades om Flottans Mäns arbete med våra veteraner och hur detta arrangeras. Information gavs också om namnen på de nya A26-ubåtarna, som nu byggs på Kockums. Varvet har ju byggt ubåtar sedan 1914 till svenska marinen och de två första ubåtarna döptes till *Svärdfisken* och *Tumlaren*. Det faller väl på plats att namnge de nya ubåtarna med dessa namn och är samtidigt ett erkännande till Saab/Kockums som ubåtsleverantör under mer än 100 år!

Olika förslag om aktiviteter 2018 inkom under kvällens lopp. Kvällen avslutades med en tysk läckerhet, haxe med surkål och potatismos.

På Alla Helgons dag, en ganska fin höstdag, kom cirka femton personer för att högtidligt minna av den Okände Sjömannen på Norra kyrkogården i Trelleborg. Vår Gud är oss en väldig borg sjöngs och vår kaplan, Anders Blomstrand, höll en betraktelse över alla sjömän, kända som okända, som under årens lopp omkommit till sjöss. Med fanvakten i stram givakt vidtog kransnedläggning. Välsignelsen avslutade ceremonin.

Kaffe och bullar intogs senare i vår föreningslokal.

Västervik

Som det numera blivit tradition, hade vi vår julgröt med skinkmacka på första advent. Ett tjugotal kamrater inklusive fruar slöt upp och vi hade en trevlig eftermiddag i vår Marinstuga. Så hade vårt Sångarlag sin avslutningsfest den 16 december och nu är det slutsjunget för den här gången. Men vi har visst några slantar kvar på kistbotten, så vi tror det räcker till en skärgårdsutflykt till sommaren. Julen blev snöfri och Gamlebyviken har inte varit tillfrusen – ännu så länge. Men i slutet av januari kom snön. Och nu en bit in i februari börjar Gamlebyviken frysa till.

Nybygget på Slottsholmen börjar bli färdigt och de första bostäderna flyttas in nu i slutet av januari. Restaurangen öppnar till sommaren. Huset har ju varit väldigt uppmärksammat, inte minst för att Västervikssonen Björn Ulvius är initiativtagare. Utformningen har debatterats och platsen mitt i viken, vid brofästet, är kontroversiell. Tu-

På vårt novembermöte fick vi besök av "vår ständige gästföreläsare" Jan Tornerhielm. Den stora försvarsövningen "Aurora" berördes, där cirka 90 fartyg från olika nationer deltog. Amerikanska och franska styrkor landsteg på Gotland. Återigen bekräftar detta Gotlands mycket strategiska läge och betydelse i Östersjön. Samtidigt, som "av en händelse", mobiliserades i Rysslands västra område 260 000 man för att delta i den stora övningen "Zapad". Bl.a. finns det atombestyckade robotar i Kaliningrad. Ryssland är mycket irriterat på västvärlden, som övar i ryssarnas närområde. Inga större incidenter har dock meddelats. Samtidigt har ju Ryssland stora problem inrikes, t.ex. med Ukraina (med stora veteskördar), Krim och Mongolriken, som vill tillhöra Kina samt ett växande missnöje bland oppositionella inom riket.

Situationen i Nordkorea nämndes. Om deras uranbestyckade missiler kan nå USA:s västkust, kan de ju också nå Västeuropa, något som väckte tankar hos många. Det blev en mycket lärorik och intressant afton. Till middag bjöds det på Stroganoff.

Vid vårt decembermöte gästades vi av "Ubåts-Hasse" Carlsson. Han berättade om många underliga sorters undervattensfarkoster, både fungerande och mindre fungerande.

Miniubåten *Spiggen* byggdes i England för Royal Navy och användes bl.a. vid attacken mot det tyska slagskeppet *Tirpitz*, som skadades svårt. *Spiggen* köptes av svenska marinen 1958 och var närmast avsedd att transportera attackdykare. 1970 lämnades hon tillbaka till Royal Navy.

Andra miniubåtar konstruerades för att ligga på botten och vänta på, att ett fartyg

passerade, då de gick upp till fartygets botten och fäste sprängladdningar vid skrovet. Andra minifarkoster hade två tons sprängladdningar fästa vid sidan av skrovet. Man gjorde till och med försök med att fästa en ramm på ubåtarna och helt enkelt ramma fiendefartygen. Försöken lades ner tämligen snabbt. Nämnas kan svävarer, u-mopeder o.s.v.

En av de mest krävande utbildningarna i flottan är till röjdykare. Redan 1952 utbildades löjtnanterna Gösta Fahlman och Rolf Hamilton i USA till Sveriges första attackröjdykare. Sedan dess har utbildningen legat i Skredsvik. Drygt 1000 personer har under årens lopp utbildats.

Ett trevligt och intressant föredrag och kvällen avslutades med ett rikligt och välsmakande julbord.

Den 8 februari hölls det stadgeenliga årsmötet i våra lokaler på Maskingatan. Mötet inleddes med parentation över våra under året avlidna kamrater.

Med fast hand lotsade ordförande Göte Lindberg oss igenom alla paragraferna. Det blev omval på de flesta posterna, helt enligt valberedningens förslag. Nämnas kan, att nyvalda som backlagsmän blev Bertil Åkeson och Lars-Gunnar Hansson.

Årsplaneringen innehåller många aktiviteter, som vi med spänning ser fram emot.

Kvällen avslutades med den traditionella årsoppan med varm punsch, pannkaka och kaffe. Allt smakade perfekt!

Veikko Bern

rerna kring bygget har varit många, men nu är det snart klart. Till vårt februarimöte kommer platschefen och berättar om det nya Slottsholmen.

Vår sekreterare Krister Milton är elektriker och kan koppla ihop ledningar. Han har fixat vår audiovisuella utrustning, så den numera är modern, välfungerande och lätt att arbeta med.

På vårt januarimöte så hade vi Bertil Andersson från Sjöräddningen i Loftahammar. Se särskild artikel i denna tidning.

Han berättade om Sjöräddningssällskapets historia och utveckling över tiden. Föreningen startade 1907 i Halland under blygsamma former. Utefter den halländska kusten strandade ofta skutor i ogynnsamt väder. De första hjälpmedlen var frivilliga krafter med 10-huggare, som man fick ro ut till det strandade vraket och rädda liv. Sedan dess har verksamheten vuxit och har idag 2 100 aktiva räddare på 70 stationer runt våra

kuster. Verksamheten är idag grundad på medlemmar och man har för närvarande över 110 000 medlemmar. Sjöräddningen drivs ideellt, verksamhetens grundfinansiering är medlemsavgifterna och insamlade medel.

Sjöfartsverket är verksamhetens huvudman och man arbetar i nära samverkan med polis, kustbevakning, räddningstjänst och lotsverksamhet.

2016 genomfördes 10 235 uppdrag i hela landet.

En svår uppgift är massräddning, när en stor passagerarbåt råkar i sjönöd.

Vid Estoniaolyckan så var räddningshelikoptrarna för få och vinscherna på dessa otillräckliga. Det fanns inte heller tillräckligt med räddningsfartyg i beredskap. Sjöräddningens små och välanpassade båtar skulle ha gjort stor skillnad.

Bertil berättade om en storövning, man haft under hösten. Uppdraget var att eva-

Det nya huset på Slottsholmen som nu inflyttas. Restaurangen öppnar till sommaren.

kuera en Gotlandsfärja med 450 passagerare. Den genomfördes i samverkan med, polis, räddningstjänst, sjukvård och försvaret.

En speciell uppgift som Loftahammar har, är att medverka vid evakuering av skär-

gården i händelse av kärnkraftsolycka.

Vår ordförande Åke Revelj tackade Bertil Andersson och donerade hela kvällens vinlotterikassa till Sjöräddningssällskapet i Loftahammar.

LOF Västervik kommer att ha en minnestund över den minsprängnings-olycka som ägde rum i vår stad den 6 maj 1918. Se Tony Wärdigs artikel i denna tidning.

Christer Warfvinge

Växjö

I skrivande stund lyser solen på ett snöigt och kallt vinterlandskap. Efter många om och men kom så vintern till Småland.

Vid filmaften den 22 november visas den filmen Valkyria. Den handlar om attentatet mot Adolf Hitler i Varglyan 20 juli 1944. Claus Schenk von Stauffenberg fick uppdraget att placera en portfölj innehållande en bomb nära Hitler. Attentatet misslyckades dock och Hitler fick endast lindriga skador.

Lille-Jul den 9 januari lockade ett stort antal medlemmar. Klubbmästarna hade dukat upp ett delikat julbord. Det såldes lotter och vinsterna var av det ätbara slaget och ett par tomtar gjorda och skänkta av Marion Friberg. Vid årets sista dragning i medlemslotteriet blev Stefan Johansson vinnare. Grattis Stefan!

24 personer trotsade vädrets makter och

närvarade vid årsmötet lördagen den 3 februari. Efter att ordföranden hälsat välkommen hölls parentation över vår mångårige medlem Gunnar Johansson, som gått ur tiden. På styrelseposterna blev det omval på samtliga, förutom en ledamot, då Leif Sandgren efter 8 års arbete i styrelsen avböjt omval. Det blev istället nyval av Alf Hedeback. Vi hälsar honom välkommen i styrelsen. Efteråt serverades sedvanligt pip (pytt i panna). Ett lotteri såldes och många gick hem med godisask under armen. Årets första dragning i vårt medlemslotteri utföll med vinst för Johan Eliasson. Grattis Johan! Årsmötet avslutades med kaffe och semla.

Vid tisdagsträffen 6 februari höll vår medlem Tomas Magnusson ett uppskattat föredrag. Han började med att tala om sin bakgrund i marinen, att han varit radarma-

tros och bl.a. tjänstgjort på Gotska Sandön. Han är lantbrukare och driver föräldragården i Rinkeby utanför Växjö. Tomas har varit engagerad i LRF i många år och med i styrelsen för Lantmännen i 3 år. Tomas pratade om sitt arbete i EU, där han arbetar 8-10 dagar/månad. Han har varit i Bryssel 8 år och är ordförande i organisationen för de livsmedelsproducerande bondekooperativa företagen, som t.ex. Lantmännen och Arla.

Efteråt uppvaktades han med ett glaskanare och FM-nålen.

Nu ser vi fram emot vårens aktiviteter, som vi hoppas blir välbesökta. Alla är välkomna.

Annelie Sandgren

Göteborg

Under perioden oktober-december avslutades vårt jubileumsår med följande aktiviteter: Pub-/mässafton den 11 oktober med ett 20-tal deltagare, där det genomfördes ett marint "quiz" (frågesport), som visade sig vara i svåraste laget. God stämning och matlust, där korv, öl och andra drycker gick åt.

Den 26 oktober klubbafon, där före marinkommandochefen Nils-Ove Jansson höll ett föredrag under devisen "Ubåtskränkningar då – hybridkrigföring nu. Två sidor av samma mynt." Cirka 40 deltog, vilka inte blev besvikna.

Den 18 november var det så dags för 80-årsjubileet. Dagen inleddes med nostalgisk rundvandring på Nya Varvet, som ett 20-tal gäster anmält sig till. Vid 17-tiden samlades man i den anrika matsalen på Nya Varvet från 1910, numera under namnet Reveljen.

Cirka 120 gäster och dessutom Lindholmen Big Band om 20 personer gjorde kvällen till en storslagen och minnesvärd högtid. Många goda tal hölls, där före landshövdingen Lars Bäckströms tal blev kvällens clou. Hälsningar kom bl.a. från vår medlem, insatschefen och viceamiralen Jan Thörnqvist, som tyvärr var upptagen på annat håll.

Följande föreningar ur Flottans Män var representerade på plats: Halmstad, Karlstad/Värmland, Lysekil, Malmö, Stockholm, Varberg och Växjö samt dessutom lyckönskningar från föreningarna i Karlskrona, Västerås och Ängelholm. Även Lv 6 kamratförening sände särskilda hälsningar. SMKR representerades av dess ordförande överste Anders Emanuelson och Göteborgs garnison av kommandörkapten Sven Hedrén. Övriga hedersinbjudna var rederichefen för Stena Line vår medlem Carl-Johan Hagman och Bojens hedersmedlem Gerd Larsson. Bojen representerades i övrigt av dess ordförande Ulla Lignell. Toastmaster var föreningens vice ordförande Jan Eric Knutas.

Riksförbundet, representerat av kanslichefen Lennart Bresell (i anledning av riksförbundets sjukdom), överlämnade en oljemålning av HMS Älvsnabben målad av kaptenen och marinmålaren Lars-Åke Svenheden.

Den 27 november var det jullunch anordnad av ubåtsklubben Nordkaparen med ett 40-tal gäster (ur Nordkaparen, FM Gbg och några norska ubåtsgäster).

Den 30 november var det klubbafon med musikunderhållning, då The Stream Stars Jazz Band under ledning av medlemmen Dag "Daggen" Söderberg musicerade inför ett 60-tal medlemmar ur FM och Bojen. Succé!

Det bjöds på adventskaffe den 3 decem-

ber på sedvanligt vis. Den 9 december var det lucia-firande i Bojens regi och den 13 december var det julbord (Lille Julafton) med ett 20-tal medlemmar i vår trivsamma Marinstuga.

Vill man veta mer om 80-årsfirandet och veta, vad som händer under kvartalet, så rekommenderas FM Göteborgs hemsida.

Lars-Erik Uhlegård

Fyra appeller av fyra trumpeteter inför HMK skål

Vår eminenta sångkör

Bankettsalen i Reveljen

Första söndagen i februari genomfördes föreningens årsmöte nummer 79. Till årsmötesordförande valdes återigen vår hedersmedlem Carl-Gustaf Bergensträhle. Detta var nittonde gången, som Carl-Gustaf ledde mötet, också denna gång med schwing och ackuratess. Det blev en del förändringar i styrelsen. Undertecknad, som varit ordförande i tretton år, ersattes av Ulf Ångemo och ny kassör blev Michael Rapp. Michael ersätter Rolf Remkeus, som kvarstår som ledamot. Föreningens nye ordförande har ett förflutet i Tullverket. Avgående ordförande valdes till hedersmedlem. Ytterligare två medlemmar blir hedersmedlemmar under året, blivande nittioåringarna K-B Bjering och Tuve Nerborg. Förutom stundande nittioårsdag har de varit medlemmar i föreningen 53 respektive 50 år.

Årets sista evenemang i vår stuga var den traditionella adventslunchen. Lunchen inleddes med en liten betraktelse av vår kaplan sedan många år, Dan Hagung. En god lunch serverades och aväts och efterföljdes av en trevlig och lättsam samvaro.

Den 15 december var det åter dags för specialistofficersexamen på FMTS. Under många år har FM Halmstad delat ut en premie till "Bäste kamrat" bland Flottans elever. Bokpremien tilldelades i år kadett Erik Hannerstam. Totalt utexaminerades fem specialistofficerare tillhörande marinen, va-

rav en från amfibieregementet. Premien utdelades vid en högtidlig ceremoni i St. Nicolai kyrka där, bl.a. Marinens Musikkår förgyllde stunden.

Första aktivitet innevarande år var årets första kvartalsmöte. Vi kunde ännu en gång konstatera, att där fanns plats för fler, t.o.m. många fler.

På årets första kamratafton kunde vi med glädje konstatera, att vår nya cateringfirma, avseende ärtsoppan, visste, vad den sysslade med. Förutom det lekamliga berättade undertecknad under rubriken "Lite grand om -och kring- våra föremål i Marinstugan". År 1987 fick vi som gåva två vapensköldar, när två franska jagare, *Primauguet* och *Maille Brézé*, besökte Halmstad. Jagarna skulle egentligen besöka Göteborg, men där hade någon fredsaktivist fått för sig, att det fanns atomvapen ombord. De franska fartygen fick inte anlöpa Göteborg, så det blev Halmstad i stället! Vi är kanske lite tuffare här i Halmstad. En annan vapensköld i våra samlingar har tillhört *USS John W Weeks*, som besökte Halmstad 1966. Denna jagare deltog bl.a. i sjökriget i Stilla havet under VK2, men är mest känd i samband med Flying Enterprise-incidenten utanför Wales 1952. Den danskättade sjökaptenen Kurt Carlsen fick hjältestatus, då han stannade, mestadels ensam, under 13 dagar på sitt sjunkande fartyg. I vår ägo har vi också en

modell av det tyska minfartyget *Albatross*. Efter ett mineringsuppdrag i Finska viken 1915 förföljdes fartyget av ryska sjöstridskrafter, besköts och skadades svårt och sattes på land vid Östergarn på Gotland. 27 man dödades under beskjutningen och de överlevande internerades i Slite och Skillingaryd. Vid något av interneringslägren lär en vakt ha sagt följande. "Det var lättare att hålla tyskarna innanför stängslet än att hålla flickorna utanför". Vår modell av fartyget lär vara en av tre, som byggdes av ett av fartygets maskinbefäl under interneringen. Ovanstående var en del av de föremål, som det berättades runt denna kväll. Vi har mycket mer i våra samlingar, vilket gör att vi kanske återkommer i ärendet.

Nästa kamratafton äger rum 22 mars och ämnet är "Året som gick". Vår webbmaster, Leif Leihed, visar bilder från fjolårets verksamheter.

Nu ser vi fram emot årets begivenheter. Vi har för närvarande 180 medlemmar, men ser gärna, att vi blir fler.

När Ni läser detta så har Ni fått vårt programblad. Läs, memorera och ställ upp, för kompletterande information se vår hemsida.

Väl mött i stugan

Kjell A Jönsson

Ordförande tillsammans med 1.sergeant Erik Hannerstam, bäste kamrat och 1.sergeant Linnea Landberg, som fick utmärkelsen bäste studerande. Foto Rebecca Landberg

Marinens Musikkår i Fästningskyrkan i Karlsborg. Dirigent: Martin Arpåker. Foto: Hans Suneson

Jönköping

Verksamheten för Flottans Män - invid Sveriges djupaste innanhav- gungar fram i vänlig rytm, likt vågorna på Vättern. Årsprogrammet brukar se ut ungefär så här: Efter vårens årsmöte i januari följer någon studieresa, gärna med övernattnin, till någon försvarsanläggning i södra Sverige, eller så hälsar vi på kamraterna i Flottans Mäns Förening t.ex. till Lysekil, som vi gjorde förra året. Några månader senare kommer den traditionella midsommarfesten, som vi kallar S.O.S. (Sill, Ost och Snaps).

På höstkanten görs endagsbesök på något annat militärt förband och året avslutas med den traditionella decemberutfärden till Fästningskyrkan i Karlsborg, där vi lyssnar på Marinens Musikkår från Karlskrona, som ger traditionell julkonsert i samband med högtidlighållandet av Västgöta husarernas heroiska insats vid slaget i Lund 1676. Numera heter förbandet K3 och hör till garnisonen i Karlsborg. Utfärden till Sveriges reservhuvudstad, som Karlsborg av historiska skäl vill kalla sig, inleddes i år med trevlig måltid på en "Jungel Tai"- restaurang i Västgötametropolen. Något glas vin/öl och vällagad mat livade upp sinnesstämningen hos de samlade flottisterna. Strax var det uppbrott för att i god tid komma till Fäst-

ningskyrkan, som alltid är fullsatt vid denna Julkonsert. Flera sjömän från Skövde, Skara och Hjo, tillhöriga vår förening i Jönköping, hade mött upp i kyrkan.

K3:s förbandschef, en överste, inledde med några högtidliga ord och betonade vikten av, att Sverige har ett försvar med uppgift att slå vakt om de värden, som förenar oss i nationen. Marinens musikkår, under ledning av dirigent Martin Arpåker, introducerade därefter "A Festive Christmas". Sedan följde musik av Lars-Erik Larsson, "En Vintersaga" i fyra satser. Avslutningsvis framförde Musikkåren "Jingle Bells Fantasy". De församlade applåderade hängivet, log och nickade belåtet åt den förnämliga musikkåren.

I januari år hölls som brukligt "Öppet styrelsemöte" för planering av programmet i år 2018. Dessa Öppna möten brukar samla ca 15-20 hängivna medlemmar och tillfälle har funnits att vid dessa möten hälsa nya medlemmar välkomna.

Leif Aljered

Varberg

Vintern börjar tappa sitt grepp och våren är i antågande. I och med detta börjar årets aktiviteter med spännande skeppsafnarn, där vi bland annat kommer att få veta mer om Svenska Amerikalinjen och den Svenska kärnkraften. Våra musikkunskaper kommer även att testas med en musikquiz. Givetvis kommer lördagskaffet att stå framdukat under våren. Lagom till påsk kommer en påskbuffé att serveras, givetvis med sedvanliga tillbehör.

Lennart Björnerhag

Ängelholm

Så är vi åter inne på ett nytt år vad det kan innebära. Vi vet vad som hänt men ej vad som skall hända. Vi avslutade året 2017 med en jullandgång i vår Kajuta några dagar före julhelgen. Där utdelades även Flottans Mäns guldmedalj till vår kassör Anders Rick av vår ordförande Lars Linde. En annan anledning till att vi firade var, att föreningen fyllde 80 år just dagarna före julhelgen. Men det verkliga firandet har vi planerat till slutet på sommaren med en grillkväll.

Så är vi åter inne på ett nytt år, vad nu detta kan betyda för oss? En nyhet för året är att vi på försök ska minska söndagsöppnen Kajuta till i snitt var annan söndag. Anslag finns på Kajutans ytterdörr. Se även vår hemsida. Kajutans öppettider är 09.00-11.30.

Söndagsöppet i Kajutan har vi den 11 och 25 mars. Sista söndagen i samma månad har vi föreningsmöte kl 1000, där skribenten visar bilder och berättar i korta ordalag om Operation Kullen 1955, ett inslag i utställningen H 55 i Helsingborg..

I april är det söndagsöppet i Kajutan den 15, 22 och 29. Observera att det är stora fixardagen söndagen den 22 april, där både medlemmar och anhöriga är välkomna att hjälpa till med trädgårdsarbete och städning både ute och inne. Det blir gratis varm korv till alla, som hjälper till.

Första maj är det som tradition Hemvärnets musikanter, som gästar oss. Redan strax efter 0800 brukar vi höra svaga ljud av musikanterna från Hembygdsparken.

Till vänster vår kassör Anders Rick har fått Flottans Mäns guldmedalj av ordförande Lars Linde.

Kajutan är söndagsöppen den 13 och 27 maj och i juni den 10 och 24, Som vanligt har vi öppet hus tisdagar i juli månad mellan kl 1100 och 1500. Här är allmänheten välkommen och vi bjuder på kaffe och våfflor. Vid öppet hus söndagar är alla medlemmar och deras gäster välkomna att fika till självkostnadspris.

Sista söndagen i varje månad försöker vi arrangera ett "miniföredrag", som hålls av någon vän eller medlem.

Slutligen en vädjan från vår kassör: Var snälla och betala in årsavgiften så fort som möjligt, eller meddela vår kassör anledningen till utebliven betalning. Det sparar mycket arbete. Vår ekonomi blir belastad i onödan, eftersom vi måste betala i förväg till vårt förbund och till vår tidning.

Text och Foto:
Gunnar Gunnarson

Jullandgången är serverad i vår Kajuta Stående till höger ordförande Lars Linde, som fixat den trevliga kvällen.

Födelsedagar

Vi hyllar

95 år född

1923-04-14 Åke Johnson JOHANNESHOV
1923-04-24 Bror Gunnar Björnelid GÖTEBORG
1923-05-27 Algot Jönsson LIMHAMN
1923-05-28 Hans Jennel STOCKHOLM
1923-06-17 Olof Westin HÄRNÖSAND

90 år född

1928-04-05 Åke Palm ÄNGELHOLM
1928-04-10 Tuve Nerborg HALMSTAD
1928-04-26 K B Bjering HALMSTAD
1928-05-08 Åke Hellman HISINGS KÄRRA
1928-06-18 Kurt Gustavsson ÄNGELHOLM
1928-06-23 Kurt Johansson KARLSKRONA

85 år född

1933-04-01 Claes Svensson V FRÖLUNDA
1933-04-04 Jan Sondén NACKA
1933-04-17 Kjell Gunnarsson KARLSKRONA
1933-04-18 Göran Wallén LIDINGÖ
1933-04-21 Jan Ringbom HALMSTAD
1933-05-01 Bengt-Ove Larsson VARBERG
1933-05-06 Bernt Cederberg VÄSTERVIK
1933-05-09 Percy Svensson LYCKEBY
1933-05-12 Bert Larsson VÄSTERVIK
1933-05-23 Nils-Erik Helgesson VALDEMARSVIK
1933-05-24 Ulf Holm ÖSMO
1933-05-27 Lennart Wällberg NORRKÖPING
1933-05-27 Ove Ohlin VÄSTERVIK
1933-06-06 Sten Adolf Nilson VÄLLINGBY
1933-06-10 Nils Borin NORRKÖPING
1933-06-10 Rolf Söderholm NORRTÄLJE
1933-06-11 Bertil Vesterlund ALNÖ
1933-06-21 Yngve Johansson HALMSTAD
1933-06-23 Lars H Jacobsson LIDINGÖ
1933-06-23 Nils-Göran Nordin KARLSKRONA
1933-07-03 Olle Rundbom STOCKHOLM

80 år född

1938-04-01 Lennart Juhlin TORSLANDA
1938-04-02 Björn Andersson KARLSKRONA
1938-04-15 Thomas Murray UPPLANDS VÄSBY
1938-04-18 Bengt Granung V FRÖLUNDA
1938-04-19 Ingemar Karlsson LYSEKIL
1938-04-20 Vild Hasse Bengtsson MALUNG
1938-04-21 Gert Borg SJÖBO
1938-04-21 Per Andersson VÄSTERVIK
1938-04-24 Jan Steimer MALMÖ
1938-04-24 Lars Burack NORRKÖPING
1938-04-27 Jan Willy Persson ÄNGELHOLM
1938-04-28 Åke Forsell KIMSTAD
1938-04-30 Ture Anderberg HJÄRUP
1938-05-04 Bengt Herrstedt HALMSTAD
1938-05-09 Kurt Granberg BROMMA
1938-05-16 Stig Bengtsson TRELLEBORG
1938-05-24 Lars Bertil Larsson KARLSKRONA
1938-05-30 Göran Kimell BROMMA
1938-06-02 Anita Andersson VÄSTERVIK
1938-06-02 Karl Birgander HELSINGBORG
1938-06-08 Göran Bjursten SUNBYBERG
1938-06-11 Leif Carlsson HJÄRNARP

1938-06-12 Christer Holmberg STOCKSUND
1938-06-17 Åke Semb HÄRNÖSAND
1938-06-24 Göran Kronquist VISBY
1938-06-24 Ingemar Andreasson TÄBY
1938-06-25 Klas Malmberg LOMMA

75 år född

1943-04-04 Christer Karlberg ÅKARP
1943-04-04 Karl-Erik Andersson SÖDERKÖPING
1943-04-05 Per Tistad SKIVARP
1943-04-06 Birger Rydberg GAMLEBY
1943-04-09 Ingvar Valter Stenmark KARLSKRONA
1943-04-11 Leif Sanden SKÄRHAMN
1943-04-14 Rolf Johansson VARBERG
1943-04-17 Britt-Marie Karlsson VÄSTRA FRÖLUNDA
1943-04-22 Lennart Andersson LÖTTORP
1943-04-24 Håkan Rosell GÖTEBORG
1943-04-25 Jan Johansson VÄXJÖ
1943-04-27 Ove Strömberg HÄRNÖSAND
1943-04-30 Mats-Olof Bystedt HÄRNÖSAND
1943-04-30 Sture Larsson LERUM
1943-05-01 Christer Ångman NACKA
1943-05-02 Bruno Johansson HALMSTAD
1943-05-02 Jan O Johansson BRANDSTORP
1943-05-05 Ingvar Johansson LIDINGÖ
1943-05-06 Lars T Jacobsson VIKBOLANDET
1943-05-07 Gunnar Bergljung LÖDDEKÖPINGE
1943-05-09 Stig Händelfors VÄSTERVIK
1943-05-13 Bernt Wilander KISTA
1943-05-13 Claes Von Sivers GRÄNNA
1943-05-14 Rolf Brehmer HANDEN
1943-05-17 Göran Maniette VÄXJÖ
1943-05-18 Bo Månsson HÄRNÖSAND
1943-05-20 Lars-Åke Johansson VÄSTRA FRÖLUNDA
1943-05-21 Anders Wästfelt LIDEN
1943-05-21 Jan-Åke Lindstedt GÖTEBORG
1943-05-22 Bror Svanberg UDDEVALLA
1943-05-22 Hans Ljungberg STENHAMRA
1943-05-22 Leif Rundström SEGELTORP
1943-05-26 Hans Odeen NYNÄSHAMN
1943-05-29 Bo Nilsson NORRKÖPING
1943-05-29 Ingvar Modig FRÖSÖN
1943-05-30 Lars Landström LINDOME
1943-05-31 Jarl Larsson TIMRÅ
1943-06-03 Lars Engvall HANINGE
1943-06-06 Bill Johansson LINDOME
1943-06-09 David Sandberg VÄSTERVIK
1943-06-10 Ulf Allringer SUNDSBRUK
1943-06-11 Gunnar Segerholm IMMELN
1943-06-11 Torbjörn Lundahl SOLLENTUNA
1943-06-14 Lars Gustavsson STOCKHOLM
1943-06-14 Lars G Gustafsson STOCKHOLM
1943-06-18 Leif Holmström JOHANNESHOV
1943-06-23 Yngve Gottlow RONNEBY
1943-06-25 Åke Nellmer VÄSTERHANINGE
1943-06-30 Ingemar Henningsson GÖTEBORG
1943-06-30 Lars Nydén ASKIM

70 år född

1948-04-06 Gert Andersson NYNÄSHAMN

1948-04-06 Sture Magnusson HISINGS BACKA
1948-04-07 Jonas Montgomery VÄSTERHANINGE
1948-04-08 Bertil Gutö GÄLÖ
1948-04-11 Ulf Rönqvist SÖDERTÄLJE
1948-04-13 Ingvar Karmberg RÖDEBY
1948-04-14 Björn L Andersson VISBY
1948-04-20 Hans Pettersson SKUMMESLÖVSSTRAND
1948-04-22 Mats Edberg NORRTÄLJE
1948-04-23 Jan Lindqvist VÄSTRA FRÖLUNDA
1948-04-23 Tomas R Olsson KARLSTAD
1948-04-25 Sven-Olof Nilsson ROCKNEBY
1948-04-27 Bengt Bergslid ÖSTERSUND
1948-04-28 Per Birkefall KARLSTAD
1948-05-01 Åke Dagnevik KARLSKRONA
1948-05-05 Lars Brink LYSEKIL
1948-05-13 Per Axel Uhlin ÄNGELHOLM
1948-05-14 Thommy Helmersson TYRESÖ
1948-05-18 Eva Kihlkrans VÄSTERVIK
1948-05-18 Torbjörn Nilsson LINDOME
1948-05-19 Roland Johansson GUNNEBO
1948-05-21 Tommy Elvesjö HANINGE
1948-05-22 Christer Hjorth LINKÖPING
1948-05-22 Lennart Axelsson STOCKHOLM
1948-06-01 Bengt-Olof Nilsson ÅKERSBERGA
1948-06-06 Berit Åberg NYNÄSHAMN
1948-06-11 Bertil Lundvall ÄNGELHOLM
1948-06-14 Kjell Åsberg V FRÖLUNDA
1948-06-18 Ingrid Hansson HÄRNÖSAND
1948-06-20 Håkan Sigurd SÖDERKÖPING
1948-06-27 Bo Olofsson GÖTEBORG
1948-06-29 Peedu Hell LYSEKIL

65 år född

1953-04-05 Ingemar Ask LYSEKIL
1953-04-06 Lars Saager LISTERBY
1953-04-10 Bengt Jarvid HOVÅS
1953-04-14 Håkan Löwberg JÖNKÖPING
1953-04-19 Birger Ekdahl HALMSTAD
1953-04-30 Jan Tunsund VARBERG
1953-04-30 Jan Tunsund VARBERG
1953-05-06 Karl Rosberg GENARP
1953-05-07 Nagamon Andersson SKUTSKÄR
1953-05-07 Sören Hedlund NORRTÄLJE

1953-05-14 Stefan Larzen LINDOME
1953-05-27 Åke Revelj VÄSTERVIK
1953-05-30 Inge Davidsson ÖJERSJÖ
1953-06-01 Bernt Nordmark FARSTA
1953-06-10 Peter Carlsson ÅRSTA HAVSBAD
1953-06-13 Sten Hovne VÄXJÖ
1953-06-23 Johnny Rosenqvist GLUMSLÖV
1953-06-27 Kjell-Arne Glöck SÖDRA SANDBY

60 år född

1958-04-02 Anders Liljenström HELSINGBORG
1958-04-03 Örjan Wikström ÖSTERSUND
1958-04-17 Ola Åkerström HÄGERSTEN
1958-04-21 Mikael Lindgren SOLNA
1958-04-27 Roger Tännström KARLSTAD
1958-04-28 Göran Ahlquist LUND
1958-04-28 Håkan Cronholm GÖTEBORG
1958-04-30 Åke Ohlsson VENDELSÖ
1958-05-10 Per Graune STENUNGSUND
1958-06-07 Ulf Wikström FÄRJESTADEN
1958-06-15 Richard De Garay Vazquez HALMSTAD
1958-06-18 Lars Larsson JORDBRO
1958-06-20 Rena Bucher VARBERG
1958-06-29 Christer Carlsson SUNDBYBERG

50 år född

1968-04-17 Thomas Johnson TROSA
1968-04-18 Mikael Olsson DÖSJEBO
1968-04-21 Jörgen Sandås TULLINGE
1968-05-26 Thomas Ödling VENDELSÖ
1968-06-03 Bengt Larsson LIDINGÖ
1968-06-08 Håkan Still SÖDRA SANDBY
1968-06-22 Fredrik Linde STOCKHOLM

40 år född

1978-05-13 Mattias Bekkewold VÄRMDO
1978-06-26 Jerker Furuskog VÄSTRA FRÖLUNDA

30 år född

1988-05-24 Christina Fagerlind ENHÖRNA
1988-06-16 Malin De Verdier NYKVARN

Nya medlemmar

Vi hälsar följande medlemmar välkomna och önskar att alla skall få mycket glädje av medlemskapet.

Göteborg Claes Grill Göran Sjödel Hans Östnell	Kalmarsund Bo Halling	Norrköping Göran Nordström	Varberg Pär Karlsson
Halmstad Jonas Bengtsson Per Hammerby	Karlstad-Värmland Sven-Åke Carlsson Tony Gunnarsson	Nynäshamn Tommy Lagsjö Ove Svensson	Västervik Anita Andersson Lennart Nilsson
Härnösand Conny Bergquist Gunnar Engstrand Åke Forsström Tommie Johnsson	Lysekil Brita Bengtsson Oscar Gillenius Ingemar Karlsson-Sandell	Stockholm Leif Erixell Emil Heijne Rikard Kjellman Rolph Lind	Växjö Fredrik Bernhardsson

Avlidna kamrater

Bert Engh VÄXJÖ

Född den 25 juli 1937 Avliden den 18 augusti 2017

Jan Falkman VÄLLINGBY

Född den 3 mars 1937 Avliden dec-17

Stefan Furenius KARLSKRONA

Född den 13 mars 1934 Avliden den 7 januari 2018

Eric Gott VÄSTRA FRÖLUNDA

Född den 10 september 1917 Avliden den 2 december 2017

Nils Erik Gustavsson KARLSKRONA

Född den 4 november 1929 Avliden den 31 januari 2018

Daniel Hallqvist MATFORS

Född den 14 oktober 1966 Avliden den 9 januari 2018

Arne Hansson TRELLEBORG

Född den 10 mars 1934

Harald Häggström SUNDSVALL

Född den 3 januari 1927 Avliden den 5 januari 2018

Rolf Jansson ELLÖS

Avliden den 1 juli 2017

Fredrik Johansson SURTE

Född den 28 oktober 1925 Avliden den 14 december 2017

Sune Karlsson BRASTAD

Född den 26 augusti 1932 Avliden den 18 november 2017

Kenneth Larsson KRISTINEHAMN

Född den 18 november 1931 Avliden den 14 september 2017

Anders Lavestål NÄTTRABY

Född den 15 maj 1938 Avliden den 20 november 2017

Olle Lindholm KARLSTAD

Född den 7 juni 1933 Avliden den 27 november 2017

Göran Lundberg Hj:Son STOCKSUND

Född den 2 augusti 1926 Avliden den 12 november 2017

Bertil Löf VAXHOLM

Född den 7 augusti 1945 Avliden den 7 november 2017

Hans Moberg ÄLANDSBRO

Född den 3 juli 1937 Avliden den 19 januari 2018

Anders Möllerström NYNÄSHAMN

Född den 8 maj 1933 Avliden den 25 december 2017

Bruno Persson KARLSKRONA

Född den 20 februari 1939 Avliden den 28 december 2017

Ivar Sjöberg SORUNDA

Född den 22 maj 1938 Avliden den 10 januari 2018

Allan Skoog HALMSTAD

Född den 25 maj 1924 Avliden den 19 december 2017

Per Öster UPPSALA

Född den 29 maj 1955 Avliden den 13 september 2017

Hedra våra avlidna kamraters minne med en gåva till Flottans Män. Pg 5 88 19-4.

Efter Din betalning sänder FM kansli blanketten till de sörjande.

Kontaktmän i förbundsstyrelsen och lokalföreningar

Styrelse och lokala föreningar kan även nås via hemsidan www.flottansman.se

Förbundsstyrelse och kansli

Förbundsordf	Johan Forslund	0709-185 724	Dagsverkswägen 14	134 65	INGARÖ	jforslund80@gmail.com
Vice förb.ordf	Jan Wikberg	0735-637 492	Spovvägen 33	831 62	ÖSTERSUND	janwikberg35@gmail.com
Sekreterare	Bo Schagerberg	0705-214 439	Månbergsvägen 4	140 39	NYNÄSHAMN	bo.sch@bredband.net
Kanslichef	Lennart Bresell	070-774 31 83	Balingsnäs vägen 92	141 34	HUDDINGE	lennart.bresell@telia.com
Medlemsregister	Lennart Bresell	070-774 31 83	Balingsnäs vägen 92	141 34	HUDDINGE	lennart.bresell@telia.com
Infoansvarig	Bo Schagerberg	0705-214 439	Månbergsvägen 4	140 39	NYNÄSHAMN	bo.sch@bredband.net
Webbmaster						
Kansli	Flottans Män	08-678 09 08	Teatergatan 3 Öppet tisdagar 9-16	111 48	STOCKHOLM	riksforbundet@flottansman.se

Region Nord

Representant i förbundsstyrelsen: **Jan Wikberg.**

Härnösand	Åke Semb	070-603 93 59	Grönkullavägen 4F	871 60	ÄLANDSBRO	ake.semb@comhem.se
Sundsvall	Cawe Johansson	070-659 54 65	Backvägen 6	861 38	BERGEFORSSEN	astors.farg@spray.se
Östersund	Jan Wikberg	0735-637 492	Spovvägen 33	831 62	ÖSTERSUND	janwikberg35@gmail.com

Region Mitt

Representanter i förbundsstyrelsen: **Bo Schagerberg, Lennart Persson och Krister Hansén.**

Gotland	Lars Ellebring	070-835 78 73	Furugatan 54	621 44	VISBY	
Föreningslokal:	c/o Björn L Andersson		Björkvägen 11	621 43	VISBY.	
Haninge	Lars Engvall	070-661 58 74	Lilla Hundens gata 422	136 64	HANINGE	lars.g.engvall43@gmail.com
Norrköping	Robert Hillgren	070-836 59 92	Utsätter 9	610 28	VIKBO LANDET	robert.hillgren41@gmail.com
Föreningslokal:	Marinlokalen	070-836 59 92	Lansengatan 38	602 09	NORRKÖPING.	flottansman@telia.com
Norrköping	Ingvar Jacobsson	070-846 22 25	Domherrestigen 1	760 21	VÄTÖ	ingvar.jacobsson.34@gmail.com
Föreningslokal:	Marinlokalen		Götgatan 14 A	761 64	NORRTÄLJE.	(ej postmottagning)
Nynäshamn	Kjell Johansen	070-641 35 53	Båtsmansvägen 13	149 31	NYNÄSHAMN	kjelljohansen756@gmail.com
Stockholm	Örjan Sterner	070-627 53 97	Oden vägen 19	136 42	HANINGE	orjan.sterner@bredband.net
Kansli	Flottans Män	08-611 10 11	Teatergatan 3	111 48	STOCKHOLM.	sthlm@flottansman.se
Södertälje	Thomas Westerberg	073-746 36 69	Ekenbergsgatan 30	152 43	SÖDERTÄLJE	t_westerberg@hotmail.com
Föreningslokal:	Notholmen		Hörningsholm,		MÖRKÖ	(ej postmottagning),
Västerås	Tommy Blomqvist	070-768 61 10	Stadshagsvägen 50	724 65	VÄSTERÅS	bm.k.b@tele2.se
Föreningslokal:	Flottans Män		Slakterigatan 10	721 32	VÄSTERÅS	vasteras@flottansman.se

Region Syd

Representanter i förbundsstyrelsen: **Göran Löfgren och Lars-Ingvar Elofsson.**

Kalmar sund	Stefan Horndahl	070-554 41 80	Värdshusvägen 14	394 77	KALMAR	stefan.horndahl@hotmail.com
Karlskrona	Sewe Lindberg	070-625 60 92	Ronnebyvägen 260	374 30	KARLSHAMN	sewe@sewe.se
Föreningslokal:	Flottans män	0454-163 40	Lärkgatan 2	374 34	KARLSHAMN	
Karlskrona	Göran Löfgren	0704-958 014	Saltö Torg 2 B lgh 1303	371 37	KARLSKRONA	goran.lofgren@tele2.se
Kristianstad	Lars-Ingvar Elofsson	0765-10 04 72	Byastensvägen 10	291 77	GÄRDS KÖPINGE	navyman@tele2.se
Malmö	Hans Carlsson	070-376 73 89	Vendelsfrids gatan 6 A 6 tr	217 64	MALMÖ	malmö@flottansman.se
Trelleborg	Göte Lindberg	070-840 18 44	Syréngatan 3	231 53	TRELLEBORG	gote.lindberg@outlook.com
Västervik	Åke Revelj	070-336 07 16	Hornsvägen 15 M	593 54	VÄSTERVIK	akerevelj@hotmail.com
Växjö	Sten Svensson	0470-811 74	G:a Teleborgsvägen 12	352 55	VÄXJÖ	leifcarlsson41@hotmail.com

Region Väst

Representanter i förbundsstyrelsen: **Kjell Jönsson och Lars-Erik Uhlegård.**

Göteborg	Lars-Erik Uhlegård	0723-97 21 86	Åby Allé 23	431 45	MÖLNDAL	lars-erik@uhlegard.se
Föreningslokal:	Marinstugan	031-29 07 23	Örlogsvägen 6, Nya Varvet.	426 71	V.FRÖLUNDA	flottansmangoteborg@telia.com
Halmstad	Ulf Ångemo	070-350 09 14	Södra vägen 37	302 90	HALMSTAD	ulf.angemo@hotmail.com
Föreningslokal:	Marinstugan	076-880 70 53	Dragvägen	302 90	HALMSTAD	halmstad@flottansman.se
Jönköping	Måns Suneson	0706-372 106	Bergstigen 3	564 32	BANKERYD	mans.suneson@telia.com
Karlstad-Värmland	Ulf Sjödén	076-266 05 16	Lerboda Framnäs	665 93	KIL	ulf.h.sjoden@tele2.se
Lysekil	Jackie Lindebäck	070-368 33 60	Dalskogen 169	453 41	LYSEKIL	jackie.lindeback@gmail.com
Varberg	Bengt Asterling	0340-167 03	S Vallgatan 4	432 43	VARBERG	bengtasterling@gmail.com
Föreningslokal:	Gamla tullhuset	070-391 04 26	Otto Torelles gata 3	432 44	VARBERG.	
Ängelholm	Lars Linde	072-200 17 01	Lupingatan 9	262 62	ÄNGELHOLM	
Föreningslokal:	Flottans Män	0768-49 48 61.	Östergatan 89	262 00	ÄNGELHOLM.	flottansmanangelholm@gmail.com

Vid definitiv eftersändning
återsänds försändelsen till:
FLOTTANS MÄN
Teatergatan 3,
111 48 STOCKHOLM

Stridsbåt 90

URF klar för flygtransport.

Foto Rebecka Signäs FM